דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

יום ראשון, ז' באייר תשמ"ח, 24 באפריל 1988 • גליון 19401

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר
- בנאליזציה של השואה – אצלנו / טדי פרויס
- מישהו צוחק מכולנו / חגי אשד
- בגלל שלושה קרונות / דוד מושיוב
- אירופה מתאחדת – איפה אנחנו / אמנון אשד
- איטליה: הממשלה ה־48 / שלמה שפיר
- ספורט; רפואה ומדע; כל העולמות; בידור

מזג האויר

מעונן חלקית עם טמפרטורות נמוכות מהרגיל בעונה. הטמפרטורות החזויות: ירושלים 9־18, רמת־הגולן: 8־18, צפת: 7־17, חיפה: 12־21, טבריה: 12־22, עפולה: 9־20, שומרון: 10־19, תל־אביב: 13־22, לוד: 11־22, יריחו: 14־26, עזה: 14־22, באר־שבע: 12־25, אילת: 17־30.

3 נהרגו ב„הפגנות הזעם" • רק הלילה יוסר הסגר • העתונאים עדיין מוגבלים

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני, שמואל טוסבאום, טובה צימוקי ודניאל בן־סימון, סופרי „דבר"

שלושה צעירים ערבים נהרגו בשטחים בסוף השבוע עם תחילת „הפגנות הזעם" במחאה על רצח אבו־ג'יהאד, שנקבעו בכרוז מספר 14 של „מפקדת ההתקוממות". הפגנה סוערת ואלימה של אלפי מתפללים מוסלמים היתה ביום ו' לאחר התפילה במסגדי הר־הבית. במשך הסגר בשטחים והאיסור על כניסת עתונאים ללא ליווי צה"ל. הלילה עומדים להסיר את הסגר ולאפשר הקלות לאוכלוסייה. אלוף פיקוד המרכז אישר שחרור של עשרות עצירים, בני 14 עד 16, [illegible].

עוצר על שכם ועוד כ־20 מחנות פליטים וכפרים בגדה המערבית ובעזה שורר משך שבוע והוא הקיף אוכלוסייה של כ־400,000 נפש. מקורות בטחוניים אמרו אמש כי אם יתברר שיש מגמה של רגיעה בשטחים, יש כוונה לבטל שורה של הגבלות שהיו במשך השבוע על השטחים.

ביום שישי ערך צה"ל פעולה יזומה בכפר אדנא בהר־חברון. מקורות צבאיים מסרו כי במהלכה הותקף קצין מג"ב והוא ירה בפרג'

(המשך בעמוד 2)

אבנים בהר הבית

אנשי משמר־הגבול מפנים מצוע אחרי המהומות בהר הבית ביום ו'. (צילום: יצחק הררי)

שוקלים סנקציות נגד כתבים זרים העוקפים את הצנזור הישראלי

מאת סופר „דבר"

מה יהיה דינם של כתבי חוץ אשר העבירו לאמצעי התקשורת שלהם ידיעות על פרשת אבו ג'יהאד תוך עקיפת הצנזורה הצבאית? עדיין אין תשובה על שאלה זו, אך יש דיונים והשמעו דעות כי אסור לעבור על העניין לסדר היום, משום שמדובר במקרים החמורים ביותר של עבירות צנזורה בשנים האחרונות. גם בקרב כתבים זרים ותעודות טענות, „הסקופים" של מפירי הצנזורה גורמים למעשה להענשת שומרי החוק.

הסוגיה נמצאת בעיונה של לשכת ראש הממשלה, המופקדת במישרין על לשכת העיתונות הממשלתית, ובלשכת שר הבטחון האחראית לצנזורה הצבאית.

המדובר בכתבי העתון „וואשינגטון פוסט" ורשת הטלוויזיה „נ.ב.סי." שיוחזו על עבירות אשר נקטו שרים בישיבות הקבינט — שלפי דיווחים אלה דן בביצוע הפעולה בתוניסיה. „וואשינגטון פוסט" אף פרסם פרטים מבצעיים על המבצע.

בעקבות פרסומים אלה השמיעה גם הדרישה להוקיע את מקור הדליפה. אשר לדין הכתבים, יש גישות שונות, לרבות הצעה של הפסקת רשיון העיתונות שלהם בישראל.

קונצרט השנה הארבעים

(נתן רועי). — רבבות גדשו אמש את כבר מלכי ישראל בתל־אביב בקונצרט ההצדעה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית לכבוד ארבעים שנות ישראל, אשר אורגן על־ידי עיריית תל־אביב וקרן תל־אביב לפיתוח. על הפילהרמונית ניצח זובין מהטה וכוכבי הערב היו הזמר דודו פישר וירדנה ארזי. הושמעו יצירות של המלחינים בן חיים, ליסט מוצרט רוסיני וביזה. הקונצרט הסתיים כרגיל ביצירתו של צ'ייקובסקי, הפתיחה 1812. בין האורחים היו נשיא המדינה, חברי הממשלה, חסידי אומות העולם, אסירי ציון מברה"מ והתורמים של קרן תל־אביב. בתמונה: מאזינות מצויידות במטריות בקונצרט הגשום. (צילום: ישראל סימיונסקי)

שווארנדזה: שמיר יודע התנאים לביקורי • תיתכן מחווה רוסית

מאת סופרו המדיני של „דבר" בירושלים ודליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

ברה"מ תעשה בקרוב שורה של מחוות כלפי ישראל, ואף עשויה לפנות ישירות לממשלת ישראל, וכך תיסלל הדרך לביקור של שר החוץ הסובייטי בישראל — כך מעריכים מומחים בנושא ברה"מ, העובדים במחלקת הקשר של משרד ראש הממשלה ומשרד החוץ. שר החוץ שווארנדזה אמר לעתונאים, כי על ישראל למלא כמה תנאים לפני שיבוא לבקר בה.

אותם מומחים קובעים, כי לברה"מ עניין רב להגיע להסכמה עם ארה"ב בעניין המזרח התיכון וזאת במגמה לקבל מעמד השווה במשקלו למעמד שיש לארה"ב באיזור. כדי לגשר על חוסר האמון שרוחשת לה כרגע ישראל, צופים מומחים בישראל, כי ברה"מ תכריז בתקופה הקרובה על שורה של מחוות כלפי ישראל ויהודי ברה"מ.

ראש הממשלה יצחק שמיר קרא בשבוע שעבר לשר החוץ הסובייטי אדוארד שווארנדזה לבוא ולבקר בישראל. ראש הממשלה סבר, על פי הדין־וחשבון שהגישו לו אותם

(המשך בעמוד 2)

מה עם שווארנדזה

מנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב ושר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ מחליפים הלצות ביום ו' לפני תחילת פגישת העבודה שלהם. (צילום: א.פ.)

עיצומי הרופאים מתחדשים: אין ניתוחים – אין מרפאות

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר" לענייני בריאות

העבודה בבתי החולים הממשלתיים חזרה לתקינה בעקבות פתיחת המשא ומתן בין האוצר לבין רופאי המדינה, שנקבע להיום.

רופאי המדינה תובעים השוואה של תנאי עבודתם לאלה של עמיתיהם בבתי החולים של קופת חולים והסדר על קיצור תורים לניתוחים. השבוע תתקיים פגישה נוספת של נציגי האוצר עם הרופאים המורדימים, אשר תובעים שיפור שכרם ותוספת תקנים, ושהפסיקו את עיצומיהם עם חידוש המשא ומתן לפני עשרה ימים.

לעומת זאת, שורר קפאון מוחלט בסכסוך העבודה של רופאי בתי החולים של קופת חולים. לא מתקיימים מגעים עם הנהלת קופת חולים מאז השעיית הסכסוך הנוגע לקיצור תורים לניתוחים. הרופאים מחדשים הבוקר את עיצומיהם, שהופסקו ערב יום הזיכרון. מהבוקר, ובמשך עד סוף השבוע, יהיו סגורות כל מרפאות החוץ ויבוצעו ניתוחים דחופים בלבד.

בשבוע הבא, ב־2 במאי, עומדים הרופאים להפעיל בחדרים שכורים במלון „פאלאס" בתל אביב מרפאות מקצועיות, שצוידו בכל המכשור הדרוש, ויהיו פתוחות לקהל במשך 12 שעות ברציפות, החל מהשעה שמונה בבוקר. רופאים־מומחים בכל התחומים יקבלו את מבוטחי קופת חולים הכללית תמורת תשלום של 40 ש"ח.

החל מיום ראשון בבוקר לא יתקבלו חולים חדשים בבית החולים השיקומי „בית לוינשטיין" ברעננה, ובבתי החולים הפסיכיאטריים „גהה" ו„שלוותה". ב„בית לוינשטיין" יתקבלו רק חיילי צה"ל.

במלאות שנה ל„התנחלות" ולהתנגשות עם המשטרה

תושבי בית־ג'אן חוזרים לשמורת הר־מירון – ליום־אדמה משלהם

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

במלאות שנה למאבקם של תושבי הכפר הדרוזי בית־ג'אן לשחרור אדמותיהם הפרטיות משמורת הטבע הר מירון, מתכוונים אלפי תושבי הכפר לעלות הבוקר בהמוניהם למקום, שבו התנחלה לפני שנה קבוצה של חיילים דרוזים משוחררים וניהלה מאבק קשה עם המשטרה.

בישיבה מיוחדת אתמול החליטה מועצת בית ג'אן, להכריז „יום סולידאריות" של התושבים עם אדמתם. אנשי הכפר יקיימו ל„חירבת זבוד", שם יערכו עצרת־מחאה ופיקניק המוני.

ראש המועצה שאפיק אסעד סיפר אתמול לסופר „דבר", כי בימים הקרובים מתכוונים התושבים לשפץ בעצמם מבנה ישן באיזור. המבנה נמצא בשטח השייך לשמורת הטבע הר מירון; אם ישופץ יהיה הדבר בניגוד לחוק.

ראש המועצה הוסיף, כי בימים אלה מתגבשת פשרה בין אנשי רשות שמורות הטבע, החברה להגנת הטבע, משרד החקלאות ופרקליטות המדינה לבין עורך הדין דרור חוטר־ישי המייצג את תושבי בית־ג'אן, וזאת כדי ששר החקלאות אריק נחמקין לא יתקין את התקנות המעבירות את האדמות לרשות הכפר. לאנשי בית ג'אן נאמר, כי תקנות אלה יהוו תקדים מסוכן לגבי ישובים אחרים בארץ בעלי בעיות דומות, ולכן נראה כי הצדדים יגיעו לפשרה שתקבל תוקף של פסק דין.

מפקדות ג'בריל הופצצו

(טלי זליגר). — חיל־האוויר תקף ביום ו' בצהריים יעדי מחבלים צפונית לצידון בלבנון. הפעם הותקפו מפקדות ומצבורי התחמושת של ארגון המחבלים של אחמד ג'יבריל בשני מוקדים באיזור דמור שמצפון לצידון. (צילום: א.פ.)

ההערכה: התביעה תבקש לדון את דמיאניוק למוות

גזה"ד יידחה כנראה • ביקורת על שריד

מאת אוריאל בן־עמי וטובה צימוקי, סופרי „דבר"

גזר דינו של ג'ון דמיאניוק, שנועד להינתן מחר, עשוי להידחות למחרתיים ואולי אף בימים נוספים.

מחר יגישו התביעה וההגנה את טיעוניהם לעונש, ורק לאחר מכן יגזרו השופטים את דינו של ג'ון דמיאניוק.

לפי ההערכה תדרוש התביעה לגזור דין מוות לג'ון דמיאניוק לנוכח הרשעתו ההחלטית של בית המשפט. מכיוון שמדובר בפשעים שדינם מוות, תיתכן דחיית גזר הדין רק ליום ג' ואולי גם לאחר מכן.

לאחר שיגזרו השופטים את דינו של דמיאניוק, רשאים התביעה וההגנה לערער לבית־המשפט העליון. במקרה שיחליטו השופטים על גזר דין מוות, יוגש ערעור אוטומאטי לבית המשפט העליון. ככל הנראה תערער ההגנה בכל מקרה על הרשעת הנאשם, ולפיכך ייתכן ולא תתייחס לטיעוני התביעה לעונש.

(המשך בעמוד 2)

עיקרן תחילה
- יהודי ארה"ב לוחצים על שולץ לתקן את תוכניתו כך שתתקבל על דעת ראש הממשלה שמיר – עמ' 3.
- שמונה מחוזות במפלגת העבודה בוחרים היום את מועמדיהם לרשימת המפלגה לכנסת – עמ' 2.
- הגשם הבריח את עשרות־אלפי המטיילים שיצאו לאזורי הנופש בצפון הארץ – עמ' 6.
- זוכי פרס וולף לקידום המדע והאמנות לטובת האנושות – אנשים/עמ' 8.

„סאנדיי טיימס" ו„אובזרוור":

ערפאת הוזהר מתקיפה ישראלית ע"י... „דבר"

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). — יאסר ערפאת קיבל התרעה מוקדמת על ההתנקשות הצפויה בראשי אש"ף, כך טוען ה„סאנדיי טיימס" הבריטי, היוצא לאור היום.

לפי העתון, הזהירה ישראל את אש"ף, שלושה ימים לפני ההתנקשות באבו־ג'יהאד, כי היא עומדת לפגוע בראשי אש"ף. בעקבות האזהרה, כינס ערפאת את צמרת הארגון, ויומיים לפני ההתנקשות נמלטו כל מנהיגי אש"ף ממקום מושבם. חליל אל־וזיר, אבו־ג'יהאד, התכוון לברוח לבגדד ביום שבת, והתמהמה, מכיוון שסבר כי האזהרה כוונה אל יאסר ערפאת אישית.

העתון הלונדוני „אובזרוור", שיצא לאור מאוחר יותר, הוסיף, כי האזהרה הישראלית אל ראשי אש"ף, פורסמה בעתון „דבר", במסגרת ידיעה חדשותית.

אנשי מערכת „דבר", שחיפשו אמש בארכיון את הידיעה שאליה מתייחס אולי ה„אובזרוור" בכתבתו, לא הצליחו למצוא ידיעה כזו. הידיעה היחידה שאותרה, העונה אולי על התיאור, היא מיום 12.4.88 ומובא בה ציטוט מדבריו של יועץ שמיר למלחמה בטרור אל"מ יגאל פרסלר, האומר כי על ישראל ליזום פעולות פיגוע ותחבלה נגד מפקדות המחבלים ובראש וראשונה נגד המפקדים ואנשי המבצעים שלהם. ידיעה זו פורסמה באותו יום בעמוד 3 של „דבר" מאת סופרו בנגב אמיר רוזנבליט.

דו"ח התקרית בביתא עוד לא נמסר לרבין

הוחמרו ההנחיות למטיילים

מאת טלי זליגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

הדו"ח על תקרית ביתא עדיין לא הוגש לשר הבטחון. באורח לא רשמי נאמר בצה"ל, כי אף שהמשטרה השלימה כבר את חקירתה והגישה לאלוף פיקוד המרכז את ממצאיה, לא מן הנמנע שחזרתו של רומם אלדובי להכרה תחייב חידוש של החקירה, בהצגתן של שאלות לאלדובי.

בינתיים החמיר צה"ל מאוד את הנחיותיו למבקשים לטייל בשטחים, לאחר תקרית ביתא ומשתתפי הלקוחים, הופצו מחדש הנהלים הקיימים לבקשת תיאום טיולים, ונוספו נהלים חדשים נוספים. אלה מפרטים דרכי התקשרות עם גורמי צה"ל, ועוסקים באמצעי קשר במהלך טיול, באופי ובהיקף הליווי הצבאי בטיולים, במספר המלווים החמושים על כל קבוצת מטיילים ובאיסור להתקרב לכפרים ערביים או לרדת מצירים מרכזיים. בסך הכל יש בנוהל החדש 15 סעיפים.

שמיר לא זוכר ימים מאושרים כמו היום

מאת סופרו המדיני של „דבר" בירושלים

ראש הממשלה יצחק שמיר אינו זוכר תקופה שבה היה העם בישראל שרוי במצב רוח כה מרומם.

ביום ו' נפגש שמיר עם השגריר הבריטי היוצא, ויליאם סקוואייר, שבא להיפרד ממנו לאחר ארבע שנות שירות. בדברי הפרידה אמר שמיר: „איני זוכר, שהעם היה במצב רוח כל כך מאושר כמו שהוא בימים אלה. אתמול (יום העצמאות) היתה לך, אדוני השגריר, הזדמנות לראות עד כמה מאושר העם בישראל, למרות מה שכותבת העתונות".

ראש הממשלה אמר עוד: „הזמן אינו קל עכשיו בארצנו. אני בטוח שנתגבר על הבעיות, נתקרב אל השלום ונחזק את הבטחון. אנו מוכנים ליטול סיכונים למען השלום. לא יכול להיות מו"מ ללא סיכונים. אך למרבה הצער שכנינו עדיין לא השתכנעו בצורך לקיים מו"מ ועדיין לא בשלים למו"מ לשלום. הם רוצים להתליש אותנו אך אני בטוח שהשלום בוא יבוא".

קראקסי: על אירופה לקבל מנדט בשטחים

מאת מיכל מלג, רומא

רומא (מיוחד ל„דבר"). — מנהיג המפלגה הסוציאליסטית האיטלקית בטינו קראקסי, קרא אתמול לקהילה האירופית לסייע למציאת פתרון לבעיית המזרח התיכון בקבלה לידיה „מנדט מינהלתי לשטחים הכבושים", לתקופת־מעבר.

במסיבת עתונאים בנאפולי קרא קראקסי לממשלת איטליה לפעול בקרב הקהילייה האירופית „כדי לעודד את אירופה לקבל לידיה התחייבויות חשובות יותר". כדוגמה הצביע על אפשרות שהארגון האירופי יקבל לידיו „מנדט מינהלתי לשטחים הכבושים, לתקופת מספר שנים, בתורת שלב מעבר".

(ראה ידיעה בעמ' 3)

השופטת מרים בן־פורת מועמדת להחליף מלץ בכהונת מבקר המדינה

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

שמה של המשנה לנשיא בית המשפט העליון מרים בן פורת, הפורשת בימים אלו מכס השיפוט, הועלה כמועמדת לאיוש תפקיד מבקר המדינה.

נודע, כי מבקר המדינה השופט יעקב מלץ, העומד להתמנות בקרוב כשופט בית המשפט העליון, יגיש את התפטרותו מתפקידו ב־31 למאי, מייד עם הגשת הדו"ח השנתי.

התנאי של הנשיא אסד להתפייסות:

ערפאת נדרש לנתק הקשרים עם מצרים ו...השמאל בישראל

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

הנשיא חאפז אסד התנה את התפייסותו עם יאסר ערפאת בניתוק הקשרים בין אש"ף למצרים, בהפסקת ההידברות בין נציגי אש"ף וגורמי שמאל ישראליים ובמתן חופש פעולה לסוריה לעשות בלבנון כפי שנראה לה. זאת מסרו אתמול מקורות פלשתינאיים בתום השיחות שנערכו במשך יומיים בדמשק בין סגן הנשיא הסורי חדאם ושר החוץ פארוק אל־שרע למשלחת בכירה מטעם „פתח".

לדברי מקורות אלה, שני הנושאים היחידים שעליהם הסכימו הצדדים הם לתמוך בהתקוממות הפלשתינאית בשטחים ולשלול את יוזמת שולץ.

עם זאת טענו פארוק קדומי וסלים אל־זענון, שניים מראשי המשלחת האש"פית המבקרת בדמשק, שהשיחות הניבו הסכמה בין הצדדים לפתוח דף חדשים ביחסים ביניהם, והן סללו את הדרך לעריכת ביקור של ערפאת בסוריה. פרשנים סורים ציינו, שהמחלוקת בין השניים איננה אישית, אלא נובעת מהבדלי השקפות מדיניות ביחס לדרכים לפתרון הסכסוך.

ערפאת נועד אמש באלג'יריה עם הנשיא שאדלי בן־ג'דיד ודן עמו במאמצים, שעושה מדינה זו לתווך בינו לבין הנשיא אסד. לאלג'יריה בא ערפאת מלוב, שם נועד שלשום לפגישת פיוס עם הקולונל קדאפי.

אבו איאד, שהשתתף בפגישת ערפאת־בן ג'דיד, אמר בסוף השבוע, כי לדעתו אין עדיין משמעות מדינית לשיחות, שקיימה משלחת „פתח" בדמשק. הוא המליץ עם זאת לאחות את הקרע בין אסד לערפאת בהקדם האפשרי.

כמו כן הביע אבו־איאד הערכה שההתקוממות בשטחים תימשך, ותתרחב בקרוב לכלל שביתות מקיפות ומרי אזרחי. הוא קרא למצרים לסלק את השגריר הישראלי בקאהיר לאות מחאה על רצח אבו־ג'יהאד. כמו כן אמר, שאסור שאש"ף יזנח מהמאבק המזוין בישראל עד שזו תכיר בו כצד למשא ומתן מדיני.

הצעת גינוי התוקפנות נגד תוניסיה – הוגשה למועב"ט

הצעה לגינוי התוקפנות

מרכז או"ם (ע"ר). – הצעת ההחלטה שהוגשה למועצת הבטחון ביום ו' קוראת לגינוי מעשה התוקפנות שבוצע נגד תוניסיה, עם רצח אבו־ג'יהאד. בהחלטת הגינוי לא הוזכר שמה של ישראל, אך היא מתייחסת, עם זאת, לגינוי ישראל על־ידי מועצת הבטחון על „תוקפנות נגד תוניסיה" באוקטובר 1985, כאשר חיל האוויר שלה הפציץ את מטה אש"ף בתוניס.

השימוש במלה „תוקפנות" בהצעת ההחלטה גם מרמז על כך שממשלה היתה אחראית לפיגוע ולא גורם אחר.

מקורות באו"ם אמרו, כי אין לצפות להחלטה במועצת הבטחון בעניין זה לפני יום ב'. הצעת ההחלטה הוגשה על־ידי אלג'יריה, ארגנטינה, נפאל, סנגל, יוגוסלאוויה וזמביה.

כל הדוברים בדיון שנפתח ביום ה' על־ידי שר החוץ התוניסי מחמוד מסטירי, גינו בתוקף את רצח אבו־ג'יהאד. מרבית הדיפלומאטים שנטלו חלק בדיון לא האשימו ישירות את ישראל, אולם לא התעורר ספק, כי לדעתם, היא אחראית למעשה.

ישראל החרימה את הדיון. בהודעה הישראלית שנמסרה לפני תחילת הדיון נאמר, כי התלונה התוניסית כוללת „האשמות ספקולטיביות ולא מבוססות". נציג ארה"ב טרם נטל את רשות הדיבור.

הצעת ההחלטה „מגנה בתוקף את מעשה האלימות שבוצע ב־16 באפריל נגד הריבונות והשלמות הטריטוריאלית של תוניסיה". כמו כן קוראת ההצעה לחברות או"ם לנקוט צעדים, כדי למנוע הישנות מעשים כאלה בעתיד. מזכיר או"ם פרז דה־קוייאר התבקש, על־פי הצעת ההחלטה, לדווח למועצה ברציפות „על כל פרט ופרט שיוודע לו בקשר לאותו מעשה תוקפנות".

נגד מזכר ההבנה

מזכר ההבנה האמריקאי־ישראלי שנחתם על־ידי הנשיא רייגן הוא „מכת מוות" לתוכנית האמריקאית ליישוב הסכסוך המזרח־תיכוני – בהצהרה זו יצא דובר הליגה הערבית ביום ה' במרכז או"ם בניו־יורק.

השגריר קלוביס מאקסוד אמר במסיבת עיתונאים, כי הצעת השלום של שר החוץ ג'ורג' שולץ נפגעה על־ידי „מהלומה חזקה ביותר" כאשר ארה"ב הטילה וטו על החלטת מועצת הבטחון, שאמורה היתה לגנות את הצעדים שנקטה ישראל לדיכוי ההתקוממות בשטחים הכבושים.

מאקסוד, המייצג את הליגה הערבית באו"ם ובוואשינגטון, הוסיף ואמר, שארה"ב יכולה למלא תפקיד קונסטרוקטיבי בהשכנת השלום במזרח־התיכון רק על־ידי סיוע לכינוס ועידה בחסות או"ם, שתבטיח לפלשתינאים הגדרה עצמית ופינוי הכוחות הישראליים מהאדמות הכבושות. „אנו סבורים", אמר, „שחתימת ההסכם לשיתוף פעולה אסטראטגי היום מהווה גורם לעידוד נוסף של שיתוף הפעולה, ההבנה והיחסים התקינים בין הערבים לארה"ב".

'הקיסר האחרון' של ברטולוצ'י יוקרן בסין – על־אף המחלוקת

פקין (רויטר). – הסרט עתיר פרסי האוסקר „הקיסר האחרון" יוקרן בסין על־אף המחלוקת הנטושה בציבור הסיני ובקרב ההנהגה באשר למידת מהימנותו מבחינה היסטורית, ועל־אף ההתנגדות שעוררו סצינות ארוטיות, והעובדה שהסרט צולם ונעשה בחלקו ב„עיר האסורה".

בימים אלה עוסקים בסין בדיבוב הסרט לשפה הסינית, והקרנתו תחל, לדברי סוכנות הידיעות הסינית „סין החדשה", בכל רחבי סין ביוני. „אם יתקבל הסרט על־ידי הציבור או לא, זאת אין לדעת לפי שעה", נאמר עוד בהודעת הסוכנות.

ביום ה' נערכה בפקין מסיבה לרגל זכיית הסרט בתשעת פרסי האוסקר, ואורח הכבוד בה היה אחיו הצעיר של הקיסר האחרון פו ג'יא. כן נכח במסיבה סגן שר התרבות של סין יינג רואוצ'נג, ששיחק את תפקיד הסוהר הקומוניסטי של פו יי בסרט. סוכנות „סין החדשה" ציטטה את פו ג'יא כאומר, שהסרט שיקף בכללותו את קורות חייו של אחיו.

3 נהרגו בהפגנות

(המשך מעמוד 1)

אסמעיל פרג'אללה, בן 26, הרוג. בעזה התקיימו ביום שישי שורה של הפגנות, שהקשה בהן היתה בעיירה בני־סוהיילה בדרום הרצועה. בהפגנות אלה נהרג מוחמד אבו־עלי, בן 25, וגופתו נחטפה מבית החולים בחאן־יונס. בביה"ח „ברזילי" באשקלון מצוי פצוע קשה מהתקריות ביום ו' ומצבו מוגדר מסוכן. ממקורות אחרים נמסר כי עד 12 איש נפצעו בהפגנות אלה.

אתמול (שבת) הותקף סיור של מג"ב על־ידי עשרות מפגינים בעיירה קבאטיה שבנפת ג'נין. צה"ל מסר כי צעיר שהתנפל בגרזן על החיילים נורה, ומת לאחר מכן מפצעיו. שמו מוחמד אבו־זייד, בן 20, ותושבי העיירה נטלו את גופתו מביה"ח בג'נין וקברוה בעיירה.

כל התקריות אתמול עמדו בסימן מלאת שבעה ימים להרצחו של אבו־ג'יהאד. כרוז מספר 14 של מארגני ההתקוממות קרא להמשיך בהפגנות מחאה אלה במהלך הימים הקרובים. עם זאת, להערכת צה"ל הסתמנה בסוף השבוע רגיעה בשטחים.

פצועים נוספים היו בסוף השבוע בכפר בני־נעים ליד קרית־ארבע ובכפר מסחה שבתחילת כביש חוצה־שומרון. אל ביה"ח בג'נין הגיעו פצועים מתקרית בקבאטיה.

העוצר בשכם, ענבתא ובכפרים גדולים, כמו עזון ממערב לשכם ועבסאן בדרום רצועת עזה נמשך אתמול, אולם בממשל הוחלט כבר לאפשר הבוקר יציאת פועלים לעבודה בישראל. המשך יתר ההגבלות נמצא עדיין בדיונים.

במינהל האזרחי לא קיבלו באופן רשמי שום הודעה מחאפז טוקאן, ראש עיריית שכם, על כוונתו להתפטר. ידיעות בנוסח זה נמסרו משכם בסוף השבוע. בינתיים, ממשיכים קציני הממשל והמינהל האזרחי להפגש עם אישים ועם קבוצות שונות בשטחים בניסיון נוסף להביא לרגיעה, ועל רקע זה נערכו שיחות עם בני משפחות של עשרות נערים, בני 14־16, שאלוף פיקוד המרכז הורה לשחררם ממעצר.

שקט בי"ם בסוף השבוע

בירושלים שרר שקט בסוף השבוע לאחר ההתפרעויות הגדולה שהיתה ביום שישי על הר הבית. בהתפרעויות הזאת נפצעו חמישה שוטרים וכמה מתפללים מוסלמים. כ־10,000 מתפללים באו להר הבית לתפילת יום שישי הראשונה של חודש הרמדאן. זו גם היתה התפילה הראשונה לאחר רצח אבו־ג'יהאד. התפילה עצמה עברה בשקט. בסיומה החלו האלפים להתפזר, אך כ־600 מהם פתחו בהפגנה כאשר צעדו ממסגד אל־אקצה אל מסגד עומר.

כמה דקות לאחר השעה 14.00 החלו לפתע כמה עשרות מן המפגינים להתקדם אל תחנת המשטרה הממוקמת באיזור הצפוני של הר הבית. משהגיעו למרחק של כ־30 מטרים מן התחנה החלו ליידות אבנים אל התחנה.

המפגינים לא התפזרו ואז ניתנה ההוראה להכנס אל ההר. כוחות גדולים של המשטרה ושל משמר הגבול, ובהם היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור, סגרו על קבוצת המפגינים משלושה כיוונים ופיזרו את המפגינים. סך הכל נעצרו 33 מפגינים. 31 מהם עדיין במעצר. על פעולות המשטרה בהר הבית פיקדו מן ההר עצמו מפכ"ל המשטרה וכן מפקד המחוז הדרומי ומפקד משטרת ירושלים. כאשר יצאו הכוחות הרבים מן ההר התברר כי חמישה שוטרים נפצעו מפגיעת אבנים.

צווים לפתיחת חנויות בי"ם

משטרת ירושלים חילקה אתמול צווים ל־25 בעלי חנויות במזרח העיר, המורים להם לפתוח את חנויותיהם מדי יום בין השעות 8.00 בבוקר ל־19.00 בערב.

הצווים נושאים את חתימת אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע והם הוצאו בתוקף ההוראות לשעת חירום. הם חולקו ל־25 בעלי חנויות ברחוב הנביאים ליד שער שכם. בעלי החנויות הוזהרו שאם לא יקיימו אחר הצווים יסגרו חנויותיהם לתקופה ממושכת. במשטרה מעריכים כי בעלי החנויות יעדיפו שלא לקיים את הוראת הצווים ולהשאיר את החנויות סגורות.

איגרות לאפיפיור מהעצירים

העצירים המינהליים בבתי כלא ובמחנות המעצר שיגרו אגרות אל מזכיר האו"ם, האפיפיור וארגונים בעולם, שבהן הם מוחים על תנאי מעצרם. העצירים המינהליים טוענים שלא נותר כל בסיס חוקי למעצרים האדמיניסטראטיביים ההמוניים המתבצעים בשטחים. באגרות נכתב כי המעצרים מבוצעים בצורה ברוטאלית. לפני הבאתם לבית הסוהר במרכוים צבאיים, כך נכתב, סובלים העצירים מהשפלות, הכאות, חוסר שינה, רעב וצמא.

ח"כ יציב: סגר אינפורמאציה

במברק אל שר הבטחון ושר המשטרה, ששיגר ח"כ גדי יציב ממפ"ם הוא טוען כי לא רק על השטחים הוטל סגר, אלא גם על האינפורמאציה הנמסרת לציבור הישראלי.

על־פי ידיעות שהגיעו אליו מוסר ח"כ יציב כי במקום היד הקשה מפעילים כוחות הבטחון יד הרסנית ומתנהגים בנוקשות הגורמת לליבוי ההתמרמרות.

במברקו הוא תובע לחקור שורה של מקרים ולשים להם קץ.

יוסי ליטביץ', חנה פאר ומוחמד חלילה, סופרי „דבר", מוסרים:

צלב קרס צוייר אתמול בבוקר על קיר בית הכנסת העתיק בשפרעם. הצלב נמחק על־ידי שומר בית הכנסת. התגלו גם סיסמאות עויינות וכתובות נאצה על קיר כנסיה, שנמחקו.

על קיר בניין סיפת־חלב בכפר קאסם רוססה אתמול כתובת שחורה בערבית: „פלשתין ערבית, פתח". על הקיר צוייר גם דגל פלשתין. המשטרה פתחה בחקירה. טרם נעצרו חשודים במעשה.

עשרות נשים מאום אל־פחם קיימו אתמול שביתת שבת בבניין העירייה, במחאה על המשך „מדיניות הדיכוי" בשטחים ועל רצח חליל אל־וזיר. המשתתפות תבעו להרחיב את מסגרת הסיוע לתושבי השטחים, במיוחד לתושבי מחנות הפליטים, שלדעתן מאיימת עליהם סכנת רעב בשל העוצר המוטל עליהם.

ברחובותיה המרכזיים של אום אל־פחם צויירו שלשום בלילה עשרות סיסמאות בגנות הכיבוש הישראלי. בין הסיסמאות גם קריאה למאבק מזויין. משטרת עירון פתחה בחקירה והעירייה הורתה למחוק את הסיסמאות. עד לשעת הערב של אתמול לא נודע אם נעצרו חשודים.

(ע). – בקבוק תבערה הושלך ביום ו' לעבר סניף של בנק לאומי במרכז הכפר טייבה במשולש. הבקבוק התנפץ בעת סיור שגרתי של משמר הגבול במקום. הוא התלקח אך לא גרם נזק ולא נפגע איש.

דבר
DAVAR
מאוחד עם
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
מנויים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 642111־2־3, מ. 33104

איסר הראל טוען:

האפשרות שד"ר מנגלה עדיין בחיים – קיימת

מאת חנה מאור, סופרת „דבר" בשרון

ראש „המוסד" לשעבר, איסר הראל, אמר אתמול, כי האפשרות, שהפושע הנאצי ד"ר יוזף מנגלה עדיין חי – בהחלט קיימת.

במסגרת „שבתרבות", שהתקיימה אתמול בנתניה אמר הראל: „אני השקעתי בחיפושו של מנגלה מאמצים גדולים יותר מאשר במבצע לכידת אייכמן". לדבריו, מנגלה כמעט נתפס בארגנטינה, אך זמן קצר לפני הפעולה – עזב. הראל ציין כי בפאראגוואי קיבל מנגלה חסות מוגנת על־ידי הנשיא סטרסנר, ולמרות המאמצים, לא היתה הדרך להגיע אל מנגלה.

הראל אמר, כי מצא דרך להגיע אל מנגלה מבפנים באמצעות אנשים מבפנים, והיו לו הכלים והאנשים המתאימים לכך, אלא שלצערו, בטרם הושלמה משימה זו נאלץ להתפטר בגלל עניין אחר.

איסר הראל אמר, כי אינו יודע אם ניתן יהיה אי־פעם ללכוד את מנגלה, משום שלא ידוע אם הוא עדיין חי, אם כי האפשרות הזאת בהחלט קיימת.

מטייל שנסחף מאילת הוחזר בידי המצרים

מאת שמואל תגר, סופר „דבר" באילת

מטייל ישראלי נסחף אתמול על גלשן למים הטריטוריאליים של מצרים במפרץ אילת והוחזר מקץ כמה שעות על־ידי קצין הקישור המצרי בטאבה.

מרדכי טסה, בן 36, מרמת־גן, שכר גלשן אתמול בצהריים בכפרו של רפי נלסון בטאבה. הרוח העזה שנשבה אתמול באילת סחפה אותו לכיוון מצרים. ספינות ממלון „סונסטה" ומכפרו של נלסון יצאו לחפש אחר המטייל, וכעבור כמה שעות נמצא הגלשן בים, כקילומטר וחצי בתוך שטח מצרים.

בשל הגלים הגבוהים והים הסוער היה חשש לחייו של המטייל. ספינות חיל הים והמשטרה אינן יכולות לחפש בשטח המים הטריטוריאליים המצריים, ולכן נערכו החיפושים על ידי ספינות אזרחיות. סמוך לשעה שש בערב הודיע קצין הקישור המצרי, כי הצעיר הנעדר נמצא והוא הוחזר לישראל במעבר טאבה.

כתבנו מציין, כי בחג העצמאות שהו באילת יותר מ־20,000 מבקרים, ובשל הסופה העזה שהסתיימה רק בליל אמש עזבו רובם את אילת כבר בשעות הבוקר.

הבנות

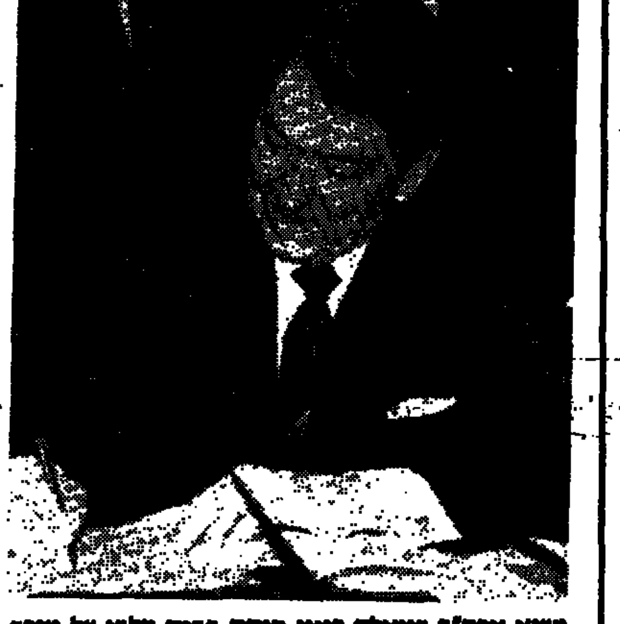

נשיא ארה"ב רונלד רייגן חותם בבית הלבן על מזכר ההבנה עם ישראל. (צילום: א.פ.)

היום בממשלה – דו"ח על ההבנות עם ארה"ב

מאת סופרו המדיני של „דבר" בירושלים

ראש הממשלה יצחק שמיר ידווח היום בישיבת הממשלה על מזכר ההבנה, שנחתם ביום העצמאות בין ארה"ב וישראל. ראש הממשלה יעמוד בהרחבה על פרטי המזכר ומשמעותו.

לאחר מכן יסקרו שר הבטחון, שר המשטרה והרמטכ"ל את המצב הבטחוני בשטחים. שר הבטחון יעמוד על השפעת העוצר והסגר שמוטלים באזורים שונים בשטחים.

כמו כן ידווח לממשלה, כי הוחלט לשנות את המדיניות כלפי הסוחרים במזרח ירושלים בניסיון לאלצם לפתוח את החנויות ובכך להשיב את החיים במזרח ירושלים למסלולם. אתמול הוצאו לראשונה זה כמה חודשים צווים מטעם אלוף פיקוד מרכז ל־25 בעלי חנויות במזרח ירושלים, המחייבים אותם לפתוח את עסקיהם.

שיבת האח

אחד מנוסעי המטוס הכוויתי ששוחררו ביום ד' באלג'יר (מימין) מתחבק בהתרגשות עם אחיו, שבא לקבל את פניו, בחדר האח"מים בנמל התעופה של כוויית ביום ה'. אתמול הודיע דובר ממשלת קפריסין בניקוסיה, כי נמסר לממשלתו על־ידי שירותי מודיעין של קפריסין ושל מדינות אחרות, כי חוטפי המטוס תכננו את המבצע לפחות ארבעה חודשים מראש. לדבריו, ביקר אחד החוטפים בקפריסין ובכוויית זמן רב לפני החטיפה, כדי לאסוף מידע על הסידורים בנמל התעופה שם. (צילום: א.פ.)

אש בלב ים

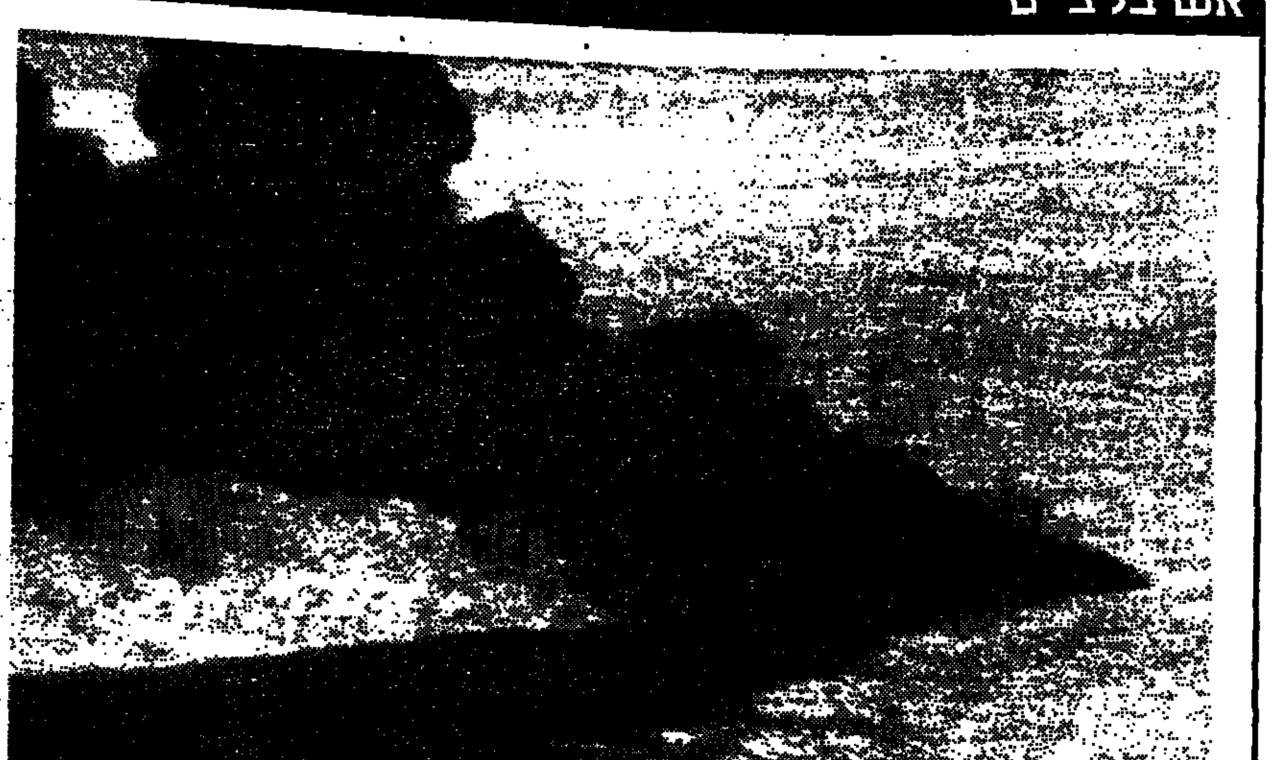

עשן סמיך מיתמר מהמיכלית היוונית „אתניין ונטור", שעלתה באש ביום ו' בעקבות פיצוץ, שחצה אותה לשניים ושגרם לטביעתה כעבור זמן מה. האסון אירע במרחק כ־600 ק"מ מדרום־מזרח לניו־פאונדלנד. רק גופה אחת נמצאה עד כה על־ידי צוותי החיפוש, שסרקו את מי הים מרגע היוודע דבר הדליקה – גופת מלח פולני לבושה אפודת הצלה. על הגופה נמצא יומן המסע של המיכלית, אך לא נמצא בו דבר שיצביע על סיבת הפיצוץ שגרם לדליקה. לא נמצא כל זכר לשאר 28 אנשי צוותה של המיכלית, 23 גברים וחמש נשים, כולם פולנים, ואתמול בערב הוחלט להפסיק את החיפושים אחריהם. (צילום: א.פ.)

פרס: לא יודע למה צריך מפלגות דתיות

(ע). – „אני לא יודע בשביל מה צריך מפלגות דתיות, בשביל מה צריך את כל הדבר הזה אולי הגיע הזמן להוציא את הפוליטיקה מהדת ואת הדת מן הפוליטיקה" – אמר ביום ו' מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, בהופיעו בפני תלמידי בית הספר התיכון שליד האוניברסיטה העברית בירושלים.

פרס הכחיש בתוקף ידיעה שפורסמה באחד העתונים, כאילו אמר כי „המתנחלים הם קבוצה עם כיפות, זקנים ורובים, המעודדת ג'יהוד".

פרס סיפר לתלמידים, כי לפני זמן־מה קיים פגישה עם חברי הנהלת המפד"ל ובה ביקש מהם להסביר לו, מה ההבדל בינה לבין הליכוד או ל„תחיה" אך לא קיבל מענה לכך. לדבריו, ניצחון הימין במפד"ל אינו מהווה מהפך, זהו תהליך של הקצנה, שהתחיל בלגיטימציה שהעניקה המפד"ל ל„גוש אמונים".

8 מחוזות 'עבודה' בוחרים היום במועמדיהם לכנסת

בתק"ם גוברת המתיחות לקראת דירוג הנציגים

מאת עליזה ולך ושמעון וייס, סופרי „דבר"

שמונה מבין 16 מחוזותיה של מפלגת העבודה בוחרים היום את מועמדיהם לקראת ההתמודדות על מקום ברשימה לכנסת ה־12, שתיעשה בבחירות חשאיות במרכז המפלגה במחצית יוני.

מחוז התק"ם יבחר את ארבעת מועמדיו; שני המחוזות הגדולים, תל־אביב וירושלים, יבחרו, כל אחד, את שני מועמדיהם, ואילו שאר המחוזות – שומרון, שרון, פתח־תקווה, רמת־גן ונגב – יבחרו מועמד אחד. בשניים מהמחוזות אין התמודדות מכיוון שיש בהם מועמד אחד בלבד: אורי עמית ברמת־גן ודוד לוי (מזכיר מועצת הפועלים בעיר לשעבר) בפתח־תקווה.

מחוזות מפלגת העבודה שולחים להליך דירוג הנבחרים 23 מועמדים, לעומת 29 מועמדים שייבחרו ל„פאנל" במרכז המפלגה ב־26 במאי. שאר המחוזות במפלגה יבחרו את מועמדיהם במהלך השבוע, מלבד מחוז דן דרום, שיקיים את הבחירות ב־5 במאי.

היום מסתיימת הצגת המועמדויות למתמודדים בבחירות במרכז המפלגה. עד כה הציגו את מועמדותם 71 מתמודדים, ולמספר הזה יתווספו במשך היום עוד מועמדים מספר, שיתחרו על „כיבוש" אחד מ־29 המקומות השמורים למרכז.

מתיחות בתק"ם

בקיבוצי התק"ם גבוהה בימים האחרונים המתיחות לקראת דירוג נציגי התק"ם ברשימת מפלגת העבודה לבחירות הקרובות. להערכת צמרת התק"ם, יצליחו להיכנס מטעם התנועה לכנסת ארבעה או חמישה נציגים במסגרת רשימת העבודה. הדיעה הרווחת היא כי בשלושת המקומות הראשונים יוצבו השר יעקב צור, סגן השר אברהם כ"ץ־עוז וח"כ עדנה סולודר. על שני המקומות הריאליים הנוספים מתמודדים עוזר שר הבטחון שמעון שבס, מזכיר הנוער העובד והלומד חגי מרום, ומרכז ועדת המשק של התק"ם מנחם גלעד. אלה הם מומלצי ועדת ההצבעות של התנועה. בנוסף עליהם מתמודדים עוד כמה מועמדים, המייצגים קבוצות שונות של התק"ם. הצבעת הדירוג תיערך היום במרכז התק"ם שיתכנס בסמינר אפעל. בימים האחרונים הגבירו המועמדים את מסע השכנועים על כ־300 חברי התק"ם.

אורח מהולנד

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, נפגש ביום ו' עם יו"ר הפרלמנט ההולנדי דיק דולמן. בשיחה עמד פרס על מצב תהליך השלום, וכן הסביר לאורח מהולנד את מדיניות צה"ל בשטחים. (צילום: א.פ.)

עובדי „מנועי בית־שמש" יפגינו בי"ם

מאת דניאל בן־סימון, סופר „דבר" בירושלים

הבוקר יפגינו מאות עובדי מפעל מנועי בית שמש מול משרד ראש הממשלה כדי להביע את התנגדותם לפיטורי עובדים.

בשבוע שעבר שיגר משרד האוצר רשימה של 265 עובדים הצפויים לפיטורים. ועד העובדים החליט להתעלם מההודעה ובתגובה הודיע, כי מהיום יתחילו העובדים בשיבושים.

חבר הוועד פנחס שיפמן מסר, כי הוועד אינו מתנגד לפיטורי עובדים, אולם זה חייב להיעשות במסגרת תוכנית הבראה כללית. כמו כן דורש הוועד שמשרד האוצר יעניק בטחונות לשאר העובדים ויחסל את החובות הכבדים הרובצים על המפעל.

„בייטליין" של טד קופל מירושלים

מאת דניאל בן־סימון, סופר „דבר" בירושלים

תוכנית הטלוויזיה היוקרתית „בייטליין" תשודר החל מהיום מישראל. מנחה התוכנית טד קופל הגיע אתמול לארץ, ויצטרף לצוות מורחב של רשת „א.ב.סי", שהגיע בימים האחרונים לצורך הפקת התוכנית.

קופל ידווח מדי לילה על המתרחש בשטחים למיליוני צופים בארה"ב. במהלך השבוע יופיעו בתוכנית שמיר, פרס, ועוד אישים ישראלים הממונים על המדיניות הישראלית בשטחים. כמו כן יופיעו אישים פלשתינים המזוהים עם אש"ף כמו חנא סניורא ופאיז אבו־רחמה.

שני נרקומנים מתו ממנת־יתר

(ע). – שני צעירים חיפנים, המוכרים כנרקומנים, מצאו בסוף השבוע את מותם כתוצאה מהזרקת מנת־יתר של סם.

ביום ו' אחר הצהריים הגלתה גופתו של סאברי חמדאן, 24, בבית נטוש ברחוב רזיאל בחיפה. בשעות הלילה התגלתה גופתו של יצחק אסולין בן 29 בביתו שברחוב חורי במורד שכונת הדר ניכנס שבחיפה.

אין כל קשר בין שני המקרים.

תיקון

בידיעה („דבר" 19.4) על הצלחת הניתוחים להפרדת עוללים לפני הניתוקות בישראל, שנערכו בלונדון, נפלה טעות: בידיעה נכתב ד"ר נחמה לינדנר מנהלת היחידה לטיפול מיוחד בילוד ב„הדסה" עין־כרם וכן ד"ר נילי מנתח־לב מבית החולים „בילינסון". שמותיהם התבלבלו בידיעה בטעות, ואיתם הסליחה.

50 נהרגו ממכונית־תופת שהתפוצצה בלב טריפולי

ביירות (עי"ר ועי"צ). – לפחות 50 בני אדם נהרגו אתמול ו־75 נפצעו בהתפוצץ מכונית תופת במרכז קניות בעיר טריפולי שבצפון לבנון. מקורות בטחוניים מסרו, כי המכונית, שלתוכה נדחסו 150 ק"ג חומרי נפץ התפוצצה בצומת שבין שוק ירקות לבין רחוב מסחרי בשכונת תבאנה בשעה 9.15 בבוקר.

בזמן הפיצוץ היו במקום המוני קונים, שהכינו את ארוחת הערב לסיום צום הראמאדאן. מכונית התופת הוגדרה כהרסנית ביותר בלבנון מאז תחילת השנה. כתוצאה מן ההתפוצצות נפער לוע ברחוב בכביש, שש חנויות נהרסו לחלוטין, 16 מכוניות עלו באש ומכוניות רבות אחרות ניזוקו קשה.

הצבא הסורי, השולט בטריפולי, שלח מיד תגבורות לאתר הפיגוע. כל הדרכים נחסמו, וצוותי הצלה חשו לחילוץ נפגעים ולהעברתם לבתי־החולים. כמו כן הגיעו כבאיות לכיבוי הדליקות הרבות בעיקר במכוניות שנפגעו ובבתים הסמוכים למקום הפיצוץ. דחפורים החלו לפנות את ההריסות מן הרחוב.

„מספר ההרוגים עדיין אינו סופי", אמר אתמול קצין משטרה לכתב „רויטר". „צוותי חילוץ ומתנדבי הצלב האדום עדיין נוברים בין ההריסות בידיהם ומחפשים נפגעים, שככל הנראה נקברו מתחת לשברי הקירות והזכוכיות הרבות".

עדי ראייה בטריפולי מסרו בשיחות טלפוניות, כי מכוניות עם רמקולים עברו ברחובות טריפולי וקראו ברמקולים לתושבים לחוש לבתי־החולים ולתרום דם לנפגעים.

היה זה הפיצוץ הטרוריסטי הראשון בלבנון בחודש אפריל. ב־23 במארס נהרגו שלושה אנשים ו־15 נפצעו בפיצוץ של מכונית תופת במערב ביירות. בסך הכל נהרגו 60 בני אדם כתוצאה מהתפוצצות מכוניות תופת בלבנון ב־1987.

התקדמות משמעותית לפיתוח חיסון לאיידס

לונדון (ע"ר). – המדען הצרפתי דניאל זגורי התקדם בצורה משמעותית לקראת פיתוח חיסון נגד מחלת האיידס הקטלנית – מסר כתב־העת המדעי „נייצ'ר" בגליונו האחרון.

זגורי, מאוניברסיטת פייר ומארי קירי בפאריס, מציין בדו"ח שמסר לבטאון המדעי החשוב, כי הזריק חיסון שפיתח לשלושה מתנדבים שאינם נגועים בנגיף האיידס, ולפי דיווחו הביאה הזריקה השלישית לעלייה דרמאטית ברמת הנוגדנים.

ערפאת הוזהר

(המשך מעמוד 1)

משפטנים בכירים הביעו תמיהות נוכח הצהרתו של שר התיירות אברהם שריר, שממנה השתמע כי הוא ממליץ להטיל על ג'ון דמיאניוק עונש מוות.

המשפטנים אמרו ל„דבר", כי לא תעלה על הדעת הפרה כה בוטה של כללי „הסוביודיצה" ועוד מפיו של שר המשפטים.

דוברת משרד המשפטים הגיבה אתמול באומרה, כי השר הביע תקוה שיוטל על דמיאניוק עונש כזה, אך לא המליץ על כך.

השיר של שייקספיר

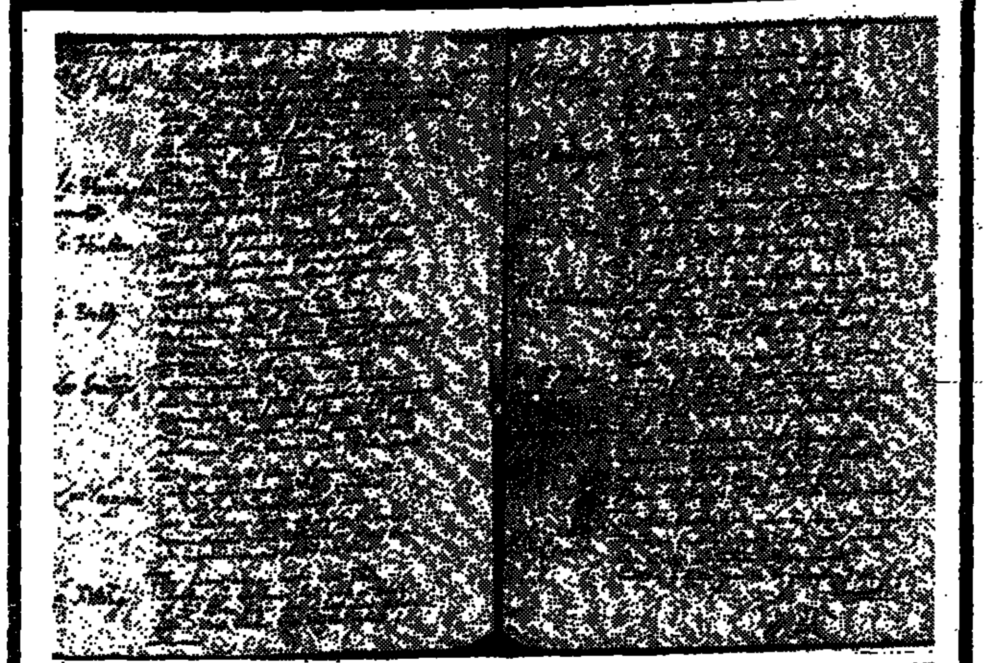

דפי כתב היד של שיר לא מוכר עד כה של וילטאם שייקספיר, שנמצא בספריית השאלה בארה"ב. אין זה כתב היד של שייקספיר עצמו, אלא, לטענת מגלה הדפים, של אחד מהמעתיקים הרשמיים של כתביו. ביום ג' יפורסמו נסיבות הגילוי וההוכחות לאותנטיות שלו במסיבת עתונאים בלונדון. (צילום: א.פ.)

הסתה לפוגרום ביהודי מוסקווה ביום 1000 שנות נצרות ברוסיה

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – יהודי מוסקווה חוששים מהתפרצויות אנטישמיות אלימות סמוך ל־6 ביוני, היום בו יצויינו 1,000 שנה לקבלת הנצרות על־ידי הרוסים – מוסר ה„ג'ואיש כרוניקל" ממוסקווה.

במהלך ההכנות לחגיגות הולקו בעיר כרוזים על־ידי קבוצות דתיות ולאומניות בעלות נטיות אנטישמיות, ובהם מוזמנים הרוסים להצטרף לפוגרום נגד היהודים, תחת הסיסמה „הכו ביהודים והצילו את רוסיה".

העיתון כותב, כי הפחד מפוגרומים בקרב 250,000 יהודי מוסקווה כה גדול, עד כי רבים מתכננים לעזוב את העיר בתחילת החודש יוני. סירובניקים, אשר בדרך כלל מוכנים שיצטטו אותם בקשר ליחס של ברה"מ ליהודים, אינם מוכנים עתה להזדהות. הם סבורים כי הרשויות אינן מעוניינות באלימות אנטישמית וכי ינקטו צעדים כדי למנוע זאת, אך הם חוששים, כי המשטרה לא תשתלט על עיר גדולה כמו מוסקווה. יולי קושרובסקי, מראשי הסירובניקים, קרא ליהודים להתאחד כדי להתנגד לתעמולה האנטישמית. „הגיע הזמן שנאמר, כי לא נשחק עוד את תפקיד הסריס הישע בעת שמנהיגי 'פאמיאט' הצמאים לדמנו משחיזים את חרבותיהם לקראת ה־6 ביוני. אנו נהיה מוכנים להגן על עצמנו".

אף כי „פאמיאט", התנועה הלאומנית הרוסית, לא לקחה על עצמה אחריות להפצת הכרוזים, ממשיכה התנועה לטעון, כי „ציונים והבונים החופשיים פורשים את רשתם כדי להרוס את הכנסייה הרוסית האורתודוקסית". מנהיג התנועה אמר לעתון „סובייטסקאיה רוסיה", כי „מותר לרוסי להכות את אויביו במוט ברזל".

משטרת ניו־יורק פנתה לציבור לפענוח רצח ישראלי בברוקלין

ניו־יורק (עסס"א).– משטרת ניו־יורק פנתה ביום ו' בבקשה לעזרת הציבור במאמציה להשפת נסיבות מותו של אזרח ישראלי, שנרצח כנראה ושגופתו נמצאה סמוך לכביש ראשי בברוקלין בתחילת החודש. האיש הוא אלברט שושן, בן 28 מאשקלון. לאחר שמשפחתו דיווחה, שלא הגיע לישראל בפסח כמתוכנן.

שושן הזמין מקום בטיסת אל־על לישראל ב־27 במארס, היום שבו נראה לאחרונה. כעבור שבוע נתגלתה גופתו ליד שדרות פנסילווניה בברוקלין.

המשטרה סבורה ששושן נהרג ביום שבו נתגלתה גופתו, ה־3 באפריל. נוזל גילה אותה בשטח במגרש המשמש לנטישת מכוניות. להערכת המשטרה הוא נרצח כמה שעות לפני גילוי גופתו.

שושן עבד בענף הביגוד והיה מעורב במידת מה בסחר בבגדי עור. מקום מגוריו האחרון היה פורסט הילס שבקווינס, שם התגורר במשך כמה חודשים בלבד. קודם לכן התגורר בצרפת, כפי הנראה בפאריס או בסביבתה. להערכת המשטרה היה שושן מעורב בפעילות לא חוקית כלשהי בצרפת.

גופתו של שושן נקברה ביום ו' שעבר בבית עלמין באשדוד. בני המשפחה סירבו למסור פרטים על מעשיו של בנם בחו"ל, והביעו תרעומת על פרסומים סביב המקרה, שלדבריהם לא היו מדוייקים.

גם למשטרת אשדוד אין מידע על עיסוקו של הנרצח ועל נסיבות הרצח. לפי כל הסימנים, לא היה זה רצח על רקע שוד, כי מלבד המסמכים שנלקחו ממנו לא שדדו את כספו ואת תכשיטיו.

ה„פלייט" מצטט מומחה ישראלי:

עיראק מפזרת „ציאניד משופר" בהתקפות הגאז שלה על איראן

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – קיימות עדויות לכך שהעיראקים השתמשו בגאז ציאניד מסוג חדש במתקפות האחרונות שלהם על האיראנים – טוען ה„פלייט אינטרנישנאל" הלונדוני, בצטטו את יוסף אלפר, סגן מנהל מרכז יפה ללימודים אסטרטגיים בתל־אביב.

לדברי העתון, יכולים עתה מפקדים עיראקיים בשדה להזמין תקיפות גאז. אלפר אומר עוד, כי לעיראק כמות ניכרת של טילי „סקאד" משופרים מתוצרתה. השיפורים בוצעו בטילים בעיראק, בסיוע מומחים גרמניים.

עד עתה השתמשו העיראקים בעיקר בפגזי ארטילריה ללוחמה כימית, והפצצות מן האוויר, אך עתה קיימת אפשרות שהם יכניסו לשימוש טילי „סקאד" בעלי ראשי־חץ כימיים נגד אוכלוסיה אזרחית באיראן, אם תחול הסלמה בעימות במפרץ.

אלפר טען עוד, לדברי העתון, כי עיראק חוששת מפני הפצצה של סכר הדירבנדיכאן על נהר איילה, אשר תגרור אחריה הצפת שטחים נרחבים בעיראק, כולל חלקים של בגדד.

חוקר ערבי מאוניברסיטת חיפה:

חסימת האינטליגנציה הערבית מסוכנת ליחסי יהודים וערבים

מאת אביר רוזנבליט, סופר „דבר"

חוקר ערבי מאוניברסיטת חיפה, ד"ר מאג'יד אל־חאג', מתריע על התהליך המסוכן של חסימת האינטליגנציה הערבית בחברה הישראלית. „כ־1,200 ערבים יסיימו השנה את לימודיהם באוניברסיטאות ישראל כשבידיהם, לצערי, יהיו שתי תעודות: תעודת אקדמאי ותעודת מובטל. הפער בין רמת הציפיות לבין המציאות, יגדיל את התסכול, הניכור והאכזבה, וכאן טמונה הסכנה הגדולה ביחסי יהודים־ערבים בישראל", אומר החוקר.

בדברים שנשא בכנס בנושא 'עיצוב האזרח הישראלי', שנערך בשבוע האחרון באוניברסיטת בן־גוריון בנגב, הביע ד"ר אל־חאג' חשש רב לנוכח החסימה שחלה, לדבריו, באחרונה בתהליך המודרניזאציה והשילוב של האזרח הערבי בישראל. „האקדמאי הערבי, מוצא עצמו מובטל. רוב המוסדות מסרבים לקבלו לעבודה מסיבות בטחוניות. משרד החינוך, שעד לאחרונה קלט כ־40 אחוז מהאקדמאים הערבים, קיצץ בתקציביו, ולכן רבים מהאקדמאים הערבים מוצאים לעצמם תעסוקה במסעדות, בתחנות דלק או, במקרה הקיצוני, משוטטים ברחובות בבטלה".

ד"ר אל־חאג' ציין, כי גם קליטת האקדמאים הערבים בדרג הממלכתי הגבוה היא מצומצמת ביותר. בעוד ששיעור התלמידים הערבים במערכת של משרד החינוך מגיע כ־20 אחוז, הרי שרק שלושה אחוזים בלבד מכלל התקנים הבכירים במשרד, מאוישים על־ידי ערבים. „מתוך 5,200 מרצים באוניברסיטאות ישראל, יש רק עשרה מרצים ערבים, שאני אחד מהם", אומר ד"ר אל־חאג' ומוסיף: „תהליך החסימה טומן בחובו סכנה גדולה, שכן העלאת רמת הציפיות מול יצירת חסימה מלאכותית במציאות, תיצור פער, שככל שיגדל, יביא להגדלת הניכור בין ערבים ליהודים".

יהודי ארה"ב לוחצים על שולץ: שפץ תוכניתך לטעמו של שמיר

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר").– ספקות הולו מופיעים אצל מנהיגים יהודים אמריקאים, שהיו ממעריצי השר שולץ ליוזמה הדיפלומאטית החדשה במזרח־התיכון, ואלה רוצים עתה בהתוויתה מחדש, כך שהטעם יותר לחיכו של שמיר – כתב אתמול ה„וואשינגטון פוסט".

עם זאת, הביקורת מושמעת במונחים עדינים בהרבה מאלה שבהם השתמש שמיר לביטוי התנגדותו לתכנית. אולם בעוד היהודים האמריקאים מבחינים בין תיווכו של שולץ באופן אישי לבין חלקים מסוימים בתכנית נשמע בדבריהם הד ודרתנו של שמיר מכך, שבחלקים מרכזיים בתכנית יש איום פוטנציאלי על האינטרסים הישראליים.

למרות הצהרות פומביות המבטאות תמיכה ואמון בשולץ, מציינים רבים בשיחות פרטיות שביקוריו של שולץ במזה"ת וביקור שמיר בארה"ב גרמו להם להרהורים שניים לגבי ההתלהבות שבה התקבלה יוזמת שולץ בראשיתה.

שמיר שכנע יהודים אמריקאים רבי השפעה, כי יש בסיס להרהוריו באשר לתכנית שולץ, נודע ל„פוסט". בענין זה נעזר במה שכונה „טעות טאקטית חמורה" של שולץ, כאשר נפגש עם פלשתינים אמריקאים חברי המועצה הפלשתינית הלאומית.

מקורות בוואשינגטון אישרו, כי גם בממשל האמריקאי קיימת אכזבה מכך שהפגישה לא השיגה את מטרתה, שהיתה, לדברי המקורות, נסיון להשיג מיתון עמדותיו של אש"ף באמצעות ה„גולה" הפלשתינית. מטרה נוספת שהיתה לפגישת שולץ עם הפרופסורים ימים ספורים לפני צאתו למזה"ת, אמרו המקורות, היתה להסדיר פגישת עבודה עם פלשתינים באזור במהלך הביקור. גם תקווה זו התנפצה נוכח סירובם של הפלשתינים והשאירה משקע של טעם מר ואכזבה בממשל.

רוב הארגונים היהודיים עדיין תומכים בפתרון פוליטי המבוסס על עקרון ה„שטחים תמורת שלום", כותב ה„פוסט", אולם, נוכח עמדתו הבלתי מתפשרת של שמיר לגבי הוועידה הבין־לאומית אין, לדעתם, לשולץ כל תקווה „למכור" את תכניתו בצורתה הנוכחית. לכן יש לשנותה או להשהותה עד אחרי הבחירות בישראל, אשר יבהירו את השקפות הציבור בישראל.

ארה"ב נוטה להרחיב את הגנתה גם לספינות נייטראליות במפרץ

פריגטה איראנית בוערת

עשן מיתמר מהפריגטה האיראנית „שאהאנד", לאחר שנפגעה בידי טילי „הארפון" אמריקאיים ופצצים מונחי לייזר, שנורו לעברה ממטוסי חיל־האוויר האמריקאי ב־18

וואשינגטון (רויטר).– ממשל רייגן שוקל בימים אלה במסגרת הרחבת פעילות בחוזי הימי במפרץ הפרסי להרחיב את הגנת המיכליות בנתיב הים ולהחילו גם על כלי־שיט של מדינות נייטראליות נוספות על אלה של כוויית, המניפות דגל ארה"ב – אמרו אתמול פקידי ממשל בוואשינגטון.

„טרם התקבלה החלטה סופית בעניין זה", אמר אחד הפקידים, בהוסיפו ששר ההגנה פראנק קארלוצ'י וראש מטה העל של הכוחות המזוינים של ארה"ב אדמירל ויליאם קראו תדרכו את ראשי הקונגרס בנוגע לתכנית ביום ו', ארבעה ימים לאחר העימות הצבאי עם האיראנים במפרץ.

לדברי הפקידים, יותר על־פי המתוכנן למפקדיהן של ספינות המלחמה האמריקאיות באזור המפרץ, כ־30 במספר, להגיש סיוע למיכליות נייטראליות הנתונות תחת התקפה מצד איראן. „אין בדעתנו ללוות את כל הספינות במפרץ, ואין בדעתנו לתור את כל שטח המפרץ בחיפוש אחר תוקפות", אמר אחד הפקידים, „אבל אם תפנה אלינו ספינה נייטראלית בבקשה לעזרה יהיו מפקדינו בעמדה לשקול להושיט סיוע על בסיס מזדמן".

הבואינג שהנחה רוצחי אבו־ג'יהאד הפר ריבונותנו – זועמים האיטלקים

זה הרקע לגינוי החריף לישראל ולקולות באיטליה להכיר באש"ף

מאת מיכל פלג, רומא

רומא (מיוחד ל„דבר").– שאלת התמיכה באש"ף והגינוי החריף שהוטח שגריר איטליה באו"ם מאוריציו בוצ'י בישראל, מעוררים מחלוקת קשה בין מפלגות הקואליציה האיטלקית.

מקורות בלתי־מזוהים דיווחו בעתוני איטליה, כי בליל הרצח של אבו־ג'יהאד קלט מכ"ם של חיל האוויר האיטלקי בסיציליה טיסת בואינג, כמשוער, ישראלי, שתיאם את פעולת הקומאנדו. המטוס, במסווה של טיסה אזרחית, חלף בתחום האווירי האיטלקי. פעולה זו, משערים עתוני איטליה, היא שעוררה את זעמה של ממשלת אטליה.

מנהיג המפלגה הסוציאליסטית בטינו קראקסי נפגש ביום ה' עם נציג אש"ף ברומא ועם שגרירי הליגה הערבית והודיע, כי יש בכוונת המפלגה הדמו־נוצרית, שמנהיגה הוא ראש הממשלה, להכיר רשמית בארגונו של יאסר ערפאת.

שר החוץ ג'וליו אנדריאוטי רמז, כי יש להכיר באש"ף, בדברו על כך שהקדמת הבחירות בישראל תהיה לברכה, „משום שכך תתאפשר אולי פתיחת הדרך למו"מ, שהוא האפשרות היחידה".

המתנגדים העיקריים למדיניות התמיכה באש"ף בתוך הממשלה האיטלקית הם הליבראלים והרפובליקאים. החשש למשבר בסטאטוס־קוו העדין של הממשלה החדשה ימנע כפי הנראה מהמפלגה הדמו־נוצרית לעמוד מאחורי הדרישה להכרה מיידית באש"ף, למרות הקולות הרבים המצדדים בצעד זה בתוך המפלגה.

38 מיליון צרפתים בוחרים היום את מועמדיהם – כנראה מיטראן ושיראק

מאת גדעון קוץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר").– 38 מיליון בעלי זכות בחירה הולכים היום לקלפיות בצרפת, כדי להכריע בסיבוב הראשון של הבחירות לנשיאות מי יהיו שני המועמדים, אשר יתמודדו בעוד שבועיים על תפקיד הנשיא.

לפי כל התחזיות יהיו הזוכים הנשיא הנוכחי פרנסואה מיטראן, בן 71, איש המפלגה הסוציאליסטית, וראש הממשלה הנוכחי ז'אק שיראק, בן 55, מנהיג „האיחוד למען הרפובליקה" הניאו־גוליסטי.

יתר המועמדים הם: ראש הממשלה לשעבר ריימון באר, בן 64, מועמד האיחוד לדמוקראטיה צרפתית; ז'אן מארי להפן, בן 59, מנהיג „החזית הלאומית" ומועמד הימין הקיצוני; אנדרה לז'ואני, בן 58, מועמד המפלגה הקומוניסטית הצרפתית; פייר ז'וקן, בן 58, מועמד עצמאי, המרכז את פורשי המפלגה הקומוניסטית; אנטואן וכטר, בן 39, מועמד ה„ירוקים"; ארלט לגייה, בת 48, ופייר בוסל, בן 68, נציגי ארגונים טרוצקיסטיים.

על־פי המשאלים, שפורסמו תוצאותיהם כאסור שבוע לפני הבחירות, צפויים לנשיא מיטראן כ־35 עד 36 אחוז מן הקולות, ולז'אק שיראק כ־25 אחוז. ריימון באר יזדקק לכ־18 עד 20 אחוז, כדי לא לאבד את עתידו הפוליטי בראש המרכז המשותף לגוליסטים בממשלה.

אולם הבעיה המרכזית של הסיבוב הראשון, המדאיגה את כל המפלגות, היא הצלחתו הצפויה של ז'אן מארי להפן. הימין הקיצוני הצרפתי הניאו־פאשיסטי, הצפוי לעשות עד 12 אחוז מן הקולות, עשוי להפוך ללשון המאזניים בסיבוב השני. להפן הצליח לנהל מערכת בחירות תקיפה, שסחפה המוני מובטלים וציבים מהשכבות הנמוכות.

הנשיא מיטראן זקוק, מלבד הצלחתו האישית, גם להצלחת מועמדי השמאל האחרים – על רקע ההתמוטטות בכוחה של המפלגה הקומוניסטית – כדי להצליח בסיבוב השני. מבחינה, כי למרות הזיכוכים במחנה הימין – מובטח רוב הקולות של תומכי באר לשיראק. משאלים שלא פורסמו ערב הסיבוב הראשון, הצביעו על הצטמצמות הפער הצפוי לטובת מיטראן בסיבוב השני עד כדי אחוז אחד ומטה. שמועות אלה לוו בעליה בבורסה.

מערכת הבחירות לסיבוב הראשון, שנסתיימה ביום שישי נשאה אופי של התמודדות בין אישים ולא בין אידיאולוגיות, כשהנשיא מיטראן מקפיד להופיע כ„מאחד" מעל להשתייכותו המפלגתית. בעצרת הבחירות האחרונה של מיטראן בשטח שדה התעופה לה בורז'ה, השתתפו 30,000 איש, ובהם אמנים ואנשי רוח רבים. להפן כינס כ־7,000 תומכים באולם רוק, התהלך לאורך הבמה על רקע סרטוני וידיאו ולייזר, על־פי שיטת המטיפים הדתיים האמריקאים, ותקף את השתלטותם של „לא־צרפתים" על המדינה.

נופך דראמטי לבחירות העניקו אירועי הדמים באי אוואה בשטח החסות הצרפתי קלדוניה החדשה – רצח שלושה שוטרים וחטיפת 27 על־ידי הבדלנים של „החזית הלאומית לשחרור קאנאקי", שמייצגים את הילידים, המהווים 40 אחוז מן האוכלוסיה. הם דורשים ביטול הבחירות האזוריות שנועדו להיערך שם היום, במקביל לבחירות לנשיאות, נסיגת כוחות הצבא והמשטרה שהוחדרו לאי ופתיחת משא ומתן על משאל־עם „לא מפוברק" על הכרעה עצמית. הכוחות הצרפתים המשיכו בפעולות הסריקה באי, בנסיון לגלות את החטופים. התקפות האלימות על אנשי המפלגה הגוליסטית המיעוט הלבן נמשכו. אתמול נפצע ציר גוליסטי ושני מלוויו במכוניתו.

נורייגה פיטר את שומריו הישראלים

מאת גדעון קוץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – הגנראל נורייגה פיטר את המומחים הישראלים שעמדו בראש המשמר האישי שלו בפנאמה ובמקומם הגיעו אנשי צבא מניקאראגואה – כך מסרה אתמול הטלוויזיה הצרפתית.

אגודת הסופרים מגנה החרמת הכינוס לשירה

(ע). – אגודת הסופרים העברים רואה בחומרה את הודעת ההתפטרות וקריאת־ההחרמה, מצד סופרים ומשוררים, שגרמה לפיזורה של הוועדה המייעצת של הסופרים למטה חגיגות ה־40 – נאמר בהחלטה שהתקבלה על־ידי הנהלת אגודת הסופרים העברים בישראל.

ההנהלה זומנה ביום ו' לדיון מיוחד בנושא ההחרמה, וקיבלה החלטה פה אחד האומרת, כי האגודה מתייחסת בחומרה לקריאת ההחרמה המופנית למשוררי העולם, שזומנו על־ידי חברי הוועדה המייעצת עצמם, שלא ליטול חלק בכינוס השירה הבין־לאומי הראשון מסוגו מאז קום המדינה. „לדעת אגודת הסופרים, מסוגל כינוס רב־עמים זה לתרום דווקא בימים אלה לקירוב לבבות בין עמים ומדינות ולסייע בקידום השלום", נאמר בהודעה.

כספי הצדקה ברמדאן יוקצו לתושבי השטחים

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

המוסלמים בישראל מתכוונים להפריש את רוב כספי „אל־זכאת", כספי הצדקה הנאספים בכל שנה בחודש הרמדאן, לתושבי השטחים.

אגודות הצדקה הוחלו השנה לגייס מוקדם מהרגיל את כספי „אל־זכאת" במטרה להעביר חלק גדול מהם לתושבי השטחים כדי שיוכלו לקיים את פולחן צום הרמדאן. התושבים נקראו לדייק בהפרשת כספי הצדקה, המסתכמים ב־2.5 אחוזים מקניינו של המוסלמי.

ועד החיילים הדרוזים: מפגן צה"ל שכח אותנו

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

מזכיר ועד החיילים המשוחררים הדרוזים סמיר ואהבה שלח שלשום מכתב מחאה אל הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון על שצה"ל התעלם לחלוטין מיחידת הדרוזים ותרומתם לבטחון המדינה במפגן באיצטדיון רמת־גן.

במברק, שהעתקים ממנו נשלחו לשר הבטחון יצחק רבין ולראש הממשלה יצחק שמיר, כותב סמיר ואהבה: „בפרוס שנת ה־40 לקום המדינה אני מאחל לך ולצה"ל שלום ובטחון. צר לי שבמפגן התעלמו התעלמות מוחלטת מיחידת הדרוזים ותרומתם לבטחון המדינה. דבר זה פוגע בעדה הדרוזית בכלל ובחיילי הסדיר והמילואים".

שבוע מורשת היהדות הוכרז ברחבי ארה"ב

וואשינגטון (ע"צ).– נשיא ארה"ב רונאלד רייגן הכריז באורח רשמי – על־פי החלטה של הקונגרס – על „שבוע המסורת היהודית" מה־17 עד ה־24 באפריל. בהכרזתו הצביע הנשיא על „התרומה שלא תסולא בפז" של הקהילה היהודית לחיים הלאומיים של ארה"ב.

תולדות העם היהודי „מסמלים את התהיה המתמשכת והמתמדת של האנושות לחירות" נאמר בהצהרת הנשיא, שפורסמה על־ידי הבית הלבן. רייגן הזכיר בין השאר את זוועות השואה, הקמת המדינה הישראלית המודרנית והמאבק שמנהלת הקהילה היהודית כיום למען החרות.

ישראלי למאסר ארוך על סמים באוסטרליה

סידני (ע"צ). – אזרח ישראלי נידון ביום ו' באוסטרליה ל־14 שנות מאסר, לאחר שנמצא אשם בארגון הברחת כשלושה ק"ג קוקאין למדינה זו. בית־המשפט הפלילי המרכזי גזר על עודד אשה, בן 30 מירושלים, תקופת מאסר מינימאלית של שמונה שנים וציין, כי עם תום פרק זמן זה אפשר יהיה להסגירו לישראל.

אשה הודה שהיה מעורב ביבוא קוקאין ב־22 ביולי 1986 ובהחזקת סם זה למכירה, שעה שנעצר. במהלך הדיון נקבע, כי הקוקאין, בשווי כולל של 3.75 מיליון דולאר, הגיע מסן־פאולו שבברזיל.

לאשה, שהוא מכור לסמים, אשה ושני ילדים בירושלים. הוא נמצא אשם גם במתן שוחד לחברי היחידה ללוחמת הסמים ולאנשי מכס, במסגרת מאמציו לייבא את הסם לאוסטרליה.

נציגי האיגודים מ־28 מדינות למצעד 1 במאי

מאת סופר „דבר"

נציגים אישיים של ראשי האיגודים המקצועיים מ־28 מדינות נענו להזמנתו של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר וישתתפו בחגיגות אחד במאי ובמצעד אחד במאי לאות סולידאריות עם ההסתדרות.

לדברי מנהל המחלקה לקשרים בין־לאומיים בהסתדרות, אברהם אלון, ייוצגו באירוע נציגי האיגודים האירופיים הגדולים ממערב־גרמניה, צרפת, ארצות סקנדינאוויה ואיטליה, וכן מארצות אסיה, אמריקה הלאטינית ואפריקה. במצעד ישתתף גם נציג אישי של מזכ"ל הקונפדרציה של האיגודים המקצועיים החופשיים בבריסל, ג'ון ורדוקן.

ישתתפו גם נציגי האיגודים המקצועיים בצ'ילה, הנאבקים נגד משטרו של הנשיא פינושה. ברית האיגודים המקצועיים המערב־גרמניים תיוצג על־ידי האנס־יורגן בק, המזכיר הראשון של הוועדה המרכזית בדיסלדורף.

האורחים מחו"ל יצעדו במצעד אחד במאי מיד אחרי ראשי ההסתדרות.

הברפלד: קולק הוטעה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד הזמין את ראש עיריית ירושלים טדי קולק – לקחת חלק פעיל במפגן ה־1 במאי שמארגנת ההסתדרות, בהגדירו אותו כאדם הידוע באהדתו לעובד ולעבודה. במכתב ששיגר ביום שישי אל קולק קובע הברפלד, כי תגובתו החריפה של קולק על הנחיות האגף לאיגוד מקצועי בקשר לשבתון ה־1 במאי מבוססת, כנראה, על טעות או על העדר מידע מבוסס.

הברפלד הטעים, כי לא היתה פנייה אל מקומות עבודה, שבהם ה־1 במאי הוא יום בחירה, לשנות מהמקובל במקומות אלה. הברפלד הבהיר במכתבו אל קולק, כי השנה החליטה ההסתדרות לקיים מפגן מרכזי ב־1 במאי, כהצדעה למדינת ישראל בשנת ה־40.

בינג־ליויאל

צים-סינגפור • צים-יוקוהמה • צים-אוסקה • צים-אילת

4 המובילות במזרח-הרחוק

4 אניות גדולות ומהירות יותר פוקדות כעת גם את נמלי יפן וקוריאה בפקידה ישירה.

צים ZIM

המוביל שלי!

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי מעלה החרמון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מעלה החרמון שבמסעדה, רמת הגולן מופקד שינוי תוכנית מתאר הנקרא תכנית מס' 5604 שנוי לתכנית מתאר מס' 550 – שנוי יעוד למגורים וחלוקה בכפר בוקעתא ביחד עם תשריט המצורף אליה.

האלה הם השטחים הכלולים התכנית:–
כמסומן בקו כחול בתשריט.

עיקרי מטרת שנוי התכנית: ליעד שטחים למגורים וחלוקה למגרשים, שטחים למבני צבור ודרכים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פירסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

תאריך: ל' בשבט התשמ"ח
18.2.1988

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המרכזי שבשוק העירוני, עכו מופקד שינוי תכנית מתאר הנקרא תכנית מס' 5309 שנוי לתכנית מס' 912 – שנוי יעוד למגורים וחלוקה, גוש חלב.

ביחד עם תשריט המצורף אליה.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:–
גוש 14098 חלקות 27-25 וחלק משטח בנוי.

עיקרי מטרת שנוי התכנית: ליעד שטחים למגורים וחלוקה למגרשים, שטחים למבני צבור והתוויית דרכים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פירסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

תאריך: ל' בשבט התשמ"ח
18.2.1988

חוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי הרצליה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה, באישור שר הפנים, לאשר "תכנית מס' הר/1500א' שינוי לתכנית מיתאר מקומית מס' הר/1308".

ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
גוש: 6536
וחלקי חלקות: 53, 54.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: לשנות הבנוי המאושר ולאשר המוצע ללא שינוי זכויות הבניה שאושרו בתכנית הר/1500.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים 3280 התשמ"ו עמ' 946.

השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה.

וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי בהגא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותו של חברנו

טוביה צעירי ז"ל

עובד הבנק בגימלאות

בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה, העובדים והגימלאים

בית המשפט המחוזי בירושלים

הזמנות בדבר ירושות ומינוי מנהלי עזבון

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט, בתיקים המפורטים להלן, בקשות ליתן צווים המכריזים על ירושה ולמנוי מנהלי עזבון.

ירושות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
910/88	אריה קרן	22.3.88	שושנה דרור
912/88	נרים אסתאק ברדיה	6.6.73	עלאא – אליין נרים ברדיה
913/88	ישה מבליה	16.11.85	אלברט מבליה
918/88	שושנה גמבי	3.5.86	שמחה גמבי
919/88	נפתלי רמבה	25.2.88	אורית רמבה
922/88	בנימין יעקב סלנטאס	3.7.69	אליעבס סלנטאס
923/88	רחל ליף – שיין	13.5.81	בן ציון ליפשיץ – עו"ד
924/88	יחזקאל ליף – שיין	6.5.86	בן ציון ליפשיץ – עו"ד
926/88	ניסן אברמוני	25.4.56	יוסף מקסימוב
928/88	אלין כהן	18.2.88	מיכאל כהן
930/88	ביטן אסתר	27.6.77	שאול ביטן
931/88	סילביה פרוס	14.4.87	אברהם פרוס
932/88	שמיס שלמה	21.1.88	אבי שמיס
933/88	שריה עטיה	28.2.88	אברהם עטיה
935/88	יגאל ביטן	1.1.87	שאול ביטן
937/88	יחיא מנקלי	16.11.85	רבורה מנקלי
938/88	שמעיה מנקלי	19.11.87	רבורה מנקלי
940/88	אברהם אהרונוף	23.2.73	אהרון אהרונוף
941/88	לאה ששון	7.3.88	שאול ששון
942/88	חיים אודשרי	1.2.72	רחל כוהיל
943/88	מטטביה רדוטר	13.9.87	קלרה לוריה
944/88	יהושע קרפי	13.3.88	עליזה קרפי
946/88	אליסה שפירא	26.1.88	אירה לאה

צוואות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
907/88	בוזיה יהושע	5.7.87	יחזיא יהושע
908/88	אליעזר חביב	17.1.88	ישראל חביב
909/88	מרקו אייכנר	26.2.88	לילי אייכנר
914/88	אברהם ריקלין	18.11.83	שלמית ריקלין
916/88	רפאל ישראלוב	28.9.87	אלדד ישראלוב
915/88	חנה פתור	29.1.88	גדעון ברמר
920/88	אשר שריד	5.2.88	שושנה בן דרור שריד
921/88	ביטו יעקבוביץ	17.2.88	יוליה חיים
927/88	יורם טל	9.1.88	ניקול טל
929/88	אריה חיים	25.12.87	נעמי קביליו
934/88	שלמה יעקבי	20.12.88	לאה יעקבי
945/88	גמנואס (גלדסי) שושנה	1.4.88	גלדסי יצחק
947/88	סבי לור	12.1.88	רוך לור

18.4.88 (–) ד"ר אליהו צ' בן־זמרה רשם

להבדנו **עמי מודחי**
מנהל סניף יבנה

אתך באבלך במות

אימך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף יבנה
ההנהלה והעובדים

להבדנו **בצלאל מודחי**

אתך באבלך במות

אימך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף רחובות
ההנהלה והעובדים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי מרכזים

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה טרכים הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 32 לתכנית מיתאר 102/02/6 – קרית מלאכי. ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי:
א. מתן אפשרות לתכנון אזור הקטן מ־80% משטח המתחם כמוגדר בסעיף 4.1 תכנית המתאר.
ב. שינוי אזור מגורים ג' מיוחד ושטח ציבורי פתוח לאזור רח' בר יהודה לאזור מגורים ב' מיוחד.
ג. שינוי משטח לבניני ציבור (מוסדות חינוך) ושצ"פ לאזור מלונאות ונופש.
ד. חלוקה למגרשים ותת מגרשים.
ה. הגדרת שבילים להולכי רגל.
ו. קביעת בינוי, הוראות בניה וקוי בנין.
ז. הנחיות לעיצוב ופיתוח דשן הפארק.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: כ־7240 דונם.
גוש: 310 חלק מחלקה 6 בין הרחובות בר יהודה בצפון
בדרום – מערב שטח למוסדות ציבור והפארק העירוני המרכזי.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בפירוט הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהם מסתמכת ההתנגדות.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי זבולון

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
וביטול תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא:

"תכנית מס' זב/79 – איבטין",
המהווה שינוי לתכניות הבאות:
זב/18 – איבטין
זב/18 א' – מרכז כפר איבטין
ומשפיע על התכנית המופקדת ג/1090 (זב/74) – דרך מקשרת בין דרך מס' 70 ליד תל רגב לבין ערב אלחילף ורמת טבעון.

שינוי התכנית מבטל את תכנית זב/41 – הרחבת איבטין.

הודעה על הפקדת שנוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3409 התשמ"ו, עמוד 352.

התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף לו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, הנזכרה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

משה גלזנר
יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

ו' בתשרי התשמ"ח
29 בספטמבר 1987

מנת דם חיים לאדם

זכור, תרומת דם אחת מצילה ביום דם שמור לתושבים שלך.

להבדנו **סיגלית שוורץ**

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף הראייה
ההנהלה והעובדים

אנו מודיעים בצער על פטירת חברתנו

אלטה ספיר (מינצברג)

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון ד' באייר תשמ"ח 24.4.88
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקיבוץ רמת־הכובש.
היציאה מהמועדון לחבר.

המשפחה
ובית רמת־הכובש

אנו משתתפים בצערה של חברתנו לעבודה
אלה ונגרובה
במות **בעלה** ז"ל

תנובה סניף מחוזי חיפה
ההנהלה והעובדים

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המרכזי שבשוק עירוני, עכו מופקד שינוי תוכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס' 5643 שנוי לתכנית מפורטת מס' 45 42 חלוקת מגרשים לבניה בדרום מקיעין ביחד עם תשריט המצורף אליה.

האלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גוש 19090 חלקה 7 וחלקי חלקות 3, 5, 6, 62.
גוש 19091 חלקה 26 וחלקי חלקות 25, 24.

עיקרי מטרת שנוי התכנית: קביעת חלוקת שטחים לפי יעודים, רשת כבישים ודרכים, שטחי צבור וכמו כן תשריט חלוקת מגרשים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פירסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

תאריך: ח' אדר התשמ"ח
26.2.1988

הננו מודיעים בצער רב על פטירת חברנו

שמעון שמדי

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון ד' אייר תשמ"ח 24.4.88
בשעה 15.00 בקיבוץ תל־יוסף.
מתכנסים בבית טרומפלדור – הר גלבוע.

המשפחה
ובית תל־יוסף

נהג !

עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.

תן טרמפ לחייל !

להבדנו **משה צביבל**

אתך באבלך במות

אחותך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף איינשטיין
ההנהלה והעובדים

בנק ישראל

חדש

ביום ג' ה־26 באפריל 1988, (ערך יום ד' ה־27 באפריל 1988)
יציע בנק ישראל סדרות מילווה קצר מועד, למכירה, על פי הפירוט:

	מספר הסדרה	סכום ההנפקה	סך הכמות המוצעת במכרז	כמות למכרזים "בלי הגבלת מחיר/ תשואה" (בל"מ) (במיליוני ש"ח)	תשואות מירביות (באחוזים)	מועד הפדיון
סדרה חדשה ל־182 יום	1048	110	45	עד 10	17.0	26.10.88
הנפקה מכר ל־91 יום	0748		25	עד 6	16.5	27.7.88

בקשות לרכישת הסדרות הנ"ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.
ההזמנות תוגשנה בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המירבי הנקוב לעיל.
בנק ישראל יקבל גם הזמנות לרכישה בלי הגבלת מחיר/תשואה (להלן הזמנות בל"מ).
תשואת המכרז, בכל אחת מהסדרות, תקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים, על פי הכללים שלהלן:
א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואות המכרז יסופקו במלואן.
ב. הזמנות בל"מ יסופקו במלואן בתשואת המכרז. אולם אם הכמות המבוקשת בהזמנות בל"מ תעלה על הכמות המוצעת למכירה, תוקצה הכמות לרוכשים אלה באופן יחסי לסכום הזמנתם.
ג. הזמנות בתשואת המכרז יסופקו במלואן, אולם אם עלתה הכמות המבוקשת בתשואת המכרז על הכמות המוצעת למכירה במכרז בניכוי הכמות שסופקה על פי סעיפים א' וב' לעיל, תחולק היתרה בין המציעים, באופן יחסי לסכום הזמנתם.
ד. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואות המכרז לא תסופקנה.
הסדרות תסחרנה בבורסה ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב, במחירים הנקבעים משוק הנקוב. הסדרות תפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב בתאריכים הנקובים לעיל.
התנאים המחייבים פרסמו בתקנות מילווה קצר מועד – התשמ"ז 1987.
פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

התזמורת
הפילהרמונית הישראלית

עקב הנהגת שעון הקיץ
פתיחת הקונצרטים במוצאי שבת
תהיה בשעה 9.00 בערב

חורשת טל – בשתוף עם אמנות לעם
בשעה 7 בערב.
הערב 24.4.88
זובין מהטה
מנצח
שלמה מינץ
כנר
התכנית:
בן חיים – תרועה לישראל
מנדלסון – קונצ'רטו לכנור
מרטנס – מבוא ורונדו קפריצ'יוזו
ליסט – רפסודיה הונגרית מס' 2
מאהלר – סימפוניה מס' 1 – פרק אחרון

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
יום ג' 26.4.88
קונצרט מוסיקה קלאסית קלה מס' 4
זאב דורמן
מנצח

בוריס בלוקין
כנר
התכנית:
גלינקה – הפתיחה "רוסלאן ולודמילה"
צ'ייקובסקי – קונצ'רטו לכנור
מוסורגסקי – "תמונות בתערוכה"

עין גדי – בשתוף אמנות לעם בשעה 9 בערב
יום ד' 27.4.88
זאב דורמן
מנצח
בוריס בלוקין
כנר
התכנית כמו בת"א מוסיקה קלאסית קלה.

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
יום ה' 28.4.88
קונצרט פילקלסיקה מס' 4
זאב דורמן
מנצח
בוריס בלוקין
כנר
התכנית:
מוצרט – דיברטימנטו מס' 11 ק. 251
מוצרט – קונצ'רטו לכנור מס' 4 ק. 218
היידן – סימפוניה מס' 100.

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה א': יום א' 1.5.88
סדרה ב': יום ב' 2.5.88
סדרה ג': יום ג' 3.5.88
רוברט מייזנמן
מנצח
סילביה גרינברג
סופרן
גרשון שמר
קריין
התכנית:
במהלר – הפתיחה "לאבמהר" מס' 2
במהלר – סימפוניה מס' 2
במהלר – מוסיקה להאי למחזה "אגמונט"

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 8
סדרה ד': יום ד' 4.5.88
סדרה ה': יום ה' 5.5.88
רוברט מייזנמן
מנצח
סילביה גרינברג
סופרן
גרשון שמר
קריין
התכנית כמו בת"א סדרות א־ג.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון בדבר בבוקר

למוסד בנקאי דרוש

מתכנן / מתכנת

בעל נסיון COBOL (רצוי גם RP G 2) יועדפו למחשב S/36
בעלי נסיון במערכות פיננסיות עם השכלה מתאימה פניות בכתב יד
בציון קורות חיים ורקע מקצועי
לת.ד. 33580 תל־אביב
עבור מתכנן / מתכנת

עירית רמת־גן
דרושים
נהגים כבאים

1. גיל עד 27.
2. רשיון נהיגה לרכב משא – רצוי מעל 15 טון ומעלה.
3. 10 שנות לימוד מינימום – עדיף בי"ס מקצועי.
4. שרות צבאי מלא.
5. בריאות טובה.

העבודה מחייבת עבודה במשמרות ומעבר קורס כבאים בסיסי בבי"ס ארצי לכבאות לאחר תקופת הנסיון.
פרטים נוספים בטל: 742223.
אורי עמית, ראש העיר

להברה לבטוח אשראי
דרושים:
סטודנטים
לכלכלה ו/או למנהל עסקים
★ 5 ימי עבודה בשבוע.
★ בשעות הבוקר.
טלפון 03-664861

למשרד נסיעות בפ"ת
דרוש/ה
עוזר/ת למנהח"ש
ידע בעבודה על מחשב
לפרטים טל. 03-909712

דרוש
מנהל עבודה
בעל רשיון
לבניין בירושלים
בפרטים:
02-812484
בשעות הערב
(לא בשבת)

דרושה
מזכירה דינמית
רק עם נסיון
בניהול משרד
יום עבודה שלם
תנאים מצויינים
03-373332

לחברת נייר רציף בנתניא
דרושים
1. עובדים מקצועיים בעלי נסיון
2. עובדים מתחילים
(רק לאחר שירות צבאי)
עד גיל 25 .03-812905

נהג !
עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.
תן טרמפ לחייל !

חוק העסקת עובדים, בעבודה, התשמ"א 1981
אסור לסרב לקבל אדם לעבודה בשל מינו או מצבו המשפחתי או הורותו, אלא אם אופי או מהות התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

מגרשים

● בבנימינה בהזדמנות 3 מגרשים צמודים לוילות כולם/ חלקם 03-452224 (2725)

הצעות עבודה

● דרושים נגנים לנגנת חלקי חילוף אדיר צבא 03-252511-2 (11545)

מכוניות

רהיטים

מקררים

מכונות כתיבה

הלוואות

ריפוי והרזיה

ירושלים

דירות בשכ"ח

ריפוי והרזיה

שרותים

הכרזות

פוליש ונקיון

נרשמו לנישואין

■ ברה"מ

השורשים של פאמייט

מאת סופר „דבר"

בקיץ שעבר התפרסם בכמה מחשובי העיתונים הסובייטיים מאמרים התוקפים את האנטישמיות בארגון הלאומני הידוע „פאמייט". הדבר נתפש כהתפתחות מדהימה, חסרת תקדים, המשקפת את המחשבה הנאורה של גורבאצ'וב.

שליטי הקרמלין הרוסיים הכחישו במשך יותר ממחצית המאה בעקביות כל האשמות על אנטישמיות בברה"מ. גורבאצ'וב עצמו ענה על שאלה שהועלתה בפברואר 1986 בעיתון „ל'הומניטה" הצרפתי. הוא הודיע רשמית שכל הצהרה אנטישמית היא „בלתי אפשרית" בברה"מ מפני שהיא "אסורה בחוק ומהווה פשע".

גילויי העיתונות על ארגון „פאמייט" העלו שאלות חשובות נוספות. נושא מרכזי הוא מקורו של הזיכרון האנטישמי: עד כמה הוא שואב מתעמולה הרשמית של הקרמלין ועד כמה הוא תורשתי במדיניות הסובייטית. שאלות אלו מרגישות את אי-הבנתנות העמוקה שמרגישים יהודי ברה"מ בקשר לעתידם בחברה הסובייטית.

עידוד לעיתונות נתנו הארגונים בהפגנה מרשימה שנערכה במארס שעבר ברחובות העיר התחתית של מוסקווה. כ-500 מפגינים נשאו כרזות בגנות הפרסטרויקה (הרפורמה הכלכלית) של גורבאצ'וב, דרישה לשימור ההיסטוריה הרוסית ובגנות האלכוהוליזם. אמנם דרישות המפגינים עסקו במדיניות סובייטית, אך רובריים מטעם הארגון הרחיקו מעבר למדיניות והאשימו את יהודי ברה"מ כעומדים מאחורי המדיניות וכאחראים לאסון צ'רנוביל, לאחוז הגבוה של האלכוהוליזם ולשקיעת התרבות הרוסית.

הראיגו במיוחד דבריו של ולדי ימלייאנוב, שהיה אחד האנטי-יהודים ביותר ב„חבורת זנאני", ארגון תעמולתי סובייטי מוביל. בהזדמנויות פומביות רבות הוא תיאר את דמות „היהודי הציוני" כהתגלמות הרשע הרוצה להשתלט על העולם עד שנת 2000. נראה שהוא מושפע על ידי „הפרוטוקולים של זקני ציון" הידועים לשמצה.

בשאון המפלגה, „קומסומולסקיה פראבדה" גינה בחריפות (22.5) את הארגון בגלל אנטישמיות. נאמר בו כי „חבריו רואים השפעה יהודית בכל מקום, הול בתמונת ירח המודפסת על תוויות ילדים עד שש כוכבים שלטענתם מופיעים בעיתונות כסמלים מסווים".

דיווח מאסיפת פאמייט (הקלטה) שפורסם ב„איזווסטיה", דן בשימוש הקבוצה ב„פרוטוקולים של זקני ציון". נתגלה שהדוברים באסיפה קראו קטעים מ„הפרוטוקולים" כדי להדגים קיומו של קשר ציוני לצבירת כוח עולמי. ההיסטוריה של ה„פרוטוקולים" „מטעה ומתלתלה", אומר „איזווסטיה", אך פאמייט מחשיב את ה„פרוטוקולים" כ„אחד המפתחות להבנה אמיתית של העבר, ההווה ועתיד של המדינה בה אנו חיים". העיתון מציין את הראגה הכפייתית של מנהיגי פאמייט אשר יסדו „קבוצה דמאגוגית" הנבצלת את הפחד ההיסטורי והחשדנות של מאמיניהם.

השורשים של פאמייט הם בלאומנות תרבותית יותר מאשר באנטישמיות גלויה. הארגון נוסד ב-1980 על ידי עובדי המיניסטריון הסובייטי לתעשיה תעופתית. מטרתם היתה למנוע הרס מונומנטים היסטוריים ותרבותיים. כשמו, פאמייט, שפירושו זיכרון ויש לו רוזננס לאומי חזק. המסורה המיועדת של הקבוצה משכת קהל רב שהצטרף לפעילויות המגוונות.

בשלב מאוחר יותר חדרו להנהגת הארגון אנשים שבראש דאגתם עמדו „אויבים אגרותיים" יותר מאשר היסטוריה. בשנת 1985 הציב הארגון לעצמו מערכת יעדים חדשה. אנטישמיות השתלבה עם שמירת התרבות הסלאווית ואתרים דתיים. אשמת הפיזוות הרוסי במספר הכנסיות האורתודוקסיות במוסקווה הוטלה על לזר קגנוביץ' (היהודי היחיד בפוליטביורו של סטאלין) ועל יימליאן ירוסלבסקי, אחד מעוזריו הראשונים של הריקסטור.

דיווח על אסיפת פאמייט (דצמבר 1985) הופיע בגליון סתיו של „יהודים ויהדות בפרסומי מזרח-אירופה", הוצאת האוניברסיטה העברית, בו הובא הטקסט השלם של ההקלטה שעשה פעיל יהודי. הדמות העיקרית בקבוצה, דימיטרי ואסילייב, עיתונאי וצלם, נשא את הנאום המרכזי שחזר לגילוי "האויב" הנמצא בכל מקום, כולל בממסד, והשתמש בחלקים מה„פרוטוקולים".

„הזקנים", לפי ואסילייב, השים רק תיעוב כלפי הגויים שאותם יש להפיל על ידי „אלכוהוליזם ושחיתות". הכוח, שהוא המטרה העיקרית של הזקנים, יושג ב„שוחד, רמאות ובגידה". ואסילייב סיים את נאומו: מאז „מהווה הציונות איום קיבוצי על אנשים בפלנטה שלנו, חיבות כל האומות להתאחד במאבק נגד אויב מפלצתי ומפחיד זה". הנאום קצר, מחיאות כפיים סוערות.

ואסילייב הקפיד לא לחרוג מהמדיניות הרשמית. הוא ציטט ממאמר ב„אגיטטור", בטאון תעמולה מפלגתי, בשם „הציונות כמכשיר ריאקציוני", במקור לגילוי „המטרות האסטרטגיות של הציונות הבין-לאומית". ואסילייב שיבח את גורבאצ'וב והזהיר מ„הרפתקאות אנטישמיות". עם זאת קרא לפעולה נגד „הציונות המסריחה".

אין ספק שלפאמייט יש מהלכים בדרגים שונים של המפלגה הקומוניסטית. היא אישרה הפגנות של הארגון וקיום אסיפות במיתקניה. נראה גם שהארגון מוגן מחקירה פלילית בעוד אנטישמיות אמורה להיות עבירה על החוק. מאז 1930 לא ננקטה פעולה נגד אנטישמיות כפי שהיה נהוג בשנים הראשונות לאחר המהפכה.

ציונות היתה ועודנה נחשבת בחוגים מסויימים כאיום קוסמי בעל עוצמה סמויה גדולה וכוללת הכל: אימפריאליזם, קולוניאליזם, ניאו-קולוניאליזם, מיליטריזם, פשע, ריגול ואפילו היטלריזם. הציונות מואשמת בשיתוף פעולה עם היטלר ומכונת המלחמה שלו. אייכמן נזכר כמה פעמים כסוכן ציוני בנאומיו של מנהיג פאמייט ואסילייב.

מאפיין משותף הוא הקשר הסודי של מסדר „הבונים החופשיים" לציונות. נושא זה מנת ביסודות מחשבת פאמייט. מקורו הרוסי בפרסומי „המאות השחורות", קבוצה ריאקציונית אנטישמית שהיתה בשיא כוחה בשנים הראשונות של המאה ה-20. כמאוחר יותר נעשה הנושא הולך המרכזי של ה„פרוטוקולים" שהשפיעו על היטלר. 30 שנה לאחר מלחמת העולם השניה קם לתחייה רעיון אפל זה בברה"מ.

באמצע שנות ה-70, בתקופת המערכה האנטי-ציונית של הקרמלין, תפשה תיאוריית הקשר של „הבונים החופשיים" והציונות מקום מרכזי. מסדר זה תואר כאמצעי למימוש השליטה היהודית. המוסף השבועי של „איזווסטיה" ציין את הדמיון בין המסדר וארגון „בני ברית". איור שליווה מאמר בנושא הראה זרועות ארם חובקות עולם כשעל אחת מהן מצוייר מגן דוד. מאמר של פילצייב טען שהציונות משתמשת במסדר „הבונים" למניפולציות כלכליות.

אם בעולם נראית תיאוריית הקשר הציוני-מסוני ארכאית, בברה"מ היא נהנית מלגיטימציה בלתי-רגילה. אישור מסויים נתן אחד מגדולי ההיסטוריונים הסובייטיים, פרופסור ניקולאי יקובלב, בספרו על מלחמת העולם הראשונה. הוא הגיע למסקנה שגורם מכריע במשבר הפנימי בזמן הצאר ניקולאי השני, היה קשר מסוני אנטי-לאומי שיוחס ל„חוגים השולטים באנטנטה".

ברחובי ברה"מ נוסדו ארגונים נוספים שמצעם דומה לזה של פאמייט. בכמה ערים הופיעו קבוצות נאציות שהפגינו וחיללו קברות (לנינגרד). ההתפרצות הגלויה של אנטישמיות מדאיגה את יהדות ברה"מ, אך בעלי המשרות בממסד חוששים, כאשר מועלה נושא יהודי בפומבי בטענה שהוא יכול להפעיל את האנטישמים, שאינם פעילים.

בפנייה לגורבאצ'וב, שהעלו ביוזמי האחרון 28 פעילים יהודיים, נכתב: „20 שנה של תעמולה אנטי-ציונית באמצעי התקשורת ההמוניים נשאו עתה פרי". לאחר הזהרות שסיסמאות פאמייט „יכולות להוביל בקלות לאלימות פיסית" נגד יהודים, דרשו הפעילים „סיום מיידי לגל התעמולה האנטי-יהודית". האם ואיך יגיב הקרמלין לבקשה? שאלה זו תהווה מבחן להצהרות, בדבר השאיפות ההומניות של המנהיגות החדשה.

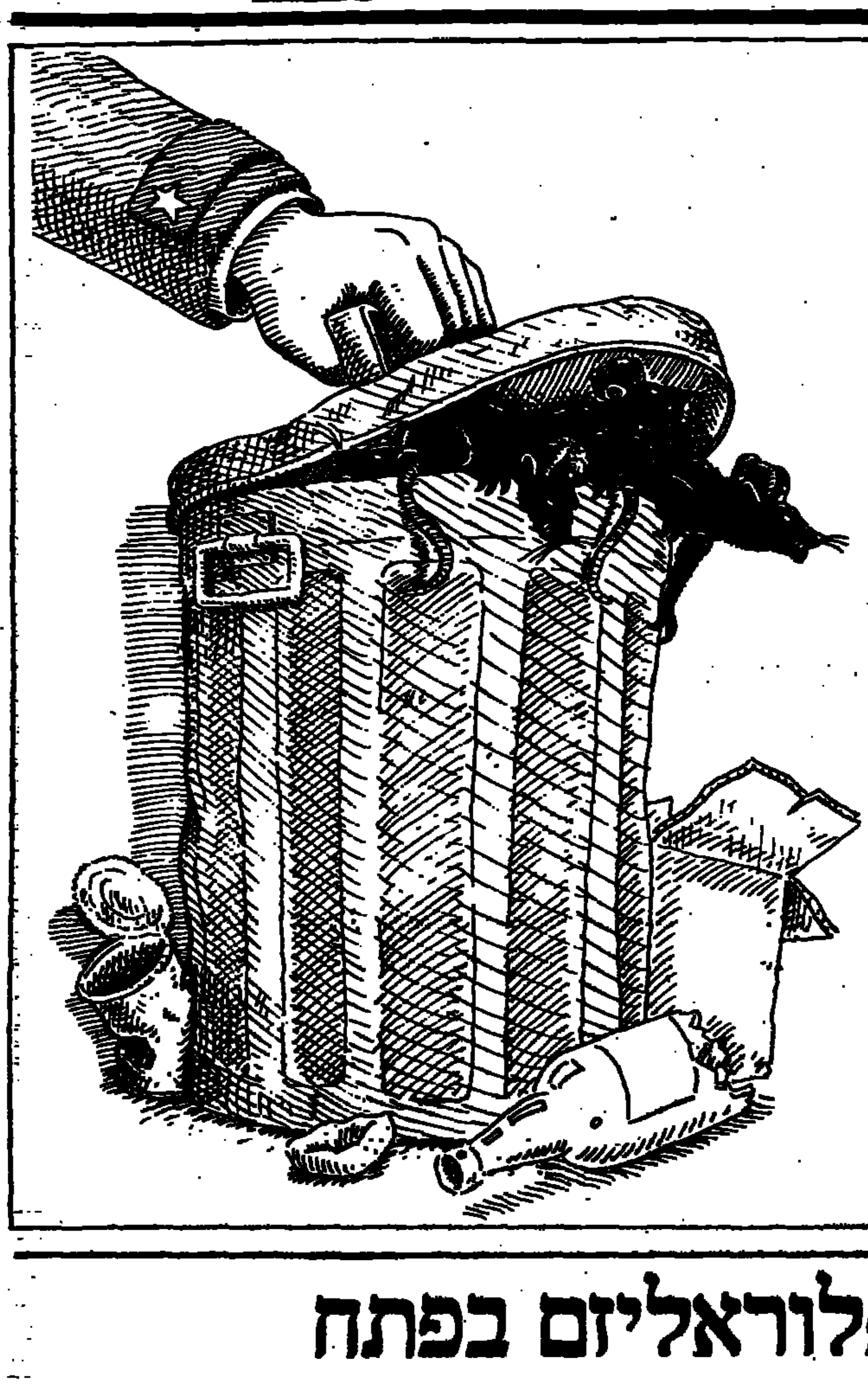

■ טיבט

סין מאיימת בהסרת הכפפות

הדאלאי לאמה, מנהיגה הרוחני הגולה של טיבט בהרצאה באוקספורד, אנגליה לפני שבוע. צילום רויטר אי.פי.

למן תחילת ביקורו בן תשעת הימים בבריטניה דיבר הדאלאי לאמה גלויות. הממשלה הבריטית – הרוצה שהעברת הונג-קונג לסין ב-1997 תתנהל ללא הפרעה – היתה סבורה שמנהיגה הרוחני הגולה של טיבט הבטיח כי לא יצהיר שום הצהרות פוליטיות במשך הביקור. אבל דעתו היתה כנראה כי הוא אמנם יימנע מלשאת נאומים, אבל יהיה חופשי לענות על שאלות עיתונאים. ב-5 באפריל בילה את היום בעיסוק זה בשלווה ובגילוי הלב הרגילים שלו.

ואכן, כפי שרווח, הוא אמר כי „כל אוכלוסייתה" של טבט רוצה להשתחרר מן „השליטה הסינית". אולם עצמאות מלאה, לדבריו, יכולה להיות רק מטרה סופית; הוא מחפש „דרך ביניים". הוא מתנגד לכל שימוש בכוח ומקווה כי אותם מנהיגים סיניים, המראים „גישה ליברלית יותר" (אשר אתם, הוא טוען, יש לו „קשר ישיר"), יגברו על „בעלי הקו הנוקשה". מאז 1970 „חל שיפור" בעמדה הסינית, אבל עדיין דרוש משא-ומתן ממושך וסבלני.

מאז נמלט הדאלאי לאמה מעבר להרי ההימאליה להודו בימי ההתקוממות ב-1959, הוא נשאר סמל לחלומם של הטיבטים להשיב לעצמם את עצמאותם, שאבדה להם ב-1950, כאשר צבא סין צעד לתוך להאסה. בהצעתו בת חמש הנקודות למשא-ומתן, שפרסם הדאלאי לאמה לפני שישה חודשים, הושהתה שאלת העצמאות במתכוון לשלב מאוחר יותר. סין תקיפה את ההצעה גם כך, והאשימה את מחברה כי סייע בעידוד המהומות שפרצו בעקבות זאת בלהאסה. אולם, אחרי פרץ המהומות החדש במארס, נראה ששליטי סין מבינים עתה כי תקותם לפתור את בעיית טיבט קלושה ביותר, אלא אם כן יגיעו להסכם כלשהו עם הדאלאי לאמה.

ב-4 באפריל, יום בואו ללונדון, התפרסמה פנייה אליו מפקין. בהצהרה בשידור חי בטלוויזיה הסינית, אמר הפאנצ'ן לאמה כי הסינים יתירו לדאלאי לאמה לשוב לטיבט אם יאשר כי היא „חלק בלתי נפרד מסין" ויסייע בהקמת „טיבט סוציאליסטית". בעבר אמרה ההצעה הסינית הטובה ביותר כי באותם תנאים יזכה לו השלטונות להתגורר בפקין.

הפאנצ'ן לאמה ניצב במקום שני בין המנהיגים הרוחניים של הבודהיזם הטיבטי, אבל הוא אינו מזוהה עם הרעיון הלאומי כמו הדאלאי לאמה. גם בימים של סין הקדם-קומוניסטית סבורי היה שהפאנצ'ן לאמה יכלה תקופות ממושכות מחוץ לטיבט. פקין נהגה לנצלו העיקרי שלו ואף שריצה תקופת מאסר ארוכה בשנותיו המאוחרות של מאו – הוא נהנה עתה ממעמד רם בממשלה הסינית כסגן יושב-ראש של הועדה המתמדת בפרלמנט הסיני, „הקונגרס הלאומי של העם". ב-10 השנים האחרונות ביקר בטיבט רק שלוש פעמים.

הנהרתו השמבית האחרונה של הפאנצ'ן לאמה, שניתן לה אישור רשמי, מראה שינוי דגש רציני. לאחר מהומות מארס, טען כי מדיניות ריכוי בטיבט תהיה „טעות גדולה". הוא הוסיף ואמר כי ההתפרצויות בלהאסה נגרמו בעיקר על-ידי „העמדות השמאליות שלטו זמן רב באיזור, ומשום כך נפגעו החיים האידיאולוגיים, הרוחניים והחומריים של העם הטיבטי".

באמצעות הפאנצ'ן לאמה מגנים עכשיו מנהיגי סין את הטיפול חסר הרגישות כלפי טיבט עשר שנים ויותר לאחר מהפכת התרבות. אבל מאחורי מלות הרטה יש אזהרה: עד צרות כלשהן ויוסרו הכפפות. ב-4 באפריל, בדברו בשם שלטונות סין, אמר הפאנצ'ן לאמה כי לא יהיה עוד משא-ומתן עם הדאלאי לאמה אם הלה יסרב לשוב לטיבט בתנאים שמציעים לו עכשיו. למחרת, כצפוי, דחה הדאלאי לאמה את התנאים הללו.

■ מזרח-אירופה

הפלורליזם בפתח

פלורליזם מתעורר במזרח-אירופה. לא, לא פלורליזם של כמה מפלגות או של בחירות חופשיות כמו במערב. החצי הלניני של אירופה נמצא עדיין במרחק רב מהדמוקרטיה. קיים עדיין המונופול של שלטון חד-מפלגתי. למרות נסיונות המפלגות הקומוניסטיות להחליק על כך, יפרוץ בקרוב, במקום כלשהו, הפלורליזם בקול תרועה. בסיור ברחובי האימפריה המזרח-אירופית המעורערת, אפשר לראות את המצב הפנים ולהבין את מצבו הלא-פשוט של גורבאצ'וב.

המקום שיש להתחיל בו את הסיור הוא פולין. קתולית, אמיצה ועם עיתונות חופשית (אם נקח בחשבון את העיתונות המחתרתית). פולין היתה מאז ומתמיד מדינה הרפתקנית ומנהיגת הסמי-פלורליזם. מלבד הכנסיה הקתולית ותנועת סולידריות (עכשיו בלתי-חוקית, אבל רחוקה מלהיות נידחת) קיימות אי-מספר תנועות ומפלגות מתחילות. מה שמכונה המפלגה הסוציאליסטית הפולנית נוסדה בנובמבר כדי לספק בית לאופוזיציה השמאלית באופן חלקי כריאקציה לאוטוריטריות הגוברת של הקונפדרציה הלאומית לפולין עצמאית בהנהגת לשק מצולסקי.

אם נעבור לסיור מספר שניים, הרי זה לא מפני שהוא בדרגת חשיבות משנית, אלא מפני שהוא עובר דרך מקומות כמו בודאפשט, בראטיסלאווה, ברלין ובראשוב. באחרונה התכנסו בבודאפשט ראשי הקומוניסטים לדון על ההנהגה שלהם וכמה כוח נוסף אפשר לתת ב„בטחוו" לפרלמנט. הם לא הגיעו למסקנות, אך היה ויכוח עם מפלגות שאינן קומוניסטיות בהתהוותן.

צ'כוסלובקיה, המדינה בעלת המסורת הדמוקרטית הוותיקה ביותר באירופה, נמתחה לקונפורמיזם מאז 1968. השקפות נון-קונפורמיסטיות נאסרו זה זמן רב בחוגי „צ'רטר 77" ובבתים פרטיים. באחרונה חל שינוי: ב-25 במארס התכנסו בבראטיסלאווה אלפי קאתולים בדרישה ליותר חופש בתחום הדת, ובמיוחד לאיוש עשר משרות פנויות של בישופים. המשטרה הפנתה צינורות על המפגינים ודנוקי מים, אך זה לא יעזור לדיכוי המגמה החדשה. מאז ינואר חתמו 420,000 איש על עצומה התומכת בדרישות הדתיות.

אפילו בחלקים המזרח-אירופיים שבהם שולטת מפלגה אחת ביד חזקה, גוברים קולות המחאה. במזרח-ברלין נשמעות הקריאות „גורבאצ'וב, גורבאצ'וב" (דרך מוזרה למחות נגד אוטוריטה, אך עדיין מחאה). הכנסיה הלותרנית מהווה יותר ויותר כתובת למזרח-גרמנים רבים הרוצים למחות נגד דברים שונים, הול בחופש הדיבור וכלה באיכות הסביבה או בבקשה לעבור למערב. ברומניה פורחת הסבלנות הציבורית לדיקטטורה של צ'אושסקו ומדיניותו הכלכלית. עובדה זו הומחשה בבראשוב, העיר הרומנית השניה בגודלה, בנובמבר האחרון. המהומות בעיר הרסו את המיתוס שהרומנים צייתנים מדי מלצעוד נגד עריצות.

אין זה מקרה שכל המאורעות הללו מתרחשים בעת ובעונה אחת ברחבי מזרח-אירופה. אחת הסיבות היא כשלון הכלכלה. כל המדינות בגוש המזרחי סובלות מבעיות כלכליות וההשך הכלכלי עתיד להעמיק. בשני העשורים האחרונים נהלו המדינות המזרח-אירופיות בשלונות בנסיונות היצוא שלהן, בעיקר מחוסר יכולת להתמודד בשוקי המטבע הבין-לאומיים. אף אחת מהמדינות עדיין לא התוותה מדיניות כלכלית לשנות ה-90.

נוסף על כך קיים גם כישלון אידיאולוגי וחוסר יכולת לשכנע את רוב הציבור המזרח-אירופי באמיתויות המרקסיזם-לניניזם. החיפוש אחר רעיונות חדשים הביא לתחייה דתית ולמשיכה גוברת לעבר המדיניות ה„ירוקה" והכלכלה ה„תאצ'רית". הלאומנות, שהסיתה ההונגרים נגד רומנים, בולגרים נגד תורכים, פולנים נגד יהודים, נראית באופק.

אם הפלורליזם, שהיה סמוי עד כה, מתחיל להיראות, הסיבה היא מדיניות הגלאסנוסט של גורבאצ'וב שהיתה דוגמה לאזרחי מזרח-אירופה. אך הפלורליזם רחוק מלהיות מטרתו של גורבאצ'וב. הוא רוצה שהמפלגות הקומוניסטיות באיזור ישארו חזקות בשלטון. ודרישות האזרחים יותר גדולות ממה שהשלטונות מוכנים לתת.

קיימות שתי אפשרויות: הראשונה, שהשליטים ימשיכו בסירובם להיענות לרצונות האזרחים שלהם. התוצאה יכולה להיות סדרה של מהומות כמו בבראשוב. אפשרות שניה: צמיחת מנהיגות נאורה כמו זו של דובצ'ק. אישיות כזאת תוכל להציע כמה זכויות נכספות, לרבות בחירות חופשיות. אף אחת משתי האפשרויות אינה טובה לגורבאצ'וב, אשר בכל מקרה יצטרך לעמוד בפני מבחן רציני. האם יתערב להחזרת המונופול המרקסיסטי? התשובה תקבע את גורלה של מזרח-אירופה לשנות רבות. היא גם תוכיח למערב-אירופה אם גורבאצ'וב אכן הפך את הדוב לדובון.

■ פיליפינים

עד גבול מסויים, גנראל!

הצבא הפיליפיני היה במצב רוח מרומם לא מכבר, כשהכריז על תפיסתם של שלושה מראשי הקומוניסטים. שר ההגנה, גנרל פידל ראמוס, אמר שהקומוניסטים הוחזרו שלוש שנים אחורה, ושהצבא הוכיח כי הוא כוח שיש להתחשב בו.

ובכן, עד גבול מסויים, גנראל. לכידת הקומוניסטים, אשר אחד מהם הוא רומולו („רולי") קינטנאר, היתה הישג של ממש. אבל דג שמן אחר, יושב-ראש המפלגה בניטו טיאמזון, הצליח להתחמק. כעבור ארבעה ימים, ב-3 באפריל, הוכחה חולשתם של הכוחות המזויינים כשמנהיג נסיון ההפיכה של אוגוסט שעבר, קולונל גרגוריו (גרינגו) הונאסאן, נמלט מספינת-כלא של הצי במפרץ מאנילה. גרינגו רב ההשפעה שכנע את 14 שומריו אנשי הצי להצטרף אל מנוסתו וללכת אתו למקום סתר.

הנשיאה אקינו נקטה אמצעי זהירות, ומעל מרקע הטלוויזיה הודתה בחיילים ממורמרים לבל יסייעו לגרינגו. אבל הוא עצמו אינו מסוכן. מנוסתו המבוזיקה חשובה רק משום שיש בה מעין עידוד ל„צבא העם החדש". לוחמי גרילה, שעמדו אולי להסגיר את עצמם, עלולים עכשיו לחשוש כי שליטתה של אקינו בכוחות המזויינים רופפת מכדי שתוכל לערוב לבטחונם. דו"ח חדש של „אמנסטי אינטרנשנל" אומר כי הריגות בלתי חוקיות בידי חיילים נמשכות עכשיו ממש כמו בתקופתו של מארקוס.

סבורים שהקומוניסטים ממולגים בעניין מסע הטרור העירוני, שגרם ב-18 החודשים האחרונים, במאנילה בלבד, את מותם של יותר מ-100 שוטרים, חיילים ושר. על פי דו"ח צבאי סודי, מספר החברים ב„צבא העם החדש" ירד באופן דרמטי בחודשים האחרונים (עד פחות מ-20,000) והוא עלול לרדת למחצית ממספר זה עד 1992. לראשונה מנסים עכשיו לוחמי הגרילה לקנות נשק מברה"מ. עד עתה הם העדיפו לחטוף את כלי הנשק שלהם מן הצבא הפיליפיני.

יתכן שהצבא לא השתכלל בהרבה, אבל יש עכשיו נטייה פוליטית חזקה נגד הקומוניסטים. אחדים מן המשקיפים עורכים השוואה בין הנשיאה אקינו הפופולארית מאד לבין הנשיא רמון מאגסייסיי הפופולארי באותה מידה, אשר הביס בשנות ה-50 המוקדמות את המרד הקומוניסטי של לוחמי „הוק" על-ידי צירוף של פעולות צבאיות מוצלחות ורפורמות פוליטיות ראוותניות.

אבל יש בכל זאת הבדל. מאגסייסיי היה פוליטיקאי נמרץ שאהב לשחק את תפקיד האיכר היחף. הוא קיבל עד 3,000 מבקשי בקשות אביונים ליום וחי במערבולת של פעילות פוליטית ומסעות ביקורת מאולתרים. אקינו, לעומת זאת, היא אשה הלובשת תמיד שמלות נאות ועד כה לא ערכה מסע בלתי מתוכנן לשום מקום.

זה מתבל במאמציה להחזיר את הקומוניסטים לחיים אזרחיים. באחרונה הסתלקו 14 חברי קונגרס מתמיכתם בחוק לרפורמה קרקעית רדיקלית כאשר הקונגרס, הנשלט בידי בעלי הקרקעות, העביר חוק אשר אחד מחברי הקונגרס הגדירו כ„בגידה גלעגת בכוונתנו המקורית". הרפורמה הקרקעית של מאגסייסיי היתה לא יותר טובה, אבל הוא ידע כיצד לפתות את הקומוניסטים להאמין כי זו התשובה לתפילותיהם. הנשיאה אקינו עדיין לא למדה את האמנות הפוליטית של העמדת פנים כזאת.

■ ספרד

מתינות נמכרת יותר מכל

העיתונות הספרדית מודאגת מן ההשפעה העלולה להיות לחוקי הקהיליה האירופית המשותפת על עתידה. לפני כניסת ספרד לקהיליה ב-1986, תמכו רבים מעיתוניה בהצטרפות; פרט ליוצאים מן הכלל, שהבולט בהם – „אל אלצאר" הימני-קיצוני, שרצה בספרד מבוצרת מאחורי הפירנאים. עכשיו, מכל מקום, העיתונות עצבנית מחשש שתפסיד את הסובסידיות התומכות בעיתונים החלשים יותר.

ב-1987 סיפקה ממשלת ספרד 2.5 מיליארד פזטות (20 מיליון דולר) כדי לעזור לעיתונות לשלם בעד נייר וציוד חדש. הועדה האירופית מתנגדת לתנאים הכרוכים בסובסידיות הללו: העיתון חייב להיות בבעלות ספרדית מלאה ולקנות נייר מבתי-חרושת ספרדיים בלבד. לפני הקיץ תבקש הועדה מממשלת ספרד לעשות אחת מן השתיים: או לחלק את הסובסידיות בשלבים, או להעניק לאירופים אחרים הרוצים להוציא עיתונים בספרד וגם לנייר-עיתונים שמספקות מדינות אחרות של הקהיליה האירופית המשותפת.

עורכי העיתונים מקווים שממשלתם תפעל באיטיות. הם טוענים שהעיתונות עדיין מתאוששת מעידן פרנקו, כשנאלצה להיאבק בצנזורה ולהתחרות בעיתונים שבבעלות ממשלתית (הללו נסגרו עכשיו או הועברו לידיים פרטיות).

מאז מותו של פרנקו ב-1975, התרחב מרווח נקודות ההשקפה בעיתונות מן הימין הקיצוני ועד לשמאל הקיצוני; אבל מתינות נמכרת יותר מכל. העיתון הנפוץ ביותר הוא ה„אל פאיס" המעוצב באלגנטיות, הנוטה שמאלה מן המרכז. 10 שנים לאחר ייסודו מגיעה תפוצתו ל-372,000 בימי חול ול-760,000 בימי ראשון. עיתון מונרכיסטי, „אי.בי.סי.", נמצא במקום שני, ו„ונגאורדיה" של אמצע הדרך, שגילו כ-100 שנה, הוא שלישי. העיתון „יא" הקתולי עבר לידי שני עיתונים צעירים וחצופים, „דיאריו 16" ו„אל פיריודיקו", שאינם משאירים שום פינה פוליטית בלתי בדוקה. ששת העיתונים הללו, שתפוצתם הכוללת 1.2 מיליון (כפליים בימי ראשון), מכסים שליש מכל הגליונות הנמכרים על-ידי כ-70 היומונים הארציים, האזוריים, ואלה העוסקים רק בספורט.

תפוצת העיתונים הכוללת הכפלה ב-10 שנים, אבל עיתונים רבים נתונים בלחץ בשל השקעות כבדות. אחרים מהם אימצו טכנולוגיה מתקדמת: עד לא מכבר השתמשו במחשבים ובהדפסת צבע יותר עיתונים ספרדיים מבריטיים. יש כתבי-עת ספרדיים החוששים מתחרות זרה ונחרדים למחשבה בדבר פלישת עיתוני חוץ, אבל אחרים מקווים לשרוד על-ידי מכירת חלק ממניותיהם לאילי תקשורת אירופיים. אומרים שעיתון צולע אחד מתנה אהבים עם בעליו של „לה פיגארו" הצרפתי.

משקיעים אירופיים פוטנציאליים בעיתונות הספרדית נרתעים אולי מן העוצמה המאיימת של המתחרה שלה, הטלוויזיה. זו מרתקת למקומם 24 מיליון צופים בממוצע יומי של 3.5 שעות. איכות היא אולי הנשק היחיד היכול לשמש את העיתונות בפעולת נגד. סקרים מראים כי רוב הספרדים, לרבות אלה שאף פעם אינם קונים עיתון, סבורים כי החדשות המודפסות מהימנות יותר מן המבחר המועבר בטלוויזיה.

נשיא עיראק סדאם חוסיין מסייר אצל כוחותיו הנלחמים בחזית חצי האי פאו

אם ברזילאית נאבקת על החזרת בתה שנחטפה ונמכרה לזוג מלוד

ההורים המאמצים טוענים: שילמנו תמורתה כסף רב ונקשרנו אליה • שופט אסר יציאתם מהארץ

(ע).– בבג"ץ אסר שלשום על יציאתם מהארץ של בני זוג מהעיר לוד, שאימצו לפני כשנה הזכי תינוקת מברזיל. בבג"ץ גם אסר על שני בני הזוג לעזוב את הדירה בה הם שוהים עם התינוקת עד לתום הדיונים בעתירת האם הברזילאית של התינוקת, שמנתה בסוף השבוע לבג"ץ.

האם טוענת בעתירה שהוגשה באמצעות עורכי הדין שמעון שובר ואלי כהן, כי התינוקת נחטפה ממנה כשהיתה בת ארבעה חודשים על-ידי ארגון העוסק בהעברה בלתי-חוקית של תינוקות לאימוץ מברזיל, לארצות אירופה ולישראל.

שני בני הזוג הישראלים קיבלו את התינוקת לידיהם בפרגוואי ושבו ארצה. שופט בית המשפט העליון מנחם אילון, הוציא שלשום גם צו על תנאי המחייב את שני בני הזוג מלוד לבוא ולנמק מדוע לא יעבירו מייד את בתם המאומצת אל האם האמיתית. הצו גם מורה ליועץ המשפטי לממשלה לנמק מדוע לא לנקוט את כל האמצעים הראויים כדי להבטיח את העברת הפעוטה לידי אמה האמיתית.

בעתירה מגוללת האם בת ה־34 פרשה מזעזעת שבה נחטפה בתה על-ידי כנופיית סוחרי ילדים. הפרשה פוענחה לאחרונה על-ידי משטרת ברזיל, אשר שיתפה פעולה בנושא זה עם רשת הטלוויזיה העצמאית המרכזית של בריטניה שחקרה את עסקי אימוץ הילדים בברזיל, כמה חודשים.

התינוקת עליה נסבה העתירה נולדה ביוני 86 בעיר קוריטיבה שבברזיל. אמה החליטה לחזור לעבודתה לאחר חופשת לידה, וחיפשה לתינוקת מטפלת. כמוכנות להפנייה, כוח-אדם מצאה מטפלת בשם מאריסה וייארה, צעירה בת 23, שאחר-כך התברר כי היא מכורה לסמים.

האם ואבי התינוקת החליטו לבסוף לא להעסיק את מאריסה, אך באוקטובר 86 הגיעה המטפלת לביתם והודיעה לבנה בן ה־12 של האם, כי אמו הזמינה אותה להתחיל בעבודתה כמטפלת של התינוקת. הבן לא חשד בדבר. מאריסה חטפה את הילדה, קיבלה תמורתה 100 דולר והעבירה אותה לידי אחד מפעילי כנופיית סוחרי הילדים.

המטפלת נעצרה לאחר שתמונתה פורסמה בעיתונים רבים בברזיל. היא הועמדה לדין ונגזרו עליה שנתיים חודשי מאסר בפועל.

התינוקת החטופה הועברה מיד לפרגוואי. רודולפו באורסיה, אחד מפעילי הרשת שסחרה בילדים והיה עד מדינה בפרשה, סיפר כי ראש הרשת, מארי בל, איימה להסגיר אם ירמוז על פעילות הרשת.

באורסייה ניסה למנוע המראת הטיסה מפאראגוואי, בה נטלו שני ההורים מלוד את התינוקת לישראל. הטיסה עוכבה במשך 15 שעות המריאה, לבסוף, למדינה אירופית, לאחר שאחד מאנשי הרשת שיחד באלפיים דולר את משטרת נמל התעופה.

עורכי הדין שמעון שובר ואלי כהן אומרים בעתירה, כי פרס למארי בל, עמדה בראש הרשת אשה בשם ארלט הילו. הילו נעצרה לפני שנתיים בישראל כשהשתמשה בדרכון מזויף כדי להגיע ארצה. כשהוחזרה לבראזיל, נידונה ל־4 וחצי שנות מאסר על פעילות אימוץ בלתי-חוקית.

צוות הטלוויזיה הבריטי שפיענח את הפרשה, הגיע בחודש שעבר ארצה ואיתר את המשפחה הישראלית, המתגוררת בלוד. האם המאמצת הודתה כי אימצה את התינוקת בפראגוואי ואישרה כי נולדה בעיר קוריטיבה בברזיל. רשת הטלוויזיה גם תיעדה מפגש בין שתי האמהות, כשהאם המאמצת אומרת לתינוקת: "בשי תני נשיקה לאמא האמיתית שלך".

ההורים המאמצים הודיעו לאם האמיתית – כפי שנטען בעתירה – כי לא יחזירו לה את בתה. היא מצהירה בעתירה על כוונתה להילחם בחירוף נפש על זכותה להחזיר לחזקתה את בתה. בג"ץ חייב להחזיר מיד לרשותה את הבת, שכן תוצאה אחרת תהיה מנוגדת לכללי יסוד של זכויות האדם. האם אומרת, כי בתה חייבת לחזור לידיה, וכי כל ההליכים הנוגעים לאימוץ, כולל ההוספה, הזיוף וההתנאות בטלים, משום שנעשו תוך ביצוע פשע אכזרי שאין חמור ממנו.

ירה בציפורים ופגע באנשים

(ע). – צעיר מבאר-שבע רכש רובה אוויר ובמשך 12 יום פגע בידי במספר בני אדם, כאשר הוא צד יונים וציפורים בשכונה והתאמן בקליעה למטרה בין כותלי בית-הספר – מען שלשום רס"ר המשטרה ברישה רזניק, כשביקש משופט שלום בעיר, להאריך את מעצרו של הצעיר.

החשוד, אבי לביד, בן 22 שירת בעבר במשמר הגבול ובשירות בתי-הסוהר. הוא היה מופתע מפציעתם של בני-אדם מרובהו ובבית-המשפט אמר: "הייתי צריך להתאמן בנשק, ולכן יריתי בו לכיוון הקיר".

ניסיון למו"מ אינטנסיבי ב"אליאנס" בטרם פירוק

מאת אבי שוברט

האסיפה הכללית של מחזיקי המניות בחברת אליאנס, קיבלה את המלצת מועצת המנהלים של "כור" והחליטה ביום ו', כי החברה הנה חדלת-פרעון.

בעקבות החלטה זו תפנה מועצת המנהלים של "אליאנס" לבית-המשפט למינוי מפרק לחברה, אם המו"מ האינטנסיבי עם העובדים, שאמור להתחדש היום, לא ימוצה עד יום ה' השבוע.

האסיפה הכללית של מחזיקי המניות ב"אליאנס" על בסיס ההחלטה של מועצת המנהלים של "אליאנס" וקונצרן "כור", הורתה למועצת המנהלים להיענות לפניית ההסתדרות, הקוראת לנהל מו"מ אינטנסיבי עם עובדי החברה בתיאום עם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות. כל זאת, תוך הגבלת משך ניהול המו"מ ליום ה'. אם לא תוסכם תוכנית הבראה בין במו"מ ובין בהכרעתה של ההסתדרות, תופעל ההחלטה לפנות לבית המשפט שימנה מפרק לחברה.

תביעה לצירוף מעלה-אדומים לשטח הגיאוגרפי של י-ם

חברי מזכירות מועצת פועלי ירושלים קיימו בסוף השבוע דיון מעקב בדבר העברת מפעלי תעשייה מירושלים למעלה-אדומים והחליטו לפעול במוסדות ממשלתיים ומוניציפאליים לצירוף מעלה אדומים לשטחה הגאוגרפי של העיר ירושלים.

מזכיר ההסתדרות בבירה, ניסן הרפז, אמר כי אחוז עובדי התעשייה בירושלים יורד משנה לשנה, ושום ממשלה לא ייחסה חשיבות לפיתוח התעשייה. לדבריו, לא ייתכן שדווקא חברת העובדים תיתן יד להעברת מפעלי תעשייה מירושלים.

בעקבות הדיון הציע קובי ליאור מנכ"ל תנובה ועוזי ברלינסקי מנהל אגף במשרד הכלכלה והתיכנון, להקים צוות מיוחד בראשותו של עו"ד מאיר אבירם, שיטפל במניעת העברת מפעלי חברת העובדים למעלה אדומים ולישובים אחרים.

הרפז נענה להצעה והקים צוות.

בת ה־12 התעלפה, התוקף נבהל ונמלט

(ע).– ילדה בת 12 מאיזור חדרה הותקפה שלשום בבוקר בשהותה בדרכה לבית-הספר, בניסיון לאונסה. צעיר מג'אסר א-זרקא נעצר בחשד במעשה.

הילדה התעלפה, ואז נמלט התוקף, שהותיר אותה סמוך לאתר בנייה.

הילדה התעוררה כעבור כמה דקות לאחר מכן, התעשתה ומיהרה לביתה, שם סיפרה לאימה את אשר אירע: גבר כבן 20 תפס אותה, חנק אותה והשכיבה על הארץ, הפשיטה וניסה לאונסה, ואז איבדה את הכרתה.

האם מיהרה לתחנת משטרת חדרה והגישה תלונה. כוחות משטרה שערכו סריקות באיזור, עצרו חשוד בן 20, תושב ג'אסר א-זרקא, שהודה במעשה.

הילדה הועברה לבית-החולים הלל יפה בחדרה, ובבדיקות נמצא כי התוקפה אך לא נאנסה.

הציע יחסי-מין מאחורי השיחים – ושדד כסף

מאת הנה מאר, סופרת "דבר" בשרון

שוד של הומוסקסואל אירע בטבורו נתניה ביום שישי בצהריים.

סמוך לשעה 1 בצהריים ישב תושב נתניה, הומוסקסואל, בן 30, בגן המלך, לידו התיישב צעיר ערבי והציע לו לקיים יחסי-מין מאחורי השיחים בגן. כאשר הגיעו למקום, החל הצעיר להכות את הנתנייתי ולחנוק אותו. התפתח מאבק שבסופו שדד התוקף שעון יד ו־90 שקל. טרם נעצר החשוד.

יותר מ־1000 מחברי "צוות", אגודת גמלאי שירות הקבע בצה"ל, באו ביום ו' לסיור בגבעות שממזרח לראש-העין, בהן עומדת לקום שכונת "צוות". גמלאי שירות הקבע, על בני משפחותיהם, באו לסייר באתר, לשמוע הסברים על השכונה ואופיה המתוכנן, מפי מנהלי החברה היוזמת, "טריפל אר", ולהרשם למגורים בשכונה. (צילום: יוסי דנה)

<u>חנוכה רשמית לחיזיון הקבע – מחרתיים</u>

50 דקות של דרמה אור-קולית עם פעלולים פירוטכניים מול מצדה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

במעמד סגן ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק נבון, ובהשתתפות שרים, וראשי ישובים מהאיזור, ייחנך מחרתיים אתר הקבע של החיזיון האור-קולי "אל מול מצדה", שיציג את סיפור של מצדה על ים המלח ויוזה האירוע השנתי של תנועת "אל הנגב" בתמונות תנועת ה־48 למדינה.

בימים אלה הושלמה באיזור מצדה הקמת מיתקן הקבע לחיזיון, שבמרכזו צוק המצדה. על הגבעה שמול מצדה נבנה אמפיתיאטרון בן 650 מושבי אבן, ממנו יצפה הקהל אל המוללה הדומית ואל ארמונות הורדוס, מקומות בהם התרחשה הדרמה של סיפור מצדה. באמצעות יוצרי החיזיון, ארגנן אורד, ית' אלמגור ונעם שריף, ייחשף הקהל במשך כ־50 דקות, ללבטים שקדמו להחלטת ההתאבדות ההמונית של 960 גברים נשים וטף במצדה, אירוע שהתרחש כאן לפני 1900 שנה. מערכות אור וקול חדישות ופעלולים פירוטכניים מתוחכמים, שולבו בחיזיון המפואר, שהוכן באולפני אי.סי אי. בפאריס, שם הופקו החזיונות הגדולים המוצגים היום באקרופוליס ביוון, בפירמידות במצרים ובעמק הלואר בצרפת.

עד לשנה זו, התנהלו החזיונות במצדה באופן מוגבל, בעיקר בחגים. הקהל נהג לשבת על גבעות החול שממול לאתר המשקיף אל מבצר מצדה. לכבוד אירועי שנת ה־40, הוחלט למסד את החיזיון. חמישה גופים חברו למשימה: רשת הגנים הלאומיים, משרד התיירות, החברה לפיתוח תיירות, משרד החינוך, מרכז ההסברה, המועצה המקומית ערד והמועצה האזורית "תמר", שהשקיעו כמיליון דולר בהפקה. החיזיון יוצג בכל שנה עד אוקטובר, בימים ד' וה' באנגלית וביומי ג' בעברית, עם תרגום סימולטני לגרמנית ולצרפתית. יזמי החיזיון רואים בו תנופה חשובה לקידום התיירות באיזור ים המלח וצפון הנגב. הכוונה לשלב את הצפייה בחיזיון בסיורים באתרי נופש, כמו מוזיאון בג' אלון, פארק רשון, סיורי ג'יפים וגמלים.

חלוקת תל-אביב לעיריות שכונתיות כמו פאריס וניו-יורק – מציע בר-זוהר

"שינוי המבנה האדמיניסטרטיבי יפתור בעיות רבות בעיר" – אומר הח"כ לשעבר

מאת בתן רונא, סופר "דבר" בתל-אביב

הצעה לחלוקת תל-אביב לעיריות שכונתיות, כמקובל בפאריס בלונדון ובניו-יורק, הועלתה שלשום על-ידי הח"כ לשעבר, מיכאל בר-זוהר.

לדבריו, עיריות אלה תפתורנה בעיות המתעוררות בשכונות תל-אביב, ותאפשרנה לשתלב במבנה הקיים של העירייה. ראש העירייה – על-פי מבנה זה – יהיה ראש עיריית תל-אביב-יפו רבתי, כמקובל בלונדון, בפאריס, ובניו-יורק. "אם ישנו את המבנה האדמיניסטרטיבי הזה כהוכחה, אפשר יהיה לפתור בעיות רבות בעיר" – נאמר בהצעה.

ד"ר מיכאל בר-זוהר, השתתף על מקומו בכנסת הבאה והוא עצמו כאחד משליחי תל-אביב מטעם מפלגת העבודה בכנסת, אומר כי שני תחומים תובעים חקיקה: הקמת רשות מטרופוליטנית לתחבורה, ורשות מטרופוליטנית לאיכות הסביבה. רק בדרך זו ניתן יהיה להפנות משאבים בתוך המכונה הנתונה לפתרונם. כן נוגע יהיה למנוע הזרמת תקציבים לפרויקטים כפולים, כמו למשל שני אולמי אודיטוריום בערים שכנות או שני מוזיאונים בעלי מאפיינים זהים בערים שכנות.

בר-זוהר הוא עמד בבקשות של מתושבי תל-אביב, לדבריו, יש לתבוע מהעירייה להעסיק לאחר השעה 20:08 בערב. אנשים הולכים לבלות לאחר שעות העבודה, ואין להפריע להם על-ידי סגירה כדי למנוע חנייה במקומות אסורים, יש לסמכו מקומות חנייה עירוניים ...

בר-זוהר מציע עוד לעודד ... שיאפשר להחזיק העיר ... לאתרים ממשלתיים ועירוניים.

<u>הגשם הבריח מהצפון עשרות אלפי מטיילים</u>

קומנדו מע"מ מכין דו"ח מתצפיות על בעלי עסקים ליד במות בידור

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

מזג-האוויר המגרידי הבריח בסוף השבוע עשרות-אלפי מטיילים ומתרחצים שבאו לכנרת ולאתרי הנופש בגליל ובעמק.

חופי הכנרת נתרוקנו בימים שישי ושבת ריקים, ומספר המתרחצים והנופשים נאמד באלפים מעטים. בקרב בעלי חופים ואתרי טיולים ונופש בגליל ובעמק, שירדה בסוף השבוע אכזבה רבה ממספר המטיילים והנופשים, הדופי הכנרת אמרו כי ציפו לעשרות-אלפים ובאו הרבה פחות.

"קומנדו מע"מ" באיזור הצפון, ערך ביום העצמאות ובסוף השבוע תצפיות על רוכלים, אמנים, ובעלי עסקים שפעלו במסגרת במות הבידור והאירועים השונים בחופי הגליל. מנהל איזור הצפון של מס-ערך-מוסף אמר כי בימים הקרובים יתבררו היקף העסקים הלא-חוקיים של רוכלים ובעלי עסקים שניצלו את יום העצמאות להפקת רווחים לא חוקיים. הוא ציין כי אנשי משרדו לא השביתו את שמחת החג במקומות עליהם פשטו, אך מאידך, אין כדעת המשרד להעלים-עין מהעסקים השונים והמכירות שהתבצעו בחג.

אנשי מע"מ ערכו רישומים של מכירות, אספו מידע, והשבוע יוחלט כיצד לפעול בהתאם למידע שנאסף. נמסר כי לקראת הקיץ ישימו משרדי מע"מ בצפון את הדגש על חופי הרחצה בכנרת ויגבירו את הפיקוח עליהם.

תובע מ"אסותא" 150,000 ש"ח על התרשלות שגרמה לו נכות

(ע). – לבית-משפט השלום בתל-אביב הוגש כתב תביעה המופנה לבית החולים "אסותא" על התרשלות שגרמה נכות לרוקח שהוזמן על-ידי בית-החולים לבדיקות במכשיר לתהודה מגנטית.

בית-החולים נדרש בכתב-התביעה לשלם לתובע לאוגוד רוזן (50) מרעננה את מלוא נזקי הגוף שנגרמו לו, בכך 150,000 ש"ח.

בכתב התביעה נאמר, כי התובע, ששימש אחראי לחדר התרופות המבודד של בית-החולים "השרון" בפתח-תקווה, הוזמן ביום 14 בספטמבר אשתקד על-ידי בית-החולים "אסותא" לבדיקות במכשיר, שהינו בעל עוצמה מגנטית מיוחדת, אשר בעזרתה מבוצעות הבדיקות.

בעודו שוכב בתוך המכשיר, כשהוא קשור ומרותק בלי יכולת לזוז, נכנס לחדר הבדיקה אחד מעובדי בית-החולים שנשא עימו חפצי-מתכת. חפצי המתכת הועפו ברעש נורא לתוך המכשיר בעל העוצמה המגנטית הגדולה, ופגעו בראשו של התובע, שנמשך מן המכשיר לאחר הפסקת פעולתו, כשהוא זב דם והתעלף.

התובע נחבל קשות בראש ובאוזניים, כשר עבודתו נפגע והוא שב לעבודה חלקית. עוד נאמר בתביעה כי הרוקח איבד את משרתו כאחראי לחדר התרופות המבודד בבית החולים השרון, והוא סובל מפחדים, רגיש לרעש ועצבני.

לכתב התביעה צורפו חוות-דעת רפואיות המעידות כי לתובע נקבעה נכות של 55 אחוז כתוצאה מן התאונה.

בכתב התביעה מייחס לבית החולים "אסותא" התרשלות בכך שלא היה רופא אחראי במקום בעת עריכת הבדיקה, וכי הנתבעת לא דאגה לתובע ולא טיפלה בו כראוי לאחר שנפצע.

טרם הוגש כתב-הגנה.

רשות הדואר
השירות הבולאי

בקרו בתערוכת הבולים הלאומית
"עצמאות 40"
בנייני האומה, ירושלים. בימים ב'-ט' באייר התשמ"ח, 19 עד 26 באפריל 1988
"עצמאות 40" חוויה תרבותית לכל המשפחה

לנוחות המבקרים יופעל בתערוכה סניף דואר מיוחד, בו ניתן יהיה להחתים חומר בולאי בחותמת מיוחדת שתוקדש לכל יום ויום מימי התערוכה.

גזור ושמור לביקורך בתערוכה

שעות פתיחת התערוכה וסניף הדואר המיוחד:

יום ג' (יום הפתיחה) 19.4	18.00 - 13.00	מוצ"ש 23.4	23.00 - 20.30
ערב יום הזכרון		ימים א' ב' 24.4 25.4	22.00 - 10.00
ימים ד' ה' 20.4 21.4	22.00 - 10.00	יום ג' 26.4 (יום הנעילה)	14.00 - 10.00
יום ו' 22.4	14.00 - 10.00		

אהובנו וראש משפחתנו
מנוס גולדנברג
איננו
הלוויה תצא היום, יום ראשון, 24.4, בשעה 14.00 מבית הלוויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל-אביב, לבית העלמין הדרום, בגבול חולון בת-ים.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחות האבלות
גולדנברג, פתר, עמיאל, אישי-טוב

הודעת הועדה המקומית לתכנון ובניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור בנייה ותוספת לבית קיים/בניית בית מגורים חדש, על חלקה 69 בגוש 8215 רחוב זמבה מס' 15 בחריגות מבוקשות כהקלה עד 6% בניה
את התכנית מס' 483/87 ניתן לראות במשרדי הועדה.
התנגדויות אפשר להגיש במשך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
י. אלראי
יו"ר הועדה המקומית

אנו משתתפים בצערו של חברנו היקר
משה מרק ומשפחתו
בהילקח אשתו
חנה ז"ל
ארגון מגדלי דגים בישראל

הודעת הועדה המקומית לתכנון ובניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור בנייה ותוספת לבית קיים/בניית בית מגורים חדש, על חלקה 129 בגוש 7705 רחוב הנוריות מס' 48 בחריגה כהקלה 2.1% (18.6 מ"ר) בחירית המבוקש
את התכנית מס' 18/88 ניתן לראות במשרדי הועדה.
התנגדויות אפשר להגיש במשך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
י. אלראי
יו"ר הועדה המקומית

בעלי היקר **אורי בורט**
איננו
אשתו, אימו, אחותו וכל המשפחה
השל"ושים יהיה ב־18.5.88

לכבוד
יורשי המנוח יחזקאל ריסקי ז"ל
א.נ.,
רצ"ב לידיעתכם הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 שפורסמה בעתונים "ידיעות אחרונות", "דבר", ו"המודיע" ביום 19.11.87.
להלן נוסח ההודעה.
ישראל אבלר הנדס לבנין בע"מ

לחברנו חיים גורי
חתן פרס ישראל
מברכים אותך וגאים בך
בית "דבר"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור להקלה לקוי בנין צדדיים 10%, קוי בנין חזיתיים עפ"י הקוים הבנויים באותם קטעי רחובות, הקלה מתכנית העיצוב 1680 לענין בניה בקו הקיר החיצוני וסידור קולטים על גג חדרי היציאה ברחוב ברגר 35 פינת בר-אילן 6 גוש 6935 חלקה 55 תיק בנין 871315 בקשה מס' 4/65–035
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כבסי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

קבלת מודעות 24 שעות נדחוף
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי ההודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' נדחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הסתדרות הגימלאים בישראל
מסיבת פרידה וקבלת פנים
לחברים **אוריאל אברהמוביץ ואליהו רייף**
שתתקיים מחר, ביום שני 25.4.88 בשעה 17.00
בבית הועה"פ של ההסתדרות לרגל חילופי גברי בהנהגת הסתדרות הגימלאים.
בהשתתפות:
ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות
עוזי ברעם – מזכ"ל מפלגת העבודה
נאווה ארד – יו"ר שדולת הגימלאים בכנסת
ואישי ציבור נוספים

היקרה לנו מכל
חביבה רובין
איננה
הלוויה תתקיים מחר, יום שני, ח' באייר תשמ"ח, (25.4.88) בשעה 15.30 בבית העלמין בקרית-שאול.
התכורה תעמוד לרשות המלווים ביה"ח הירקון 256, ת"א, ותצא בשעה 15.00.
בכאב עמוק
המתאבלים: בנותיה: מלי, אורי, רוני ושירי גדול
שולי, משה, גילעד ומעין אלון
אחותיה: ברוניה פור ומשפחתה
בלהה באומן ומשפחתה
גיסתה: שרה סנדלר ומשפחתה
משפחות גדול ואלרא וכל בני המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו
מיכאל גולדברט ז"ל
תתקיים אזכרה ביום שלישי, ט' באייר תשמ"ח (26.4.88) בשעה 16.30 אחה"צ בבית העלמין החדש, בכפר סמיר חיפה.
המשפחה
מפעלי מיכאל גולדברט

במלאות שנה לפטירת יקירנו
שכטר צבי ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שלישי ט' אייר תשמ"ח (26.4.88) בשעה 3.30 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים מביתו, בשעה 3.15 לבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
המשפחה

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הסתדרות פועלי היהלומים
לידיעת נציגי הסיעות וציבור הבוחרים
ועדת הבחירות המרכזית תקבל רשימות המועמדים לועידה ה־3 של הסתדרות פועלי היהלומים יום חמישי י"א אייר תשמ"ח 28.4.88 בין השעות 10.00–15.00 בבית הועד הפועל של ההסתדרות (תל-אביב, ארלוזורוב 93) קומה ד' חדר 447.
ועדת הבחירות המרכזית

המיזכר והתזכורת

מיזכר־ההסכמה שעליו חתמו ביום־העצמאות הנשיא רייגן בוואשינגטון וראש־הממשלה שמיר בירושלים הוא צילום־מצב.

בתוכנו של המיזכר אין כל חידוש. הוא רק מפרט את המסגרות הדו־צדדיות לדיונים בנושאי בטחון, כלכלה, מדיניות ושיתוף־פעולה בסוגיות ובזירות שונות. אין בו כל התחייבות מוגדרת באשר לתכלית הדיונים התקופתיים. אם ירצה המימשל הבא, יוכל להמשיך בדיונים בוועדות אלה ובאחרות שבכוחו לכונן בעצמו, בלא שהעניין הישראלי יקודם כלל. המימשל הבא אינו כבול בהתחייבויות שמעבר לשנת־התקציב שתתחיל באוקטובר ולפיכך יוכל לשנות את רמות־הסיוע ואת רכיביהן, גם אם ימשיכו המנכ"לים והפקידים האחרים משני הצדדים להיפגש בבירה האמריקאית ובארץ, כאילו ממשיך רייגן לכהן בתפקידו. אם ירצה הנשיא הבא, יוכל להיעזר במסגרות הנהוגות זה ארבע שנים ויותר לתיעול עבודת־המטה הבין־מדינתית: אם לא ירצה, יבינו עוזריו שעל הדיונים להיות אקדמיים ועקרים.

חשובה הרבה יותר מהמיזכר היא התזכורת ששיגר רייגן לירושלים, מאחר שהחתימה סוכמה מלכתחילה, כשעוד השתעשע ג'ורג'־שולץ באשליית ריכוכו של שמיר. את הסוכריה שהובטחה ליום־העצמאות כבר לא לקחו, אך טרחו שעטיפתה תהיה דביקה וקשה להשלכה. רייגן הוסיף למיזכר תורה שבעל־פה שמשמעותה המעשית רבה מזו שבכתובים. אם אכן מאמינה ישראל כי מימשל אחד מסוגל להותיר מורשת למימשל הבא, כי אז עליה, ובמיוחד על אסכולת שמיר, להבין כי רייגן מצווה לבוש (או לדמוקרט כמו מושל מסצ'וסטס ומנצח ניו־יורק מייקל דוקאקיס) גם את התוכניות המדיניות הקשורות בשמו־הוא ובשם שולץ. הרציפות המימשלית פועלת לשני הכיוונים, ואם יעמדו שמיר וחבריו בסרבנותם, סופה שתפעל רק בנתיב־ההתנגשות המדיני.

בגלל שלושה קרונות

מאת דויד מושיוב

עשרה מיליון דולר שאין האוצר מוכן לשחרר, מעכבים את הפעלת הקו הניסויי של רכבת הפרברים שנועדה לחלץ את איזור גוש דן משואה תחבורתית

מרכז הארץ ואיזור גוש דן מצויים זה מספר שנים בתהליך של שואה תחבורתית. מדי שנה מתוספים בין 50,000 ל־75,000 כלי רכב חדשים. פיתוח התשתית – לבד מפרוייקט נתיבי איילון, שקצב ביצועו אינו עומד בלוח הזמנים – דורך במקום אחד, מחוסר תקציבים. הכבישים אינם יכולים לשאת בעומס התחבורתי הכבד בשעות השיא. בשעות הבוקר ומשעות אחר הצהריים המוקדמות נוצרים פקקים ארוכים ביותר לאורך כל מבואות תל־אביב ומוצאותיה. הכניסה של מאות אלפי כלי רכב לתל־אביב במהלך היום מאיטה מאוד את התנועה ברחובות, ונוצרת בעיית חניה המחריפה מדי יום ביומו. הנזק הכלכלי הנגרם מאיטיות הנסיעה – שחיקת כלי הרכב, בזבוז דלק, בזבוז שעות עבודה של מאות אלפי עובדים – מתבטא בסכומים ניכרים ביותר מדי יום.

במגמה להקל במקצת את הלחץ הזה הכין משרד התחבורה תוכנית להפעלת רכבת פרברים האמורה לחבר את ערי הלוויין של גוש דן לתל־אביב. בשלב ראשון רצו להפעיל קו ניסויי בין נתניה לתל־אביב. משרד התחבורה פירסם מכרז לרכישת שלוש קרוניות שבהן היה צריך להפעיל את הניסוי. עשר חברות בין־לאומיות השתתפו במכרז. אולם את התוצאות לא ניתן לפרסם, משום שמשרד האוצר הטיל וטו על התכנית ואינו מוכן לשחרר את הכספים הדרושים לרכישת הקרוניות, בטענה שעלות התוכנית גבוהה מדי.

נושא רכבת הפרברים אינו חדש. מדובר בו זה מספר שנים. ב־1983 קבע המכון הישראלי לתכנון ומחקר חברתי, בסקר בשביל משרד התחבורה, כי הפתרון לבעיות התחבורה בגוש דן הוא רכבת פרברים חשמלית; הקו הראשון אמור היה לפעול בין תל־אביב לפתח תקוה בשנת 1987.

איזור תל־אביב הוא מקור תעסוקה, מרכז עסקים, מרכז תרבות ובידור לכל גוש דן. מדי יום נכנסים לעיר יותר מחצי מיליון תושבים, שאינם גרים בתל־אביב עצמה ולמעשה מגדילים את האוכלוסיה בה פי שניים וחצי. שירותי התחבורה הציבורית מסיעים חלק קטן מאוכלוסיה זו הבאה לתל־אביב. חלק גדול מהאנשים בא בכלי רכב פרטיים. חלק מהגידול בשימוש בכלי רכב פרטיים בשנים האחרונות ניתן לזקוף לחובת מדיניות משנה של הממשלה, המעודדת שימוש ברכב פרטי במקום אמצעי תחבורה ציבוריים בייקור מחירי הנסיעה בשירותי התחבורה הציבורית שבמקביל לו מוקפאים מחירי הבנזין. מחיר הבנזין בישראל זול בהשוואה לארצות אירופה.

תוכנית רכבת הפרברים מתבססת על ארבעה קווים מערי הלוויין לתל־אביב. האחד מנתניה דרך הרצליה לתל־אביב. בשלב מאוחר יותר יעבור קו זה גם דרך רעננה וכפר־סבא; קו שני יתחיל בפתח תקוה ויגיע לתל־אביב דרך בני ברק ורמת גן; קו נוסף יהיה מראשון־לציון דרך חולון ובת־ים. הקו הרביעי אמור לצאת מלוד, ולהגיע דרך רמלה, נתב"ג, התעשיה האווירית לתל־אביב. כל הקווים הפרבריים אמורים להתנקז לתחנת הרכבת שברחוב ארלוזורוב בתל־אביב. לגבי 60 אחוז ויותר של הקווים הפרבריים האלה כבר קיימת מסילה ומרבית הקרקעות הן בבעלות ציבורית כך שלא תהיה בעייה של הפקעת קרקעות.

להפעלת הקו הניסויי הראשון דרוש סכום של 10 מיליון דולר בקירוב לרכישת שלוש קרוניות שיופעלו בשעות הבוקר בקו נתניה–תל־אביב אחת ל־15–20 דקות. שלוש קרוניות יכולות להעביר 750 איש.

משרד האוצר, בהתנגדותו לתוכנית משרד התחבורה בדבר הפעלת רכבת הפרברים, נתמך בהתנגדות הנהלת אגד.

(המשך בעמוד 8)

בזווית חדה / חגי אשד

מישהו עושה צחוק מכולנו

איך אנו מצליחים להפוך לכישלון אפילו מה שיכול היה להיראות הצלחה גדולה, אילו היינו משכילים לקיים מעטה מיסתורין וחוכמה לטפשותנו הפטפטנית

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר בממשלה, בתשובה על שאלת השר בלי תיק יצחק פרץ, כי על סילוקו של אבו־ג'יהאד הוא שמע ברדיו. זה הכל. כך משיבים על שאלה לא רצינית, במחילה. שהרי, לא יעלה על הדעת שראש הממשלה יאמר לממשלה תשובה שאינה אמת. אם כך, למה שאל השר פרץ את השאלה המצחיקה הזאת בישיבת הממשלה דווקא? לא איכפת לו שראש הממשלה יעשה ממנו צחוק במין תשובה כזאת? הוא לא היה יכול לשאול אותו, או את מזכיר הממשלה, בשקט, לפני ישיבת הממשלה? ממתי הפכה הממשלה למושב לצים? אבל, זה לא סוף הבדיחה.

מישהו החליט, כנראה, לעשות צחוק לא רק מהשר פרץ. מכולנו, מאזרחי ישראל בכלל ומעתונאי ישראל בפרט. וגם, אולי, מאזרחי ארה"ב, שאמצעי התקשורת האמריקאיים מזינים אותם בפרטי פרטים על ההחלטה הישראלית ועל דרכי הביצוע ועל היחידות הישראליות שהשתתפו בסילוקו של אבו־ג'יהאד. על „האלופים ברק, בדנון ושחק שניהלו את מבצע חיסול אבו־ג'יהאד מבואינג שחג ליד תוניס" ועל „כוח משולב של המוסד, חיל האוויר וחיל הים שביצע את ההתקפה בעוד שאת החיסול עצמו ביצעו חיילי סיירת מטכ"ל". כל אלה בלשון "חיסול" הננקטת באמצעי התקשורת האמריקאיים. ואילו כתבי "קול ישראל" והטלוויזיה הישראלית נוקטים לשון "רצח" ולא "סילוק" ולא "חיסול". גם הבדלי המינוח הללו ברדיו ובטלוויזיה בישראל הם, כנראה, חלק מהבדיחה הלאומית החדשה. מישהו החליט להפוך את הנושא הרציני הזה לבדיחה. ואולי הנושא הזה הפך לבדיחה בלי שום החלטה, בהבל פיהם הלחשני של כל מיני מקורות עלומים וגם של שרים שאינם יודעים לשים מחסום לפיהם בפומבי.

השר אריאל שרון החליט, למשל, לברך על סילוק אבו־ג'יהאד ולשבח את הפעולה ואף טען, או נטען בשמו, שהוא דרש מזמן לעשות זאת. ואם אריק שרון פותח את פיו, מה פתאום ישמור עייזר וייצמן על דממת אלחוט? הוא הודיע לעולם כולו שחיסול אבו ג'יהאד היה משגה ומסביר למה ומחזק את אמינות הידיעות שהוא התנגד למבצע בישיבות הקבינט הסודיות ביותר. שר בכיר אחד משבח ושר אחר מגנה. זה מחייב וזה שולל. על מה הם מתווכחים בפומבי שני שרי הבטחון לשעבר שלנו? על נושא שראש הממשלה אמר בממשלה שהוא לא יודע עליו דבר ורק שמע עליו ברדיו? האם יעלה על הדעת ששרון ווייצמן שמעו עליו יותר

סולק? חוסל? נרצח? אבו־ג'יהאד

ויודעים יותר מראש הממשלה? ואולי גם הם שמעו על כך ממקור ישראלי נסתר ומסתורי היודע את כל סודותיה המבצעיים הכמוסים של ישראל ומשתף את כל העולם בידיעותיו, כמו שקרה למרטין פלטשר, כתב אן־בי־סי, הראשון שפירסם על חלקה של ישראל בהתנקשות באבו־ג'יהאד. לכתבת "חדשות" הוא אמר שלא היה צריך „לעבוד קשה על העניין, זה פשוט בא אלי. הסיפור הגיע אלי ללא עבודה. כנראה שישראל רצתה שהעולם יידע." הייתכן?

וזה מביא אותנו לשאלה: איזו ישראל רצתה בכך? האם ישראל של ראש הממשלה יצחק שמיר, ששמע על העניין ברדיו וזה הכל? או חלילה מסר לממשלה דיווח כוזב? ואולי זו ישראל שרצתה „למתוח" את כל העולם והדליפה לכתבים האמריקאיים בישראל פרטים לא נכונים על המבצע הזה? ואולי זו ישראל הדמוקרטית לעילא שסותמת את פיותיהם של עתונאי ישראל ומתירה להם להעתיק ולפרסם רק מה שכבר פורסם קודם לכן באמצעי התקשורת האמריקאיים, על דיונים שהיו או לא היו בממשלת ישראל ועל פעולות שצה"ל ביצע או לא ביצע ועל דרכי ביצוע הפעולה ועל היחידות שהשתתפו בה ומאיפה הם באו ולאן הם הלכו והיכן הם היו ומתי הם היו או לא היו? ואולי כל הפרסומים הללו נעשו למטרת ניגוח של הליכוד נגד שמעון פרס, אשר לדברי המדליפים הצביע בקבינט נגד הפעולה ולדברי מדליפים אחרים לא הצביע נגד מפני שלא היתה כלל הצבעה והוא רק הביע הסתייגות בדיון ראשון ולא חזר עליה בדיון שני?

אבל, גם סברת הניגוח המפלגתי־האישי לא הופכת את כל העניין המצחיק הזה לעניין רציני. איזו תועלת יכולה לצמוח למישהו מהפרסום של כל הפרטים הרבים על דרכי ביצוע הפעולה ועל היחידות והמפקדים השיטות? וזאת, כאשר ישראל הרשמית נאשמת בביצוע הרצח/חיסול/סילוק (מחק את המיותר) ואינה מאשרת את אחריותה למעשה ומוקיעה את מאשימיה? בילבול גמור. אין האוזן האחת שומעת מה שהפה האחר משמיע ולהיפך. איזה מין ישראל היא זאת? האם עד כדי כך אין ישראל הזאת או האחרת מסוגלת להחליט מה היא רוצה לפרסם ומה לא לפרסם ואף לא לשמור על סודות מבצעיים כמוסים, אמיתיים או מדומים, מפני כתבים זרים? גם לא על דיוני קבינט האמורים להיות סופר־סודיים? זה לא מתקבל על הדעת. כנראה החליט מישהו לעשות צחוק מעם ישראל וממשלת ישראל בעניין כה רציני כמו התנקשות מוצלחת בחייו של אחד מגדולי אויביה של ישראל. ואולי איש לא החליט לא על הביצוע ולא על מדיניות הפירסום לפני הביצוע או לאחריו, יהיו המבצעים אשר יהיו, ואולי היה איזה מקור בכיר מאד שהחליט או לא החליט סתם לפטפט בחוסר אחריות ולהפוך אותנו ללעג וקלס בעיני העולם, והגרוע מכל – בעיני עצמנו? איך אנו מצליחים להפוך לכישלון, אפילו מה שהיה יכול להיראות כהצלחה גדולה, בכל מקרה, אילו היינו שמים מחסום לפה הישראלי הגדול, אילו היינו משכילים לשמור על מעטה של מסתורין וחוכמה לטפשותנו הפטפטנית החושפה והמתגלגלת בראש חוצות.

איטליה: הממשלה ה־48

מאת שלמה שפיר

דה־מיטה, פוליטיקאי ללא נסיון בכהונה ממלכתית אך בעל עוצמה פוליטית רבה, הרכיב ממשלה באיטליה, כשיריבו העיקרי הוא מנהיג הסוציאליסטים קראקסי השואף לחזור לשלטון באמצעות רפורמה חוקתית

43 שנים חלפו מאז תום מלחמת העולם השניה, אולם איטליה הגיעה מאז כבר לממשלתה ה־48 במספר. כמו רוב הממשלות בעשור זה, שוב קמה קואליציה מחומשת של הדמוקרטים הנוצרים, הסוציאליסטים, הסוציאל דמוקראטים, הרפובליקאים והליברלים: כמו בעבר, הסכימו השותפים על מאמצים לצמצום הגירעון התקציבי והגירעון במאזן המסחרי, הבטחות שעד למימושן רחוקה הדרך. תיק החוץ נשאר גם הפעם בידיו האמונות של ג'וליו אנדריאוטי, המכהן בקבינטים שונים מאז שנות החמישים. השינוי הבולט העיקרי הוא ראש־הממשלה החדש עצמו, צ'יריאקו דה־מיטה בן ה־60, שעמד מאז 1982 בראש הדמו־נוצרים, המפלגה האיטלקית הגדולה ביותר. דה־מיטה לא מילא עד כה תפקידים ממלכתיים בכירים, אף־על־פי־כן מדובר במנהיג מבעלי העוצמה הרבה ביותר בזירה הפוליטית האיטלקית.

דה־מיטה שם לו למטרה לבלום את הסחף שפקד את מעמד מפלגתו מאז סוף שנות ה־70, ואכן זכה להצלחה חלקית בבחירות הכלליות אשתקד, כאשר זכו הדמו־נוצרים ביותר מ־34 אחוז מכלל הקולות והגדילו את המרווח בינם לבין האופוזיציה הקומוניסטית. תקוות הסוציאליסטים, המפלגה השלישית בגדלה, להתקרב לממדי הסיעה הקומוניסטית, לא נתממשו. למרות הצלחתו האישית הרבה של מנהיגם בטינו קראקסי בתור ראש ממשלה במשך שלש שנים וחצי, יותר מכל ממשלה אחרת ברפובליקה, נותר עם פחות מ־15 אחוז מכלל המצביעים, והסוציאליסטים האיטלקים יוסיפו להתקנא בעמיתיהם הצרפתים, שהפכו למפלגת השמאל בהא הידיעה בארצם והורידו את הקומוניסטים לעשרה אחוזים. אולם קראקסי, החושש מכוונתו של דה־מיטה לחדש את ההגמוניה הדמו־נוצרית ולהפחית את תלות המפלגה הגדולה, „הקלריקלית", בשותפיה „החילוניים", יעשה כנראה כל אשר לאל ידו כדי שהקבינט החדש לא יאריך ימים מדי.

קראקסי עודנו מקוה כי במוקדם או במאוחר יצליח לשכנע רוב מספיק מקרב המפלגות השותפות בקואליציה ובאופוזיציה בצורך לערוך רפורמה בשיטת הבחירות וגם בתיפקוד הממשלה ובשיטת העבודה של שני בתי הפרלמנט, שבניגוד לארצות דמוקראטיות אחרות אין בהם חלוקת תפקידים כנהוג בין בית תחתון לעליון. בין השאר, הועלתה גם הצעה להתגבר על נקודות־התורפה של שיטת הבחירות היחסית על־ידי הנהגת אחוז חסימה משמעותי, שידרבן ליכוד המפלגות הקטנות ואולי התלכדות אחרות מהן לרשימה משותפת עם הסוציאליסטים. שינוי שיטת הבחירות היחסית, כפי שאנו יודעים היטב מכשלון המאמצים בענין זה בארץ, הוא כמובן משימה מסובכת, והדרך מ־13 מפלגות, המיוצגות בבית־הנבחרים ברומא כיום, לארבע או חמש מפלגות עדיין רחוקה. שינוי אחר, שבו מעונין יריבו של קראקסי, דה־מיטה, הוא תיקון שיטת ההצבעה החשאית בפרלמנט, המאפשרת תכופות לפלגים הניצים במחנה הדמו־נוצרי לחולל משבר ממשלתי.

מכל מקום, התחדשות השיטה הפוליטית נראית לפי שעה קשה יותר מהמודרניזציה הכלכלית. בעשור האחרון היה שיעור הצמיחה באיטליה גבוה מבשאר המדינות העיקריות של הקהיליה האירופית, והדבר סייע למודרניזציה של התעשייה, אם כי בתחום חלקים חשובים של המגזר הציבורי הפיגור עודנו רב.

בסוף שנות השבעים איימו הדמו־נוצרים על הסוציאליסטים ב„פשרה היסטורית" עם הקומוניסטים, שנחשבו ל„אירו־קומוניסטים" המובהקים שחזרו ומרדו בתכתיבים ממוסקווה. מאוחר יותר שיחק קראקסי עם רעיון „האלטרנטיבה השמאלית" כדי להיפטר מהדמו־נוצרים, אך חלופה זו לא קרמה עור וגידים, הואיל והסוציאליסטים מעוניינים למעשה לרשת לפחות חלק מקולות הקומוניסטים. בתחילת העשור הידרדרו והלכו גם יחסי הקומוניסטים האיטלקים עם עמיתיהם במוסקווה: אנריקו ברלינגר, אידאולוג ה„אירו־קומוניזם", הצהיר בשעתו לפני הוועד המרכזי של מפלגתו ברומא, שהריכוזיות הסמכותית במזרח־אירופה מתנגשת בקידמה וכי המארקסיזם סולף הואיל והפכו אותו לאידיאולוגיה ממלכתית. עידן ה„גלאסנוסט" של גורבצ'וב הביא באחרונה, בעת ביקור משלחת הצמרת הרומאית בקרמל, להפשרה מחודשת. האדומים המאוחים קראו איש לרעהו בכינוי „חבר", ודובר על הצורך בפירוק־החימוש ובשיתוף־פעולה כלכלי, אף כי יו"ר הקומוניסטים האיטלקים לא שכח להדגיש את ההבדלים המשמעותיים בין המציאות המערב־אירופית הדמוקרטית, שבה פועלת מפלגתו, לבין המציאות הסובייטית. על כל

(המשך בעמוד 8)

בנאליזציה של השואה – אצלנו

מאת טדי פרויס

זה עשרים שנה אנו מורידים בדרגה את התנ"ך בעריכת חידון נושא פרסים, כאילו היה זה טוטו כדורגל; השנה עשינו כזאת לגבי אושוויץ, פרץ גולדשטיין ויאנוש קורצ'אק

הכברת הוניחו הממשלות שלפניה.

הבטחון המפלס – יכול להיות; אך לגבי תודעת השואה? להיפך; גם בטרם החל המחנה הלאומי להאכיל את העם בשואה עם כל דבר, הרבו לעסוק בה. יום הזכרון לשואה ולגבורה היה יצירה מעשה ידי „המחנה האנטי־לאומי". הפרסומים הרבים, המחקרים, המוסדות שהוקמו („יד ושם" נוסד הרבה לפני שנעשה בגין לראש ממשלה), משפט אייכמן, השידורים הרצופים ברדיו ובטלוויזיה העניקו תודעה ערה יותר מן העורפים הסיסמוניים שנוצרו אחר 1977 ופעלו להמעטת התעניינותם העצמית של בני הנוער בפרק זה של דברי עמם.

צירה בבונדסטאג המערב־גרמני היטיבה להבין את משקל השואה בנפש הנוער הישראלי יותר משעלה בידי רבים ממנהיגי המדינה. בויכוח שנערך לפני כחודש בבון אמרה הצירה אילגרט בולמן, כי הפחד בפני שואה נוספת הוא אחד המרכיבים בנפשו של כל יהודי ו/או ישראלי. מה עוד שמזה 40 שנה נתונים הישראלים לסכנת שואה נוספת, הפעם מידי הערבים. רצח ששה מיליוני אחים הוא כשלעצמו טראומטי דיו כדי לא להניח לעצמו להישכח, קל וחומר אם מאז רצח ההמונים מאיימים על שארית הפליטה בשואה נוספת. להמחשת דבריה ציטטה בולמן את האיום של מזכיר הליגה הערבית עזאם פחה עוד מ־1947 בדבר השמדה טוטאלית של הישוב כאן.

את מה שקלטה, באינטואיציה או תוך כדי הסתכלות (היא עשתה כשנה בקיבוץ בנגב) סוציאל־דמוקראטית מגרמניה לא השכילו רבים מהמנהיגים הישראלים לתפוס: כל

זכור וידוע שאם חוזרים על שקר פעמים רבות, משהו ממנו מכה שורש. פחות זכור וידוע שאם חוזרים על אמת־יותר על המידה, האמת נשחקת. המאמצים, של היסטוריונים, גרמניים בעיקר, להעניק את השואה עלולים לגרום להורדתה בדרגה לכדי פרשת זוועה „רגילה" מן המניין. המאמצים בישראל להעלותה על ראש צערנו – כשהיא ממילא שם – עלולה לשחוק את משמעותה ולסייע בידי אותם היסטוריונים החותרים לבנאליזציה של רצח ששת המיליונים ושל שאר מעללי הנאצים.

כל מי שהשתמש במושג „נאציזם" כדי להחריד את העולם בפני תופעה מזוויעה כלשהי, יותר משתרם לדה־לגיטימציה של התופעה, פעל ללגיטימציה של הנאציזם והשואה. עד אפריל 1988 לא אירעה ולו תופעה אחת שדמתה לנאציזם, תקווה שגם לא תארע. לכן, כל מי שקורא „נאצים" נושא את השם המפורש לשווא. עשה כך בן־גוריון כשטען כי סטאלין היה גרוע מהיטלר; תרמו לכך השמאלנים שדיברו על מעשי הנאצים של האמריקאים בוויטנאם ושל הישראלים בשטחים המוחזקים; הוסיף עליהם מנחם בגין כשהשווה את ערפאת להיטלר ואת מחבואו בביירות לבונקר שמתחת לקאנצלריה בברלין. ובגין לא הסתפק בעריכת הגזרות השוות הנ"ל. הוא הירבה לאזכרה בהקשרים ובהזדמנויות של מה בכך והשתמש בזכר השואה לא רק בפולמוסים עם אויבים מבחוץ אלא גם לצרכים של פוליטיקה ישראלית פנימית („גרד אותה בביבי שופכין" – יצחק נבון). בכך שחק בגין ושחק את זכר השואה באוזנינו אנו עצמנו. בחגיגת־הגמר של נכדתו בבית ספר "מגן" בתל־אביב, נאם למעלה מרבע שעה על השואה, עד כי אחדים מהתלמידים והוריהם יצאו באמצע דבריו, כיוון שלא יכלו לשאת את הבנאליזאציה.

בגין ומעריציו הסבירו כי יש „להעמיק את תודעת השואה" (האם נתנו אי פעם דין וחשבון לעצמנו על המשמעות המעוותת־מחרידה של ביטוי זה?) הציבור, ובעיקר הנוער, אינם מודעים לה ולכן יש להעמיקה. היה בדבריהם רמז כי כמו את הבטחון, את אהבת המולדת ואת גובה מפלס

יהודי וכל ישראלי [illegible] אם [illegible] בשואה, וחדים בתוך תוכם מפני שואה שניה. הלא־יהודי אומר לנפשו כי אירועי 1939–1945 היו מחרידים כל כך עד שלא ייתכן כי יחזרו על עצמם. הפסיכולוגיה של היהודי היא הפוכה: אם זוועה כזו התרחשה, ועוד מידי עם מתקדם, תרבותי ונאור (עד היטלר) כמו העם הגרמני, הרי אין מגבלות וסייגים לאכזריות ולרשע ולכן עלול הכל לחזור על עצמו.

אם רוצים להזכיר את השואה לעולם הגדול, ניחא; אך להזכירה לעצמנו, כשאנו חדורים בלאו הכי „תודעת־שואה", כמוהו כהחדרת פחדים לפרנואיד: מצד אחד מגבירים את חרדותיו אבל מצד שני גם עלולים להמאיס עליו זכרון שמן הראוי כי לא יסוף. לא רק כדי להזהר בפני סכנות שבדרך אלא גם משום שהפתיים הם חלק מעברו ותולדותיו.

נראה שאנו נוהגים כך. שיגור בני נוער לפולניה כדי שיחזו במשרפות הגז ויקבלו מושג באמצעות מראה עיניים, הוא מעשה נכון. אולם העלאת השואה גם בחגיגות בית ספר, בסיום קורס חובשים קרביים והנוכחת בית־כנסת הינם שחיקת הזכרון והורדתו בדרגה. כך גם קיום עשרות שידורים ברדיו ובטלוויזיה בימים שלפני יום הזכרון ובמהלכו. לשיא חדש בוולגאריזאציה הגענו בעריכת חידון לשואה ולגבורה. חידון הוא בבחינת שעשועון שמרבים לערוך כמותו בימי הולדת, מסיבות ושאר אירועים שמחים. האופי המישחקי של חידון מתבטא גם בפרסים שנוהגים להעניק למנצח. אולם להשתמש בגימיקקונץ שכזה כדי לאזכר את השואה, לשם כך דרוש לא רק חוש שיפוט מעוות אלא גם מידה בל־תיאמן של חוסר־טעם ואטימות.

מזה 20 שנה אנו מורידים בדרגה את התנ"ך על ידי חידון נושא פרסים כאילו היה זה טוטו כדורגל, רק שבמקום הפועל ומכבי חדים לנו על שמואל, ירמיהו וברכת יעקב. השנה עשינו כזאת גם לגבי אושוויץ, פרץ גולדשטיין ויאנוש קורצ'אק. השתעשענו, אבל במחיר נגיסה נוספת בזכרון שמנחם בגין שחקו זה מכבר. יתכן שבעזרת החידון „העמקנו את תודעת השואה" אולם הורדנו אותה בדרגה נוספת.

אירופה מתאחדת-ואנו?

מאת אמנון אטד

את תרגילי ההשתלטות המסובכים של נשיא „אוליבטי" ניתן להבין על רקע דברים שהשמיע לפני מספר חודשים. גם ישראל קשורה בהתרחשויות הכלכליות־פוליטיות שיעברו על אירופה בשנים הבאות

הנושא המדובר ביותר בקהילת הכספים של אירופה בשלושת החודשים האחרונים הינו, בלי ספק, נסיון ההשתלטות של נשיא חברת אוליבטי מאיטליה קרלו דה־בנדטי על חברת ההשקעות הגדולה בבלגיה, סוסיטה ג'נרל.

הרבה תהפוכות עבר המאבק על השליטה מאז הודיעה חברת צ'רוס שבשליטת דה־בנדטי על רכישת 18.6 אחוזים ממניות החברה הבלגית. ההודעה, שנמסרה באמצע חודש ינואר, נתנה את האות לפתיחת מה שמכונה היום בעתוני אירופה המאבק הפיננסי הגדול ביותר בתולדות היבשת.

מאבק האיתנים שהתפתח בחודשים האחרונים הביא לעלייתן ולנפילתן של מספר קואליציות רב־לאומיות. כיום ניצבות סמוך לקו המטרה שתי קבוצות הטוענות כל אחת לחזקה על כמחצית ממניות החברה: קבוצתו של דה־בנדטי הכוללת כמה שמות ידועים כמו, שירסון־לימן ונסטלה ומולה מתייצב קונסורציום בלגי־צרפתי בראשות חברת המימון הצרפתית סואז.

מעבר לשאלה, המסקרנת כשלעצמה, ידו של מי תהיה על העליונה במאבק (המוכרע בימים אלה) על השליטה והניהול בחברת הענק, מאירים מהלכיו האחרונים של נשיא אוליבטי את האני מאמין הכלכלי שלו, שהשמיעו לפני כארבעה חודשים.

בפגישתו הראשונה עד היום עם עיתונאים ישראליים הסביר דה־בנדטי כיצד צריכות לדעתו מדינות אירופה להיערך לנסיגה הצפויה בכלכלה העולמית. המהלך המתבקש, על פי חזונו, הוא איחודן של מדינות היבשת למעין ארצות־הברית של אירופה. צעד כזה, העתיד להתבצע בשנת 1992, יאפשר, לדעתו, לאירופה לנצל את הפוטנציאל האדיר הטמון ביכולתה הטכנולוגית ובהיותה השוק הצרכני הגדול בעולם, המקיף למעלה משלוש מאות מליון צרכנים.

השתלטותו של יזם איטלקי על חברה בלגית תוך הסתייעות בהון שוויצרי הינה, לכן, הביטוי המעשי לתיאוריית אירופה המאוחדת המנצלת את יתרונה היחסי של כל מדינה.

אמיתותה של תאוריית היתרון־לגודל כבר הוכחה למעשה באמצע המאה הקודמת, עם איחוד גרמניה. כינונה של גרמניה כיחידה לאומית אחת הפך את המדינה החדשה בתוך כמה עשרות שנים לכוח הכלכלי־הפוליטי החזק באירופה. גם את הצלחתה הכלכלית של ארצות הברית ממלחמת העולם הראשונה ואילך ניתן לזקוף לגודל אוכלוסייתה ולעובדת היותה יחידה לאומית אחת.

יחידה מעין זו איפשרה תיכנון מדיניות מוניטרית ופיסקלית אחידה, תנועות חופשיות של עובדים והון והקמת הקונצרנים הלאומיים העצומים בתוך ארצות־הברית. מערכת זו הפכה למעשה את ארה"ב ליחידה כלכלית שעולה בעוצמתה לא רק ביחס לכל מדינה אירופית בנפרד, אלא גם בהשוואה לכל מדינות היבשת במשותף.

הסיכוי הכלכלי, ובעקבותיו גם הפוליטי, של מערב אירופה בשנות האלפיים טמון לפיכך ביכולתן של מדינות היבשת ליהפך ליחידה כלכלית אחת מבחינת ריכוז המשאבים הכלכליים. איחוד כלכלי זה יגרום לפריצת המסגרות הלאומיות באמצעות הקונצרנים הכלכליים הגדולים ויאפשר תנועה חופשית של סחורות, הון ועובדים בתוך אירופה.

יצירת קונצרנים על־לאומיים גדולים תאפשר לאירופים לייצר לעצמם ויהפכו בכך את אירופה למעצמה כלכלית גדולה וחזקה מזו של ארצות הברית.

גם לישראל חלק במוסר ההשכל של סיפורנו, וזו תמציתו: מדינה שלא תשתלב באירופה, עתידה למצוא את עצמה במצב נחות ביחס לשאר מדינות המערב. לשם כך חייבת ישראל לוותר על אינטרסים קצרי־טווח שמשמעותם ויתור הדרגתי על חומות ההגנה, באמצעות הגבלות מינהליות ושיטות של מיסוי הגנתי, דוגמת מס הקניה, צעדים שיביאו לחשיפה אמיתית של השוק הישראלי לתחרות בין־לאומית.

TWA

הצעות מיוחדות של ט.וו.א. לאנשי עסקים*.

* בטיסות נון-סטופ של ט.וו.א לארה"ב.

מחירים מיוחדים במחלקת עסקים

תל אביב - ניו יורק/בוסטון	$1,554.-	הלוך וחזור
תל אביב - ניו יורק/בוסטון	$ 777.-	כיוון אחד
תל אביב - לוס אנג'לס/סן פרנציסקו	$2,008.-	הלוך וחזור
תל אביב - לוס אנג'לס/סן פרנציסקו	$1,004.-	כיוון אחד

בדבר פרטים התקשרו לסוכן הנסיעות או ל-ט.וו.א.
טל': 02-241135, 03-651212, 04-528266.

TWA
ט.וו.א. אל כל טוב אמריקה.

מכתבים למערכת דבר

[redacted]

זה ארבעה חודשים מופיעה ישראל על מסכי הטלוויזיות לפני מיליוני אמריקאים, ספרדים וצרפתים, מופיעים מראות קשים אשר מוצגים קשות בתדמית ישראל בעולם וזאת ללא קשר לוויכוח הפנימי בארץ מדוע ואיך ועד מתי תדמית ישראל נעכרת בעולם?

כאדם אשר מעורב בנושא התקשורת העולמית ואשר בילה בארה"ב 5 שנים בתקשורת האמריקאית נדהמתי לגלות, כאשר פניתי ללשכת העיתונות הממשלתית שלמעשה זה שלושה חודשים... אין מנהל ללשכת העיתונות ומבירור שערכתי מתברר, שבמשך כל תקופת המהומות לא מאוייש בישראל התפקיד האחראי לסיקור התקשורת הזרה... והדבר מופקר בין הכסאות, בין ממלאי מקום אשר כמובן אינם מטפלים בנושא בכל זמנם ואין להם הסמכות והאחריות כלפי העיתונאים, העובדים בלשכה, והציבור בישראל.

מתברר, שהאחראי למחדל הוא מנהל לשכת משרד ראש הממשלה, מר יוסף בן אהרן אשר, כך אומרים עובדי הלשכה, העדיף מתוך שיקולים אישיים לשמור את המשרה לחברו יורם אטינגר, המכהן בארה"ב ואמור לחזור בימים אלה לארץ. חושבני, שעל בן אהרן לתת תשובה לי ולכל עם ישראל מדוע הוזנח והופקר סיקור ישראל בעולם בתקופה כה חשוכה ואנא בלי סיפורים על ממלאי מקום, זאת לא התשובה הציבורית.

אני הנני אזרח פשוט, ללא מעמד פוליטי המאפשר להעלות הנושא לסדר־היום. אך חושבני, שטענות אלו אשר שמעתי מעובדי לשכת העיתונות תושפנה שערוריה שראויה להיחקר.

גדי שטרנבך
רמת גן

[redacted]

צבי שילוח שללא ספק מודע לסכנה הדמוגרפית ומתעקש לראות בהצעת „הטרנספר מתוך מו"מ בין הצדדים" פתרון לבעיה זו, כולל שאלת הפליטים, „שללא יישובם מחדש לא יתקיים שלום אמת", דבר המקובל על החתום מטה, שואל („דבר" 30.3.88) „מדוע אין אנו שומעים מהם, קרי: המלגלגים על רעיון הטרנספר בשל אי־מעשיותו, על איזה פתרון מעשי שיתקבל על הערבים?"

ואכן, מבלי להתחמק מתשובה סבירה לשאלה נכבדה זו, ברצוני לציין בצורה הגלויה והכנה ביותר, כי לאור שאיפותיהם והכרזותיהם הפומביות של ערביי ישראל, על כל חלקיה, דבר שבא לידי ביטוי פומבי ובוטה בשירו המפורסם של משוררם המוכר מחמוד דרוויש בו הוא מציע לנו „לצאת מן האדמה מן הים ומן האוויר ולקחת איתנו גם את המתים" קשה להאמין, שבסיטואציה הקיימת שהולכת ומחמירה, כששני העמים שיושבים בארץ הזו רואים את זכותם עליה, בצורה שווה, אם קיים בכלל פתרון לבעיה סבוכה ומורכבת זו, ייתכן שמצב זה יימשך לצערנו אפילו עוד דורות רבים טרם לא יחול מיפנה דרמטי ומהפכני.

הדוגמה של שתי העדות בקפריסין שמצביע עליה צבי שילוח, אינה לדעתי רלוונטית לגבי המציאות שלנו. באשר לכל עדה מקפריסין יש מולדת, המגינה עליהן והמוכנה אולי בעת צרה אפילו לקלוט אותן. לעם ישראל אין מולדת שניה. ולאחר שעמנו בתפוצות לא נענה לאתגר הציוני ולא בא בהמוניו לבנות ולשקם את מולדתנו ההיסטורית, וברצוננו לחיות במדינה יהודית ולא דו־לאומית, עלינו להסיק מסקנות מעשיות מחוייבות המציאות, ולפעול בהתאם. גם צבי שילוח כותב: „כי רק בדיפלומטיה יושג פתרון, אם לא, חלילה במלחמה". אי לכך עלינו לא לדחות את יוזמתו של מזכיר המדינה של ארה"ב המוגשות לנו בימים אלה, ולפעול מתוך פיכחון אכזרי וחכמה מדינית וללא ויתורים על אספקטים בטחוניים הכרחיים, על מנת להגיע לדרישיה והידברות עם הפרטנר הערבי מבלי להכתיב לו את הרכב נציגיו ואת מסגרת הדיונים.

ולסיכום הערה אישית: כל ערבי מארץ ישראל השלימה שיסכים מרצונו להגר לכל מקום שהוא בעולם יזכה מהחתום מטה בברכת „צאתך בשלום!" בתוספת זר פרחים.

דב רוזנטל
רמת דוד

[redacted]

ב„דבר" מיום רביעי (13.4.88) פורסם מכתב למערכת מאת ד"ר ג. ארליך, בו הוא מגלה, כי האירועים האחרונים פקחו עיני המעיד לאמץ גישה לאומית. אם רק עתה התגלה לד"ר הנכבד, כי עמדותיה המדיניות־בטחוניות של מפלגת העבודה עונות על האינטרסים הלאומיים של מדינת ישראל, יבושם לו.

לי ידוע הדבר זה יותר משישים שנה, שנות חברותי במפלגה. אבל ד"ר ארליך עשה במכתבו דבר חמור ביותר, כאשר נתן פירוש שרירותי לפסוק: „ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום", כי הכוונה היא שלום רק לעם ישראל ו„לאו דווקא שלום בין עם ישראל לאחרים".

הפלפוליסטיקה מסביב לפסוקים, וייחוס לאותו פסוק דבר והיפוכו, מקורה עוד מימי קדם, אך סילוף תוכן היהודי של פסוק וליחסו תוכן שלילי, גובל עם מעשה זדון.

במסיבת רבנים גדולי תורה ממשפחת הרב קוק לזכרו של רבה הראשי של טבריה הרה"ג רפאל קוק זצ"ל, הקדשתי את דברי באותה מסיבה לתפילה הקצרה הנפלאה המסתיימת בפסוק: „ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".

שאלתי מה הקשר בין שני חלקי הפסוק מתן עוז לעמו וברכת השלום לו ועניתי, כי לאחר שנתן ה' עוז לעמו כדי שיוכל לעמוד נגד אויביו, ברך אותו מיד שלא יזדקק לשימוש בעוזו וכוחו, אלא שישרור שלום בין עמו לעמים. זהו הקשר באותו פסוק לעוז ושלום. הוספתי, כי השוני הלשוני בין שני חלקי הפסוק עוז – יתן לעמו, ושלום – רק מברך, נובע מכך שלשלום עם עמים צריך לעשות, צריך לנהל משא ומתן, ה' מברך שהמשא ומתן יצליח והשלום יושג. התפקיד להשגת שלום בין ישראל לעמים מוטל על ראשי העם ומנהיגיו, לכן נפתחת התפילה הקצרה בפסוק: „אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם".

השליחות להרבות שלום בעולם, בין ישראל לעמים, בברכת השם בסוף התפילה, מוטלת על גדולי העם. איך אפשר לייחס לתפילת השלום הזאת כוונה שהשלום „הוא רק לעם ישראל ולא דווקא בין ישראל לאחרים", כשנאמר בראשית התפילה במפורש „מרבים שלום בעולם", לשטן הסילוף פתרונים.

על כגון דא נאמר: „חכמים היזהרו בדבריכם".

משה צוקר
טבריה

[redacted]

בימים אלה של מצוקה נוראה ושיבושים במערכת הבריאות, על רקע סיכסוכי שכר, העם אין קץ של הגימלאים על התמשכות הפגיעה בזכויותיהם והעדר פתרון ממשי לבעיותיהם, נתבשרנו, כי חברי הכנסת ו„יוסכי המדינה" הצמודים אליהם שוב יזכו לתוספת שכר נדיבה ביותר. על פי השיטה המיוחסת, המבוססת על השכר הממוצע במשק יגרפו „היוסכים" תוספת בשיעור של 11% שמשמעותה הקונקרטית העלאה בגובה של כ־400 ש"ח לחודש (לשופטים עד 900 ש"ח). הם יטלו תוספת זו כנראה בשליחות האומה... לאחר ששנת 1987 אף היא היטיבה עימם ושיפרה את הכנסתם ב־118% ויותר.

מסתבר, שלהצעתם המשותפת של שר האוצר ומזכיר ההסתדרות לשים קץ לתופעה המבישה והשערורייתית שקבוצת עילית בישראל נהנית משיטת עידכון שכר מועדפת, לא היתה כל השפעה על השתלשלות הדברים, ואולי היתה זאת מס שפתיים בלבד?! שאלתי למזכ"ל ההסתדרות, י. קיסר, שהוא גם חבר כנסת, מה דעתו על תוספת כבדת משקל זו לעומת התיקוף העלוב שזוכה בו חלק מהגימלאים. אשר נאלצו להסתפק בתוספת של כמה עשרות שקלים ורבים מתוכם גם את זה לא קיבלו!

האם פסה הבושה מישראל?!

שלמה דיאנן
ירושלים

[redacted]

מסתבר, שבעת צרה, כשכסאות השלטון מתחילים להתמוטט, אפילו השמאלנים בישראל לא מהססים לפנות אל ספר תהילים. כך ראינו בעיתון ערב פסח (1.4.88) על עמוד שלם את ברכת מפלגת העבודה הישראלית „לצה"ל, לכוחות הביטחון ולכל בית ישראל". ברכה זו היא לא יותר מפסוק אחד קטן מספר תהילים (כ"ט, 11): „ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום".

אז, אולי, יורשה לי, כאחד מבית ישראל, להגיב על ברכה זו ולהציע לשולחיה ולכל מנהיגי ישראל בימים אלה: אם רצונכם להשתמש למטרותיכם בספר תהילים, חפשו נא משהו יותר מתאים ואקטואלי לימים אלה בארצנו. הנה, למשל, בפרק מ"ד, 14:

„תשימנו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו. תשימנו משל בגויים; מנוד ראש בלאומים. כל היום כלימתי נגדי; ובושת פני כסתני. מקול מחרף ומגדף; מפני אויב ומתנקם".

הן עם שכאלה הם העומדים בראשו, כבר לא זקוק לאויבים. אז נבקש מן השוכן במרומים עוז להוליך את כל מנהיגינו, שרינו, עסקנינו והעומדים בראש ממשלתנו.

יוסף ארגמן
חניתה

[redacted]

„התרגיל המבריק" של משרד האוצר, שהגביל לחוק התקציב האיסור על גופים נתמכים לקבוע בעינייני שכר, מתאים מאוד לניסיון שנעשה בשנה האחרונה במלחמות „הליברלים".

איפה היו ילדי הפלא הפרלמנטריים של „המערך": ר. אדרי, ע. אמוראי הרמוני וח"כ י. קיסר?

י. שיין
גבעתיים

[redacted]

שוב ושוב, כמו בכל חג, כן גם בערב חג הפסח השנה, נמלא ליבנו התפעמות התרגשות אין קצה נוכח איגרתו של הרבי שניאורסאהן, הלא הוא האדמו"ר הקדוש מליובאביטש, המתנוססת לתפארה מעל דפי עיתוננו, כמו גם בעיתונים ציוניים אחרים.

לאחר שקראנו בעיתונות לאחרונה ולמדנו על סגולותיו המופלאות, הכרומיות והיהודיות של אותו רבי, על יחסו המשפיל לנכרי, על יחסו של חסידיו לאשתו ולבתו, שהפליאו בה מכותיהם, על מאמציו הבלתי־נלאים והקצאת משאביו הבלתי־נדלים להחזיר את כולנו בתשובה, על התנשאותו מעם ועל פולחן האישיות שלו, ובייחוד על כך שאין הוא מונע מחסידיו להתייחס אליו כאל משיח בעודו בחייו, גברה בליבנו הערצה יוקדת לאדם קדוש זה, וכלב רוטס אנו מצפים שתדפיסו את איגרתו הקדושה בכל יום, או לפחות בכל שישי בשבת, וזאת במקום בולט לעין, „למען יראה העם את הקולות".

אורי ומשה יצחקוב
גבעתיים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, החליטה, באישור שר הפנים לאשר תכנית מס' 1881 א' שינוי מס' 1 לשנת 1960 של תכנית מס' 1881.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית המקומית:
גוש: 6939
חלקות: 65, 66, 79, 82, 113, 114, 136
רח' אחד־העם – רח' יבנה – שד' רוטשילד.

עיקרי הוראות השינוי:
שינוי גבולות המגרשים ע"י איחוד החלקות 65, 66, 136, 79 למגרש אחד, המסומן א בתשריט והחלקות 82, 113, 114 למגרש שני המסומן ב בתשריט. קביעת תנאי בניה לגבי המגרשים א ו־ב.

הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 2998 תשמ"ד עמוד 807.

השינוי האמור בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי ביתנא
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלה על חלקה מס' 53 בגוש 7145 הנמצאת ברח' הלפר 14 פינת ארלוזורוב.

לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה באזור שיעודו מגורים ב'.

מבקשים להתיר הקלה של 2.5% עבור שתי קומות נוספות וכן 1.75% הקלה באחוזי בניה.

לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

אהוד קוממן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה
בת־ים

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

„נובל" ישראלי

פרסי קרן וולף לקידום המדע והאמנות לטובת האנושות, מוענקים בישראל מזה עשור. הפרס הוא 100 אלף דולר בכל תחום והזוכים נבחרים בידי ועדות שופטים בין־לאומיות. השנה זכו: ברפואה – הנרי־גרי הרס, בריסל, בלגיה ואליזבט פ. נויפלד, לוס אנג'לס, ארה"ב, על פיענוח הביוכימיה של מחלות אגירה ליסוזומיות ועל התרומות הנובעות מכך לביולוגיה, לפתולוגיה, לדיאגנוזה הטרום־לידתית ולתרפאוטיקה. בפיסיקה – רוג'ר פנרוז, אוקספורד, בריטניה וסטיבן ו. הוקינג, קיימברידג', בריטניה, על פיתוחם המבריק את תורת היחסות הכללית, בהצביעם על הכורח בקיום תופעות סינגולריות קוסמולוגיות ובפענוחם את הפיסיקה של חורים שחורים. בעבודותיהם תרמו רבות להבנתנו את מקורו ואת סופו האפשרי של היקום. באמנות (אדריכלות) – פומיהיקו מאקי, טוקיו, יפן וג'יאנקארלו דה קארלו, מילנו, איטליה, על עבודותיהם המייצגות את רוחה של ארכיטקטורה הנושאת מבטה לעתיד מבלי להתכחש לעבר. בכימיה – יהושע יורטנר מאוניברסיטת ת"א ורפאל ד. לוין מהאוניברסיטה העברית בירושלים, על מחקריהם העיוניים השנונים בפיענוח תהליכי רכישה ואיבוד אנרגיה במערכות מולקולריות, המנגנונים האיכותיים והבחירה הדינמיים בתהליכים כימיים. במתמטיקה – פרידריך הירצברוך, בון, גרמניה המערבית על עבודתו המובילה המאגדת את שטחי הטופולוגיה, הגיאומטריה האלגברית והדיפרנציאלית ותורת המספרים האלגברית, ולארס הורמאנדר, לונד, שוודיה, על עבודתו הבסיסית באנליזה מודרנית. בחקלאות – שאול תיבר, פאריס וארנסט ג'ון כריסטופר פולג', קיימברידג', בריטניה, על עבודתם החלוצית בפיסיולוגיה של תהליכי הרבייה בבעלי חיים.

הפרסים יחולקו במשכן הכנסת ב־12.5 בהשתתפות נשיא המדינה, ראש הממשלה ויו"ר הכנסת.

ארוך ומייגע

התזמורת הסימפונית הצעירה העירונית חיפה בניצוחו של אליעזר הדתי מתכוננת בקדחתנות למסע קונצרטים ארוך ומייגע בגרמניה בחודשים יוני ויולי השנה, וזאת לאחר מסעותיה המוצלחים באנגליה וסקוטלנד (1985) וספרד (1987). התזמורת הידועה כתזמורת הנוער העסוקה ביותר בארץ מקיימת לפחות 2 חזרות בשבוע ו־2 הופעות בחודש. האתגר הגדול הוא הקונצרט שתערוך ב־8.5.88 באודיטוריום חיפה, ובו ייכללו 2 יצירות ענק תרתי משמע: הסימפוניה ה־3 של בטהובן והקונצ'רטו לכינור מאת ברהמס. הסולנית בקונצרט זה ובסיבוב ההופעות בגרמניה תהיה הכנרת בת ה־16 אי לשיצה הוניה רוזנברג, בת למשפחה מוסיקלית ממוצא יוגוסלבי־יפני, המתגוררת בגרמניה.

ראשוני ראשונים

גדעון בן־ישראל ורעייתו, מראשוני הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים, ערכו בביתם ברובע מסיבה לרגל 40 שנות המדינה ואיחוד ירושלים. כוסית הרימו שמעון פרס, שלמה הלל ועוד רבים מהמי ומי בבירה.

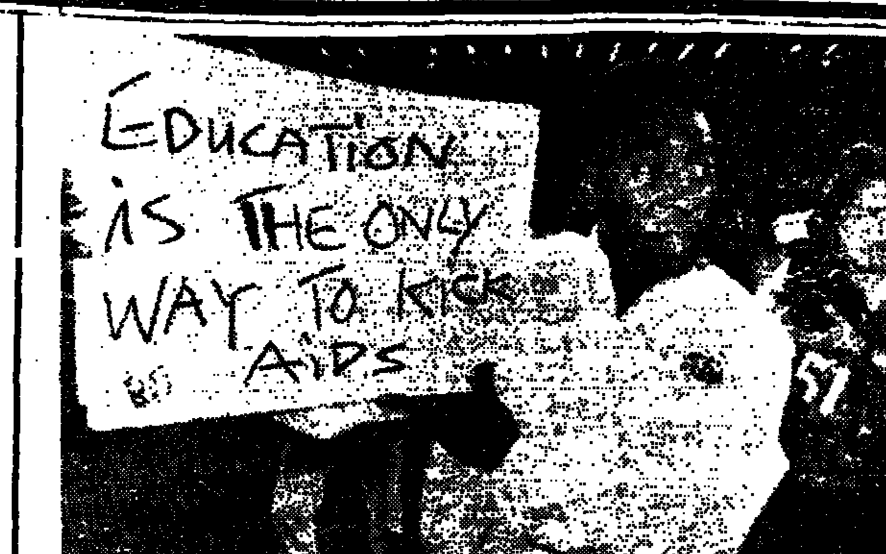

מלך הכדורגל, לשעבר, פלה עושה בימים אלה בטוקיו, במסגרת מסע צדקה והעמולה עולמי נגד האיידס. גם צ'יצ'ולינה נמצאת שם למשך שבועיים, לאותה מטרה. בינתיים היא מוקפת במאות עתונאים וצלמים יפניים וזה בטח יעזור.

רגע לפני ההתאבדות

כך נראתה הדוגמנית עדיה מאירציק יומיים לפני סצינת ההרקירי המפורסמת של מאדאם בטרפליי, אותה תגלם מחר באולם הסינרמה בתל־אביב, במופע ענק של אופנה בהשראת האופרה. במופע, המופק על־ידי מרסו רוק הייר ומבויים על־ידי שוקי הגבר, יככבו 77 תלבושות פאר בהשראת סצינות מעולם האופרה, הוא מבוסס על אופרת הרוק הלוהטת „פאנטום האופרה".

בעצם נמר

חקלאי בריטי שפתח בידיות והרג חיה שטרפה את אווזיו וברווזיו, גילה להפתעתו שאין היא שועל או כלב, אלא נמר. מומחים מופתעים נוכח העובדה שחיה זו, המתגוררת בדרך כלל במדינות בעלות אקלים טרופי, הופיעה לפתע במישורי דארטמור שבדרום־מערב אנגליה. מנהל גן חיות מקומי העלה את ההשערה שזו היה שנמלטה מבעליה.

לא ויתר

יו"ר הנהלת הקואליציה ח"כ רפי אדרי, ניהל מאבק צמוד על הזכות לרכוש חנוכיה מצופה זהב טהור מתנת בית המלוכה הקוריאני – במסגרת המכירה המסורתית הנערכת מדי שנה מטעם האגודה למען החייל בבתים. ח"כ אדרי נכנע לטובת קבלן מקומי. לעומת זאת לא ויתר הח"כ על הזכות לרכוש פריט שהוצג למכירה מטעם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס. ח"כ רפי אדרי (בתמונה) הגיע לאירוע החגיגי בלווית רעייתו. הוא תרם מצידו למכירה הפומבית מפות ומגש כסף אשר קיבל במתנה מבית המלוכה המרוקני. סה"כ התרומות שנאספו כ־150,000 ש"ח. בנשף המפואר אשר נערך באולמי גפטון בבת־ים נטלו חלק גם אלוף פיקוד הדרום איציק מרדכי, יו"ר האגודה למען החייל יוסף נבו וראש העיר אהוד קינמון ורעייתו שושנה, המשמשת ראש הסניף המקומי של האגודה.

ע.ג.

לעצמו ולמפלגתו

רוב המתמודדים על מקום ברשימת מפלגת העבודה לכנסת הבאה טורחים בימים אלה לגייס תמיכה לעצמם, ורק לעצמם. ח"כ חיים רמון אינו מזניח את המירוץ למען עצמו, אך בד בבד עושה גם למען מפלגתו, בעיקר בקרב פוטנציאל המצביעים בפעם הראשונה לכנסת. השבוע, למשל, יופיע ח"כ רמון בחמישה בתי־ספר תיכוניים ברחבי הארץ וכן בפרלמנט הנוער בנצרת ובאוניברסיטת תל־אביב. יצויין, כי ח"כ רמון הוא מרצה מבוקש בבתי־הספר התיכוניים ובחודשי פעילותה של הכנסת בחודשים האחרונים הופיע בממוצע פעמיים בשבוע בפני תלמידים.

עליזה ולך

בעצם יקירה

התואר „יקיר בצלאל", בו מכבדת אקדמיה בצלאל את בכירי תומכיה ותורמיה, יוענק השבוע לד"ר מרסלה ברנר מוואשינגטון, מומחית לחינוך ופטרונית של יוזמות חדשניות בתחום זה. ד"ר ברנר, שהגיעה בסוף השבוע לישראל כדי להשתתף במושב ה' עשור של חבר הנאמנים של „בצלאל", היא אלמנתו של הצייר האמריקאי הנודע מוריס לואיס. מעורבותה בחיי החינוך והאמנות בארץ אינה מצטמצמת רק בתרומותיה ל„בצלאל". ד"ר ברנר תומכת בפעילותה של הקרן ליוזמות חדשניות בחינוך, המסייעת לקידום פרוייקטים בלתי שגרתיים בתחומי החינוך והתרבות.

(המשך מעמוד 7)

איטליה

פנים, למרות כבדות־הדרך שעברו הקומוניסטים האיטלקים ולמרות השפעתם בחברה, ספק אם יהיו מועמדים לממשלות קואליציה לפני שנת אלפיים.

בתחום מדיניות־החוץ והזיקה לנאט"ו לא נטושה כיום מחלוקת חריפה באיטליה. הסוציאליסטים מסתייגים מקליטת המטוסים האמריקאיים שיפונו מספרד, אך לפי שעה אין בדעתם לעלות על דרך של נייטרליזם למחצה, כדוגמת עמיתיהם הצפוניים בדנמרק, שהנחילו זה עתה לממשלת המרכז־ימין מפלה בתחום מדיניות הבטחון, בהעבירם החלטה בפרלמנט האוסרת במפורש עגינת ספינות מצויידות בנשק גרעיני. נושא אחר שבו הם חלוקים עם הדמו־נוצרים הוא פיתוח האנרגיה הגרעינית לצרכי שלום; בשנים האחרונות מטיפים הסוציאליסטים לצימצום התלות בכורים גרעיניים, ואשר לגורל הכור הבלתי־גמור – הרי זה עוד יגרום בעתיד למשבר ממשלתי, אם הדבר ייראה נוח לקומוניסטים. כנגד זה יש תמימות־דעים לגבי הצורך להוסיף ולדכא גילויי טירור מצד השמאל הקיצוני והימין הקיצוני גם יחד. תקריות הימים האחרונים – פיצוץ מועדון של חיילים אמריקאים בנאפולי, שבו ניספו חמישה ו־16 נרצחו ורצח סנאטור דמו־נוצרי בידי פורשי „הבריגדות האדומות", אינם גורעים מההישגים המרשימים שבהם זכתה איטליה מאז רצח ראש ממשלתה אלדו מורו לפני עשור בהדברת רוב בנינה ומנינה של המחתרת הטרוריסטית.

בגלל שלושה קרונות

(המשך מעמוד 7)

הקואופרטיב טוען, כי להצדקת פרוייקט של רכבת פרברים דרושה אוכלוסיה גדולה יותר. אבל אין לשכוח שאגד הוא אינטרסנט בעניין. הוא מפעיל קווי תחבורה מערי הלוויין לתל־אביב ואינו מעוניין במתחרים. לא ברור מדוע אין אגד פועל לצימצום הנסיעה ברכב פרטי ובמקום זה הוא נלחם בתוכניות שנועדו להקל את הלחץ התחבורתי על הכבישים.

במרבית הערים הגדולות ברחבי תבל יש שילוב של שירותי רכבת ואוטובוסים. הדבר ישים בישראל באותה מידה. אפשר לשלב את האוטובוסים במערך תחבורתי חדש של רכבת פרברים ושירותי האוטובוסים. שילוב זה יהיה לתועלת הנוסעים, ימנע בזבוז משאבים של המשק הלאומי ויהיה גם לטובת הקואופרטיבים לתחבורה.

טיעוני משרד האוצר בדבר עלות גבוהה של רכבת הפרברים עדיין לא הועמדו במבחן. לשם הפעלת הניסוי דרוש סכום מוערך של עשרה מיליון דולר. סכום זה מתבזבז, להערכת כותב שורות אלה, בתוך פחות מחודש ימים כתוצאה משיבושי התנועה (ביזבוז דלק, בלאי של כלי רכב וביזבוז שעות עבודה של מאות אלפי אנשים מדי יום ביומו. כל יום של עיכוב בהפעלת הקו הניסויי הראשון יגדיל את הנזק הכלכלי הנגרם למשק המדינה.

היה ותרן

מאת ארנונה שמאן

בספורט, בדרך כלל, הוותרן אינו יכול להצליח. ספורטאי חייב ללחום על כל נקודה, על כל סנטימטר, על כל כדור, כאילו זו שאלה של חיים או מוות. אולם בבריג', שהינו ספורט המבוסס על מחשבה, הויתור הינו, לעיתים, תנאי הכרחי, במיוחד במצבים שבהם הכרוז מתכנן לחץ. ראשית אתה „מוותר" על לקיחה, ואז הרקע מוכן, כמו למשל במשחק הבא:

צפון: ♠A3 ♥542 ♦654 ♣AKQ52
מערב: ♠Q98 ♥Q107 ♦109 ♣109876
מזרח: ♠J10762 ♥J983 ♦J873 ♣---
דרום: ♠K54 ♥AK6 ♦AKQ2 ♣J43

מחלק: דרום
פגיעים: כולם
ההכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 דיאמונד	---	2 קלאב	---
3 בלי שליט	---	6 בלי שליט	---
---	-----		

ברידג'

מערב הוביל בעשירית קלאב, הכרוז זכה באלוף ומזרח השליך ספייד. הכרוז סופר את הלקיחות שבידו, שתיים בספייד, שתיים בהארט, שלוש בדיאמונד וארבע בקלאב, סה"כ 11 לקיחות, השאלה הגדולה, היכן הלקיחה ה־12?!

ברור שבסידרת הדיאמונד גלום פוטנציאל אם הסידרה מחולקת (3:3), ואפשרות נוספת היא יצירת „מצב לחץ".

הכרוז שיחק הארט קטן מהדומם ומידו, מערב זכה המשיך בקלאב, הכרוז זכה עם הנסיך, המשיך במלך, אלוף ומלכה דיאמונד (החלוקה מתגלה), המלך ואלוף הארט, והמצב כזה:

צפון: ♠A3 ♥--- ♦--- ♣KQ5
מערב: ♠Q9 ♥--- ♦---- ♣876
מזרח: ♠J107 ♥J ♦J ♣----
דרום: ♠K54 ♥--- ♦2 ♣4

בשלב זה שיחק הכרוז את המלך והמלכה קלאב, ומזרח השליך את הנסיך הארט ונקלע לקשיים. אם ישליך את הספייד יוגבהו הספיידים שבידי הכרוז, ואם ישליך את הנסיך דיאמונד, תוגבה ה־2 שביד הכרוז. בכל מקרה החוזה מבוצע, ושוב הוכח כי „ותרנות משתלמת".

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על התורנים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111

משחת השיניים אלמקס יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בזל – בזל 25 – 5461806
קופ"ח כללית – אמסטרדם 7 – 232383
ירושלים
מרפאת רוממה – הל"ג 28 – 523191
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
סופרפארם – שפירא 43 – 909030
בני־ברק – רמת־גן
חן רח' ז'בוטינסקי 99 ר"ג 7514434
בת־ים חולון
מזור – הגיבורה רייק 20 בת־ים
אהרון – הופיין 52 חולון 889153
עין יהב – עין יהב 4 חולון 884854
רחובות
הנגב – הרצל 196 – 473956

אלמקס
מיוצרת ע"י GABA

משען
MISHAN משען
מזמינה
לטקס הנחת אבן־פינה
לבית אבות מעוז אביב
לתושבי תל־אביב
הטקס יתקיים ביום שלישי, ט' אייר תשמ"ח, 26.4.88 בשעה 15.00, רח' שלונסקי פינת בני־אפרים (ליד בית בסרביה).
בהשתתפות:
ח"כ ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות
שלמה להט – ראש עיריית תל־אביב
דב פלג – יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בועד הפועל
ח"כ נאוה ארד – יו"ר מועצת המנהלים משען
משה יהודה – מנכ"ל משען
נשמח לראותכם בין אורחינו
הנהלת משען

בטוחה
ניירות ערך והשקעות בע"מ
הצעת שירות לצפון הארץ
סניף חיפה-המחלקה למטבע חוץ
המחלקה מטפלת ב –
• ניתוח וניטרול סיכוני מט"ח בעסקות יבוא ויצוא.
• יעוץ וביצוע עסקות.
• פורווד, אופציות, ריביות, דולאר/שקל, סחורות.
שלך בנאמנות – 24 שעות ביממה!
שד' וודג'ווד 7, 04-373707 (8 קווים)

דבר ספורט

הפועל ת"א (2:4 על צפרירים חולון) כתחה כשר של 4 נקודות על פני מכבי נתניה (2:2 ביתי מול בית"ר ת"א) לקראת [illegible]

ובשבוע הבא – ההזדמנות האחרונה של מכבי נתניה

[illegible] הבא [illegible] רשמיים [illegible] מכבי בית [illegible] הכל־אוף? רק רבבת צופים בכל המשחקים

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משחקים	נצחונות	תיקו	הפסדים	שערים	נקודות
	בית עליון						
.1	הפועל תל־אביב	27	15	7	5	20–34	52
.2	מכבי נתניה	27	13	9	5	30–44	48
.3	שמשון תל־אביב	27	10	11	6	25–31	41
.4	הפועל כפר־סבא	27	11	10	6	25–31	43
.5	הפועל פתח־תקוה	27	10	8	9	35–37	38
.6	הפועל באר־שבע	27	10	11	6	17–25	41
.7	בית"ר תל־אביב	27	8	13	6	25–33	37
.8	הפועל צפרירים	27	7	12	8	27–27	33
	בית תחתון						
.1	בני־יהודה	27	8	11	8	18–23	35
.2	מכבי חיפה	27	9	8	10	30–34	35
.3	בית"ר ירושלים	27	8	9	10	37–33	33
.4	מכבי תל־אביב	27	6	12	9	30–34	30
.5	הפועל לוד	27	3	9	15	58–16	18
.6	מכבי פתח־תקוה	27	2	8	17	41–16	14

עובדות ומספרים: פליי־אוף 1

הפועל ת"א 4 (1)
צפרירים 2 (0)

● יהודה עמר (50, 89), קובי סגל (45); מיקי ברקשטיין (83)
● אלי כהן (68), מ־11 מ', לאון פנסו (88)
ציון משחק: 7
המצטיין: יהודה עמר
המאמן: רפי שמואל
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 5000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: סליאס 6; עמר 7, אקהויזר 6, סגל 6, הרשלקוביץ 6; סיני 6, רפי שמואל 4; (בן־ציון 5), אלי כהן 6; ברקשטיין 5, לאון 5, מוסאי 5.
★ הפועל חולון: בירנץ 4; זיתוני 5, יעקובי 5 (עטרגי), אלי כהן 6, מחלוף 5; אברהמוב 6, בני רמתי 4, מרזוק 5 (ברברוך 5); פנסו 5, שקרוקה 5, רונן הילל 6.

מכ. נתניה 2 (1)
בית"ר ת"א 2 (1)

● רוני לוי (6), בני לם (89).
● יוסי אדרי (35, 54).
ציון משחק: 5
המצטיין: יוסי אדרי
המאמן: שלום תקוה
שופט: יעקב שיינר
צופים: 2000
איצטדיון: נתניה

★ מכבי נתניה: בלדב 5; ש. מנחם 4 (עציוני), חיים לוי 4, חסן 5, קרן 4, גאוסה 4, גבאי 5, לם 5, רוני לוי 5; תקוה 4, יגאל מנחם 6.
★ בית"ר ת"א: ליברמן 6; אפשטיין 5, צמה 4, ש. עמר 5, סורס 5; עמרן 4, ניסן כהן 5 (קצב), מאיה 6, אדרי 7 (יחזקאל), דוד לוי 5, תגר 5.

באר־שבע 4 (0)
שמשון ת"א 0 (0)

● יוסי אביטן (53), ביטון (62), צרפתי (75), מאיר עוזן (87)
ציון משחק: 6
המצטיין: מאיר צרפתי
המאמן: אבי הוד
שופט: יעקב ברזמר
צופים: 4000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ב"ש: אנסמן 6; ברגמר 6, דוידי 6, אילוז 6, בוזן 5; צרפתי 7, חיון 5, עוזן 6, אוחנה 6; אביטן 6, ויצמן 5 (ביטון 6).
שמשון ת"א: הוד 4; והרי 4, אורי כהן 4, ברדה 4, שמעונוב 4; הילל 5, עזבריה 5, מזרחי 4; אדרי 4, (ארמוני), רמתי 4 (יוסי כהן).

כפר־סבא 2 (0)
הפועל פ"ת 0 (0)

● גדעון סימון (62), מייקל יפה (77).
ציון משחק: 5
המצטיין: מייקל יפה
המאמן: נתי לוין
שופט: שבתאי אלינקוה
צופים: 2000
איצטדיון: כפר־סבא

★ הפועל כפר־סבא: שמיר 6; א. ברקוביץ 6, פרטלני 6, רבינוביץ 5, איינשטיין 5, סימון 5, סטולפר 6 (א. ברקוביץ פלבר 5), יפה 7; מימוני 5, רכיבו 4 (בוהר).
★ הפועל פ"ת: גלברט 5; דוד לוי 5, ברדיצ'וק 5, אלון 5; קוזשווילי 5; מרכוס 5, אליה 4 (ניא לוי), חזן 5, שושני 4; בשן 5 (רבינוביץ), לוין 4.

בית"ר י־ם 1 (0)
מכבי ת"א 1 (1)

● בני כהן (50).
● מוטי איוניר (14).
ציון משחק: 4
המצטיין: בני כהן
המאמן: סמי מלכה
שופט: יאיר טילינגר
צופים: 2000
איצטדיון: בלומפילד

★ בית"ר ירושלים: מזרחי 5; שירזי 5, אוולאי 5, אשש 4, קדוש 4, נחמני 4 (בני כהן 6); ברסולד 5, שהרין 4, סמי מלכה 4; רוקמן 5, סלמיליאן 5.
★ מכבי ת"א: אריכא 5; מיקי כהן 5, גולדברג 4 (צרפתי 5), שמעונוב 4, קרייס 5, איוניר 5, גריאני 4; שאול כהן 5, אלון נתן 5, טבק 5, שחר בראל 4.

מכבי חיפה 2 (1)
מכבי פ"ת 1 (0)

● אברהם אבוקרט (35), איתי מרדכי (47).
● רפי כהן (65).
ציון משחק: 8
המצטיין: עופר מביאן
המאמן: גל בניה
השופט: יוסי שעיי
צופים: 1000
איצטדיון: קרית־אליעזר

★ מכבי חיפה: גינצבורג 6; אהרוני 6 (בריילובסקי 6), דוד לוי 5, קלינגר 5, מרילי 7; רוזנטל 5, אבוקרט 7, בלבול 5; עטר 5, ארמלי 6, מרדכי 6 (אוסמו הקטן 5).
★ מכבי פ"ת: פביאן 7; מאיר כהן 6, שינקוביץ 5 (בלחסן 5); אלי כהן 6, מ. צופין 5, דניאל 5 (לוי 5), ארובל 6, שעשוע 5; אלון ירוחם 5, רפי כהן 5, בניה 4.

בני־יהודה 2 (0)
הפועל לוד 0 (0)

● משה אייזנברג (46), דוד סלמן (57, מ־11 מ').
ציון המשחק: 4
המצטיין: גיא שרעבי
המאמן: דוד סלמן
שופט: עמית קליין
צופים: 500
איצטדיון: שכונת התקוה

★ בני יהודה: אסיאג 5, מליחי 4, אלקבץ 5, א. חיים 5, עלו 5; שרעבי 6, סלמן 4, זקס 5 (רמי לוי), מרד 5 (ממן), גורדנה 4, אייזנברג 5.
הפועל לוד: פריקי 5; ברדוגו 4 (תורג'מן), נעמן 4, קמאשווילי 5; דרעי 5 הילל 5 בגודיס 5 (בן־הרוש), ברמסמ 4, סמרג'ה 4; שרביט 4, שטרית 5.

הטוטו שלנו

.1	הפועל ת"א – צפרירים	1
.2	מכ. נתניה – בית"ר ת"א	x
.3	שמשון ת"א – באר־שבע	2
.4	כפר־סבא – הפועל פ"ת	1
.5	מכבי חיפה – מכבי פ"ת	1
.6	בני־יהודה – הפועל לוד	1
.7	בית"ר י־ם – מכבי ת"א	x
.8	הפועל י־ם – הפ. יהוד	1
.9	הפועל חיפה – רמת־גן	x
.10	הפועל טבריה – שעריים	1
.11	הפועל חדרה – יבנה	2
.12	מכבי יפו – הפועל עכו	1
.13	הכח ר"ג – מכבי עמידר	x
.14	בת־ים – בית"ר נתניה	x

המגרש המרכזי

הפועל ת"א – צפרירים חולון 2:4

כך עמר יהודה: יהי גול – ויהי גול...

מאת ג. אשר

יכולת מרשימה במחצית השנייה העניקה אתמול להפועל תל־אביב נצחון בית מרשים על קבוצת הפועל חולון 2:4 (0:1), במתיחת משחקי הפליי־אוף בליגה הלאומית בכדורגל.

כשאומרים על קבוצה, שזו השנה שלה, מתכוונים למשל, למה שקרה עם יהודה עמר. במצב 0:0 שעה ארוכה של סיירן, שבכם לא בתחילה בשער יוהרן חולוני. לאחר ההפסקה הבקיע שני שערים יפים, אחד מהם בבעיטה מצויינת מטווח רחוק. עוד דוגמא: נגיחה טובה של פנסו זיעזעה את משקוף שערו של סליאס, הכדור ניתו על הקו הרוחק. בדקה ה־22 היה זה השוער סליאס שמנע שער כמעט בטוח מרונן הלל. עד לסיום המחצית היתה חולון טובה יותר אבל בדקה ה־45 הצליחה דווקא הפועל תל־אביב להבקיע שער יתרון. יהודה עמר הקשית כדור לרחבת שער חולון. בירנץ יצא לא טוב אל הכדור וסגל התרומם גבוה כדי לנגוח פנימה 0:1 לתל־אביב.

המחצית השנייה היתה הטובה מבין השתיים. תל־אביב התעוררה ויזמה התקפות רצופות על שער חולון.

בדקה ה־50 התקרב יהודה עמר כ־20 מטר משער חולון. לפתע הניף את רגלו ובעט בועט גבוה כדור חזק. בירנץ נותר אין אונים ו־0:2 לתל־אביב. חולון לא ותרה. בדקה ה־68 פרץ ברברוך לרחבת הפועל תל־אביב והוכשל ברחבה. אלי כהן הכלם, שהחטיא בתחילת העונה מנקודה הלבנה, בעט לימין. 2:1.

הגנת תל־אביב, שחסרה אתמול את הבלם יוסי זאנה, התבלבלה לא אחת מול חלוצי חולון. אך התקפה לשם שינוי הגיבה בשערים וזו הפעם הראשונה בעונה זו שתניכייה של יצחק שניאור כובשים רביעיית שערים.

בדקה ה־83 השתלט ברקשטיין על כדור ברחבת שער חולון. הוא הטעה שני מגינים ושיגר מ־10 מטר כדור לרשת שלא הותיר כל סיכוי לבירנץ 1:3 לתל־אביב. חולון לא ותרה ובדקה ה־88 השכיל ליאון פנסו להבקיע את יום טוב סליאס 2:3 לתל־אביב.

את אקורד הסיום של המשחק נתן המגן יהודה עמר. בדקה ה־89 קרן לתל־אביב. הכדור חלף מעל פני כל הגנת חולון. יהודה עמר שעלה לעזרת חבריו השתלט על הכדור, בעט חזק לפינה וחתם את התוצאה 2:4.

מכבי נתניה – בית"ר ת"א 2:2

נתנייתים עלייך, נתניה!

מאת דוד בכר

שריקת הסיום: שחקני מכבי נתניה וביתי"ר ת"א יורדים מהמגרש מאוכזבים. לשתי הקבוצות היתה סיבה טובה להתאכזב מהתוצאה הסופית. הנתנייתים השמיטו שתי נקודות ליגה והתרחקו מהפסגה ואילו הביתריים ספגו שער משווה בדקת הסיום.

מחר – האיש שכמעט גרם להפסד הביתי של מכבי נתניה, היה נתנייתי בשם יוסי אדרי. שחקן בית"ר נתניה לשעבר. לצידו בהגד הבית"רי המסוכן שיחק חלוץ מכבי נתניה בעבר, דוד לביא. אכן, מוריבייך מקרבך יקומו...

נתניה פתחה בסערה. דקה 6: יגאל מנחם הגביה ורוני לוי נגח בקור רוח לרשת – 0:1. נתניה שאננה ועובדה זו נוצלה ע"י שחקני "המנורה", שלוהבו. בדקה ה־35 הרים ניסן כהן את הכדור לעבר יוסי אדרי שהצליח לממש את היתרון האיכותי של חבריו לשער משווה – 1:1.

השער החדיר בטחון רב לביתריים. הם השתלטו על מרכז המגרש וסיכנו רבות את השער הנתנייתי. בפתיחת המחצית השנייה נדמה היה, כי נתניה חזרה לעצמה. בדקה ה־48 הצליח יגאל מנחם להכניע את ליברמן המצויין, אבל השופט פסל את השער, בטענה שמנחם ביצע עבירה על מגן ביתריי טרם הבקעת השער.

בדקה ה־54 התיחו הביתריים את באי המגרש פעורי פה. בדקה זו הצליח יוסי אדרי לחלוף במבצע אישי נאה על־פני שלושה ממגיני נתניה ובבעיטה מווית קשה קבע – 1:2.

נתניה בהלם, אך החלה להתארגן אט אט למתקפה, שהגיעה לשיאה בדקה ה־89. הכדור נהדף ושב מהשער הביתריי. לבסוף הגביה עציוני, רוני לוי הסיט ולם, בבעיטה עם כל הלב מ־8 מ' השווה.

כפר־סבא – הפועל פ"ת 0:2

כפ"ס עדיין לא ויתרה

מאת חיים לוי

מחצית שניה טובה הספיקה אתמול לשחקני הפועל כפר־סבא לגבור בביתם על הפועל פ"ת בתוצאה 0:2 (0:0).

המחצית הראשונה היתה חלשה. האורחים הגיעו במערך הגנתי מתוגבר והצליחו לשבש את המשחק הכפר־סבאי.

במחצית השנייה כבר היה סיפור אחר לגמרי. המקומיים תקפו ללא הרף והתוצאות לא בוששו לבוא. בדקה ה־62 הרים גח איינשטיין כדור קרן הישר לראשו של גדעון סימון, שבנגיחה מקרוב קבע – 0:1.

הכפר־סבאים המשיכו ללחוץ, אבל גם חלוצי פ"ת הכיתו, כי דוד הכדורגל ידועים להם. באותן דקות חזו הצופים במשחק מהנה ועשיר באירועים. באחת מאותן התקפות הובקע שער נוסף. בדקה ה־77 הפתיע מייקל יפה בבעיטה אדירה מ־16 מ', שהודרה את בין חיבורי הקורות – 0:2.

לאחר הבקעת השער נראו שחקני שתי הקבוצות כמשלימים עם התוצאה הסופית.

במחזור הבא

(מחזור 2 – פליי־אוף עליון)
הפועל ת"א – מכבי נתניה
בית"ר ת"א – שמשון ת"א
באר־שבע – כפר־סבא
צפרירים – הפועל פ"ת
(מחזור 2 – פליי־אוף תחתון)
מכבי פ"ת – מכבי ת"א
הפועל לוד – בית"ר י־ם
מכבי חיפה – בני־יהודה

הנוער... לשלבים

זוהי נבחרת הנוער הממריאה למשחקים המוקדמים על גביע העולם לנוער, שייערכו בארגנטינה. לאור הצלחתה של הנבחרת במשחקי המבחן באירופה מקווים להישג טוב. עומדים מימין: המנהל ישראל שצ'וצ'ינסקי, המאמן שלמה שרף, דני גיראון, שרון צופין, יצחק זוהר, אורן מוהרר, רן ברשמעון, רמי הרר, דרור אהרונוב, אבי פס, שחר פמיליה, עוזר מאמן אמנון רז. כורעים מימין: משה בן־הרוש, צחי אלטיס, אבי בן־עזרא, רפאל כהן, גבי אלבז, גיל ספפורטס, סתיו אלימלך ושמעון ראן (צילום: א. קנפר)

באר־שבע – שמשון ת"א 0:4

קרקס בטעם צרפתי

מאת ג. אשר

הצגת כדורגל מרשימה של צעירי הפועל באר־שבע העניקה להם נצחון חוץ מרשים בבלומפילד על קבוצת שמשון תל־אביב 0:4 (0:0). שם אחד כדאי לרשום בזכרון: מאיר צרפתי.

חניכיו של ניסים בכר הוכיחו אתמול בבלומפילד כי ניתן לצבור הצלחות עם הרכב צעיר ללא שחקני רכש למעט השוער גיורא אנטמן. הכדור עבר מרגל לרגל וארבעה פעמים גם מרגל לשער.

בדקה ה־30 הרחיק והדי כדור מקו השער, שכבר עבר את השוער אבי הוד. המחצית השנייה היתה כולה של באר־שבע. בדקה ה־53 הקשית יובל אוחנה קרן לזכות קבוצתו. ביטון המשיך את הכדור לעברו של יוסי אביטן שמקרוב קבע 0:1.

בדקה ה־67 פרץ מאיר עוזן לרחבת שמשון. הוא חלף על־פני 3 ממגיני שמשון ואז שלח כדור שטוח לעברו של ביטון שכבש מזוית קשה. 0:2.

בדקה ה־75 מסירת פז של ביטון לצרפתי. זה האחרון בעט מפינת ה־16 של שמשון לפינה הימנית של הוד. 0:3. את תוצאת המשחק קבע הבאר־שבעי מאיר עוזן בדקה ה־87. הוא השתלט על כדור 18 מטר משער שמשון ובעט כדור חזק לפינה השמאלית של הוד ו־0:4 לבאר־שבע.

ברשת. יהודה עמר, מבקיע צמד לזכות הפועל ת"א, נוגח המעט לחוץ, אך מדביק לרשת שני חולונים, שוער ומגן. (צילום: א. קנפר)

בני־יהודה – הפועל לוד 0:2

"הזהובים" – ראש לשועלים

מאת יוסי משורר

גם יכולת בינונית הספיקה אתמול לבני יהודה כדי לזכות בנצחון ביתי על הפועל לוד – 0:2 (0:0). הנצחון הזניק את "הזהובים" לראשות הבית התחתון, אם זה מנחם מישהו בשכונה.

שחקני בני יהודה לחצו ברוב דקות המשחק את הלודאים החולשים לעבר שערם. רק התמצאות מרגיזות של החלוצים הותירה את התוצאה המאופסת בעינה עד לסיום המחצית הראשונה.

גם את המחצית השנייה פתחו "הזהובים" בסערה. בדקה ה־46 הגביה שרעבי כדור מרווח לעבר משה אייזנברג, שבנגיחה נאה קבע – 0:1.

שחקני שכונת התקוה המשיכו ללחוץ. בדקה ה־57 נהדף הכדור בידו של דרעי מתוך רחבת העונשין. את בעיטת העונשין מ־11 מ' בעט דוד סלמן ללא רופי – 0:2.

בדקות הסיום הוכיחו הלודאים, כי הם מסוגלים לשחק כדורגל טוב. הם תקפו רבות את שערה של בני יהודה ורק חוסר מזל בהתקפה מנע מהם לשנות את התוצאה.

בית"ר י־ם – מכבי ת"א 1:1

למה מכבי ת"א משחקת בתלבושת כל־כחולה? תשאלו את שלום חנוך:

מה שיותר עמוק יותר כחול

מאת א. גולד

אכזבה. האלופה, בית"ר ירושלים ומחזיקת הגביע, מכבי ת"א, התאימו עצמן לבית התחתון. הנוסטאלגיה על מפגשי העבר האדירים ביניהן יכולה להעלות דמעות בעיניים. ותיקו 1:1 2000 הצופים שהקדימו לחזות במרתון הכדורגל בבלומפילד.

מכבי, ללא השוער הקבוע מרכוס, הבקיעה ראשונה בדקה ה־14. הגנת בית"ר ציפתה לנבדל ומוטי איוניר לא השתהה וקבע 0:1 למכבי תל־אביב.

בדקה ה־50 הצליח בני כהן מבית"ר להכניע את השוער הצעיר של מכבי תל־אביב אריכא וקבע שוויון 1:1.

מכבי תל־אביב שילבה במשחק את צרפתי במקומו של גולדברג על־מנת לזכות בשער יתרון אולם דווקא מלמליאן בעט בדקה ה־89 כדור עונשין אדיר לקורת שער מכבי.

בסיום התנחמו שתי הקבוצות בעובדה שלא נוצחו לאחר סדרת כשלשונות קודמת.

מכבי חיפה – מכבי פ"ת 1:2

מכ. פ"ת: סוף התיאוריות

מאת יצחק צ'יבין

עכשיו זה רשמי: מכבי פ"ת תשחק בעונה הבאה בליגה הארצית. עובדה זו קבעה מכבי חיפה שזכתה בנצחון ביתי רדוק – 1:2 (0:1). את מי ענין המשחק? רק 1000 צופים הגיעו.

חיפה היתה טובה יותר כבר בפתיחת המשחק. רק יכולתו הטובה של עופר פביאן מנעה מארמלי וחבריו לעלות ליתרון בדקות הראשונות של המשחק. לאחר לחץ רצוף נכבע פביאן בדקה ה־35. אברהם אבוקרט חלף על־פני שני מגינים ובבעיטה נהדרת לא הותיר לפביאן שום סיכוי – 0:1.

גם בפתיחות המחצית השניה נמשך הלחץ החיפאי. בדקה ה־47 הרים ציון מרילי כדור למרכז הרחבה ואיתי מרדכי קבע בבעיטת המשך – 0:2.

השער גרם לנסיגת מה במשחקה של חיפה. בדקה ה־65 ניצל רפי כהן טעות אומללה של דוד לוי, כדי לקבוע בנגיחה לאחר שתי הריפות של פביאן – 1:2.

זיכרונות של אחר המחזור

יו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סווידי:

בית"ר ת"א "עבדה" בשביל הפועל תל־אביב

ריבוי השערים בפתיחת משחקי הפליי־אוף מצביע על משחקים פתוחים, שמהם יכול הקהל להנות. קשה לקבוע את מידת הצלחת השיטה החדשה לפי מחזור אחד. הרושם שלי הוא שהשיטה הצליחה. המתח נמשך ממש עד המחזור האחרון של הליגה הסדירה. יש גם אינדיקציה של מספר הצופים עם סיום הליגה הרגילה. המתח והעניין הרבה יותר גדולים בשיטת הפליי־אוף הנכחית. היורדות כבר נקבעו מזמן, אך גם בליגה רגילה הדבר היה מביא לנפילת המתח. אנו מאמינים שבסך הכל השיטה תביא תרומה למאבקים פתוחים, למתח רב מאוד בצמרת ואנו גם מקווים שקהל רב יבוא למשחקים.

לגופו של עניין, נראה לי שגם לאחר המחזור הראשון עדיין לא נפלה ההכרעה. אמנם, בית"ר ת"א עשתה את העבודה בשביל הפועל ת"א בתיקו (2:2) שהשיגה בנתניה, אבל פער 4 נקודות עדיין אינו מבטיח את האליפות. מכבי נתניה כבר הוליכה בפער של 8 נקודות לגבי הפועל ת"א ושום דבר לא קרה. נראה לי כי למשחק בין הפועל ת"א למכבי נתניה בשבוע הבא לא תהיה השלכה ישירה על האליפות. ניצחון של הפועל ת"א עשוי לגמור את סיפור האליפות. בכל מקרה נראה לי כי עדיין אסור לזלזל בסיכויי הפועל כפ"ס, שתארח בעוד שבועיים את מכבי נתניה ויש להמתין לתוצאות "משחק העונה" בשבוע הבא. משפט המפתח, אם כן, לאחר מחזור הבכורה בפלייאוף העליון: הכל פתוח בחלק העליון.

המפתיע בליגה שלנו שקבוצות כמו בית"ר ירושלים ומכבי ת"א, המייצגות מועדונים מפוארים, מופיעות בבית התחתון. למה שקרה באגודות אלה יש השלכה על הקהל האם אומרים שרק 1000 צופים באו לראות משחק זה, הדבר מצביע על משבר ואני מקווה שמדובר במשבר חולף.

ומלה על בחירת המאמנים הישראלים שניאור וגרונדמן כמאמני הנבחרת: הבחירה נפלה עליהם ויש להם יכולת להוביל את הנבחרת להצלחות במשחקי קדם הגביע העולמי.

(שמואל קליגר)

מחרתיים – שמינית גמר הגביע

מאת ג. אשר

מחרתיים ייערכו משחקי שמינית גמר גביע המדינה. רשת ב' תשדר תכנית מיוחדת של "שירים ושערים". ואלה המשחקים:

מכבי ת"א – הפועל י־ם; הפועל ת"א – הפועל טבריה; מכבי נתניה – הפועל כפר־סבא; שמשון ת"א – בני־יהודה; הפועל חיפה – צפרירים חולון; מכבי פ"ת – הפועל פ"ת; בית"ר ת"א – מכבי חיפה; הפועל באר־שבע – הפועל יהוד.

גם זו קרה

שלמה שרף להפועל ת"א

שלמה שרף יהיה, ככל הנראה, מאמנה הבא של הפועל ת"א. שרף אמור לתת להנהלת הפועל תשובה סופית היום, לפני צאתו עם נבחרת הנוער לדרום אמריקה. אחרי המסע נראה ששרף לא ימשיך לאמן את הנוער ובהפועל ת"א מעוניינים בו.

יותר חוזה של מיחיץ'

מאת ג. אשר

מזכירות ההתאחדות לכדורגל תתיר מחר את החוזה של מילינקו מיחיץ', לפני תום המועד הנקוב ב־1.10.88. הנטיה לסיים את החוזה כבר עתה התגבשה, בשל חוסר הטעם בהישארותו כאן. מיחיץ' יזכה בפיצויים המגיעים לו.

נבחרת המחזור

גיורא אנטמן (באר־שבע)

ישראל מאיה (בית"ר ת"א) — יהודה עמר (הפועל ת"א)

גדעון סימון (כפר־סבא) — יורם פרטלני (כפר־סבא)

אלי כהן (הפועל ת"א) — מאיר צרפתי (באר־שבע) — רוני לוי (צפרירים)

מאיר עוזן (באר־שבע) — יוסי אדרי (בית"ר ת"א) — מייקל יפה (כפר־סבא)

מכבב השבת

יוסי "קרלוס" אדרי

הוא גדל בבית"ר נתניה ומבחינתו המשחק אתמול נגד מכבי נתניה היה בבחינת "דרבי". המוטיבציה הזו הובילה את יוסי "קרלוס" אדרי להבקיע צמד שערים נפלאים ולהצעיד את בית"ר ת"א לתיקו חוץ מפתיע 2:2. בסיום מלמל: "התרגשתי שהצופים כואו לי כפיים. איפה שהוא אני מחבב את מכבי נתניה וקצת כואב לי..." נו, הלואי עלינו כוכבים כאלה.
ציונו אתמול – 7.

מכוני מנו"ע פל

ירושלים ברחה מחיפה וטבריה נכנסה חזק לתמונת האליפות

מאת שמואל טל

מתיחות הפליי־אוף בליגה הארצית האירה פנים למוליכה, הפועל ירושלים. זו, הגם שנאלצה להתאמץ כדי לנצח בבית את הפועל יהוד (2:3), פתחה פער של שתי נקודות על יריבתה העיקרית, הפועל חיפה, שלא השכילה לנצל את ביתיותה ונפרדה בתיקו ללא שערים מהפועל ר"ג.

הפועל טבריה ניצלה, אף היא את התיקו של חיפה, כדי לצמק את הפער ביניהן לשלוש נקודות, בעקבות נצחון גבוה (1:4) על מכבי שעריים.

הפתעת־מה יש לראות בנצחון החוץ של מכבי יבנה על הפועל חדרה 1:0. לנצחון כמובן לא תהיה השפעה על הצמרת.

בבית התחתון הובקעו ארבעה שערים בשלושה משחקים. כל הארבעה נפלו במשחק, בו הביסה מכבי יפו את הפועל עכו 0:4. בשני המשחקים האחרים לא נפלו, כמובן, שערים. הכח ר"ג התעלקה בנקודות עם מכבי רמת־עמידר וכך הפועל בת־ים עם בית"ר נתניה.

כ־5000 צופים חזו בשבעת המשחקים.

הליגה הארצית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
	בית עליון						
1.	הפועל ירושלים	27	18	4	5	29–51	58
2.	הפועל חיפה	27	16	8	3	15–29	56
3.	הפועל טבריה	27	16	5	6	34–56	53
4.	מכבי יבנה	27	12	7	8	23–28	43
5.	הפועל חדרה	27	11	7	9	38–35	40
6.	מכבי שעריים	27	10	6	11	36–34	36
7.	הפועל רמת־גן	27	10	6	11	28–24	36
8.	הפועל יהוד	27	7	12	8	39–38	33
	בית תחתון						
9.	מכבי יפו	27	8	10	9	29–27	34
10.	הכח רמת־גן	27	8	6	13	30–26	30
11.	הפועל בת־ים	27	6	9	12	33–26	27
12.	בית"ר נתניה	27	7	6	14	38–24	27
13.	מכבי רמת עמידר	27	6	8	13	38–25	26
14.	הפועל עכו	27	4	6	17	43–21	18

המשחק המרכזי

הפועל י־ם – הפועל יהוד 2:3

מישל דיין הכריע מן הנקודה הלבנה

מאת עידו גרנר

במשחק הרעשני, שהוכרע 3 דקות לסיום בבעיטת עונשין מ־11 מטר, ניצחה הפועל ירושלים 3 - 2.

המוליכה הארצית הובילה בסך הכל 19 דקות במהלך המשחק, אולם זה הספיק לה לנצח את הפועל יהוד, לאחר ששבוע קודם נפרדו השתיים בתיקו אפס.

המשחק נפתח בלחץ כבד של המקומיים וכבר בדקה ה־12 עלו ליתרון: דיין שלח את יחזקאלי שהקשית לרחבה, שם התרומם שוקי נמרוד ונגח לשער. מקו השער רחק נחמיאס את הכדור לרשת ה־... לירושלים. הניסיון של דני ניימן לא נותר ב־14 דקות לאחר, מכן הגביה ישראל ששון כדור לרחבה. כחילה סעה קשות במיקומו ויורם אזרן בעט בסיבוב מול סודיסה – 1:1. עד סוף המחצית ניסו המקומיים להבקיע, אולם בלם נבחרת הנוער, רועי הרד, עמד בפרץ.

פיינגנבוים הימר על התקפה והוסיף להלוצים את ששון. דקה 62 יחזקאלי הקשית לששון, שהעביר את הכדור לעקנין לבעיטה מ־25 מטר.

שפיר הודף את הכדור, אך נחמיאס המוזר עט על המציאה כדי להבקיע את שערו השני ולהעלות ל־1:2 לירושלים. מלכה החליף את יחזקאלי, במטרה לשמור על היתרון, אך שתי דקות לאחר שערו של נחמיאס, פרץ הביבי ומ־20 מטר בעט נפלא לשוויון – 2:2.

ירושלים המשיכה בלתצה מול "בונקר" שכלל 10 בלמים. כאשר לא נראה שירושלים מסוגלת להבקיע שער נוסף, ניהלו נמרוד והרצל שאול מאבק על הכדור. לפקוביץ הבחין, תוך כדי המאבק, בנגיעת יד של האורח ולדיין לא היה שום קושי להכריע את גורל המשחק – 2:3 לירושלים.

(מחזור 2 – בית עליון)
הפועל י־ם – הפועל חיפה
הפועל ר"ג – הפועל טבריה
הפועל יהוד – מכבי יבנה
מכבי שעריים – הפועל חדרה
(מחזור 2 – בית תחתון)
הפועל עכו – בית"ר נתניה
מכבי עמידר – הפועל בת־ים
מכבי יפו – הכח ר"ג

בית עליון

הפועל חיפה 0
הפועל ר"ג 0

הפועל חיפה חשבה, כי משחקי הפליי־אוף יהוו עבורה טיול קל בדרך ללאומית. אולם כבר במחזור הפתיחה ספגה סטירת לחי מצלצלת, כשנפרדה בבית בתיקו אפס מהפועל ר"ג.

חיפה אמנם היתה טובה יותר מיריבתה, אולם לא הפגינה רמה נאותה וחלוציה כשלו כל פעם שהגיעו לרחבה הרמת־גנית.

מן העבר השני עשו האורחים כל שבידיהם כדי לשבש את מהלכי הכדור של החיפאים. בסיכומו של דבר הסתבר, כי הדבר עלה בידיהם.

שפט רחמים דינאבי לעיני 1000 צופים בקרית־חיים.

הפועל טבריה 4
מכבי שעריים 1

פתיחה מהוססת ושליטה ברורה בשדה העניקו אתמול להפועל טבריה נצחון רב שערים (1:4) על מכבי שעריים ופתח תקווה, לקראת המשך המאבק על העליה ללאומית.

טבריה רמזה, כאמור, על כוונותיה כבר בפתיחה. שכטאי שינו העניק לה יתרון ראשון בדקה התשיעית ובחלוף ארבע דקות העלה חברו שמריה את התוצאה ל־0:2.

גם המחצית השניה עברה בסימן שליטתה של טבריה ושינו והמיך כדור עוצמתי מהמקורה הלבנה בדקה ה־56, לפני שהבריז עופר רן (64) ומשה אזואלי (83) השלימו את המלאכה.

שערו של האורח יוסי אפללו בדקה ה־74 לא הצליח להעיב על שמחת המקומיים.

שפט יהושע לויה לעיני 1500 צופים בטבריה.

מכבי יבנה 1
הפועל חדרה 0

שער של האורח דוד ועקנין הכריע את גורל המפגש חסר החשיבות בין מכבי יבנה והפועל חדרה שנערך במגרשה של האורחת.

למרות המסגרת היתה חדרה הטובה יותר בשדה, אולם היא נתקלה ביכולתו הטובה של השוער פרדי לסנר, שטבע כל נסיון להבקיע את שערו.

מן העבר השני ניצל ועקנין חוד בודד בהגנת חדרה כדי לבעוט מקרוב לרשת וקבע נצחון לקבוצתו.

שפט דוד רמרקוד לעיני 300 צופים בחדרה.

בית תחתון

מכבי יפו 4
הפועל עכו 0

יגאל קרן, זהו השם שנישא אתמול בפי אותם צופים בודדים, שהגיעו למגרש מכבי ביפו וחזו בנצחון הקבוצה המקומית על מוכת הטבלה, הפועל עכו בשיעור 0:4.

קרן הבקיע שלושה שערים תוך 19 דקות, גרם להרחקתו של דוד חלפון העכואי וחרץ את גורל העכואים לרדת כמעט סופית לליגה א'.

עד לדקה ה־70 התנהל במגרש משחק חלש ושקול. גם הרחקתו של חלפון בדקה ה־51 לא השפיעה על מהלך המשחק. אולם לאחר שבדקה ה־70 מצא קרן את הדרך לרשת עכו, נפרץ הסכר וקרן הבקיע שניים נוספים בדקות 71 ו־89. בין שני שערים אלה הוסיף חברו דוד מאיר שער רביעי.

שפט רחמים שאשו לעיני 200 צופים ביפו.

הכח ר"ג 0
רמת־עמידר 0

ה"דרבי" של עיר הגנים הסתיים אתמול ללא שערים והותיר את שתי הקבוצות בעמדה ממנה יכולים עדיין לנשור לליגה נמוכה יותר.

דווקא האורחים מעמידר היו הטובים יותר במגרש, אולם חלוציה לא השכילו לנצל את יתרונם לשפת השערים.

מן העבר השני היו שחקני הכח רק צל של עצמם ולא סיכנו כמעט את שערו של שוער עמידר.

שפט עזריה בר־יצחק לעיני 500 צופים באיצטדיון וינטר בר"ג.

הפועל בת־ים 0
בית"ר נתניה 0

במשחק שקול, שלא התעלה לרמה גבוהה, נפרדו אתמול קבוצות התחתית של הפועל בת־ים ובית"ר נתניה בתיקו ללא משערים.

בת־ים, המארחת, היתה הפותחת גרועה בשדה, אך לרוע מזלה נתקלה ביהודה כאורח, שוער נתניה, בכושר טוב וזה מילט את שערו ממצבים קשים.

גם לבית"ריים ניתנו מספר הזדמנויות להבקעה, אך הם לא הצליחו לנצל אותן עד לשריקת הסיום.

שפט רגי קורן לעיני 100 צופים בחולון.

פסק זמן
עם: אהרן להב

הנהגה חדשה

היום מתכנס לראשונה, מאז שנבחר בועידה הי־13 של הפועל – מרכז הפועל החדש. גוף המונה 167 חברים, אשר ינהיג בארבע השנים הקרובות את רוב רובו של הספורט הישראלי.

בראשות הגוף הזה, שללא ספק חידש את פניו, חזר ועומד מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, שנבחר פה אחד, וללא מתמודדים על התפקיד הקשה והאחראי, על־ידי המרכז החדש, שיותר מבחציתו פנים חדשות.

יצחק אופק קיבל אימון מחודש ומלא מכל שדרות ההתאגדות ועליו הוטלה המשימה להביא בשורה חדשה לספורט הישראלי, בבחינת לא כל מה שהיה הוא שיהיה. הבחירות לועידה ולמרכז הפועל נערכו הפעם על פי תקנון חדש אשר עוגן כפרק בחוקת ההסתדרות.

היתה זו משאלתו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, לגרום לרענון השורות במוסדות האקזקוטיביים של התאגדות הפועל, כפי שהוא שואף ועושה בכל מגזרי ההסתדרות ו"חברת העובדים". שתי משימות עיקריות יעמדו במשך ארבע השנים הקרובות על סדר היום של הפועל: פיתוח ומיסוד הספורט העממי בכל הארץ והעצת התהליך במקומות העבודה, המשך טיפוחו של הספורט הייצוגי בכל אותם הענפים שבגבור והבשילו לתחר ולהופיע בזירה הבין־לאומית.

את המשימות הקשות והכבדות המוטלות כיום על כתפי הפועל, יחד עם מועצות הפועלים והמוסדות המרכזיים של ההסתדרות – לחסל את הנטל הכבד של החובות והגרעונות של סניפי הפועל ולהשתית את הפעולה בעתיד על בסיס כלכלי מתאים ועבודה מקצועית ואירגונית לפי תקציבים מאוזנים. לא עוד חיים "על חשבון הגדול" אלא על פי אמות מידה ציבוריות וניהול מקצועי מוכח.

לשם כך קודם כל השלמה המלאכה בבחירות המוסדות. לפני מרכז הפועל המזכ"ל אופק עוד שלב בחירת מזכירות מרכז הפועל, הגוף שימנה 43 חברים אשר ינהל את ההתאגדות בוויה היומיומיים בין ישיבת מרכז אחת לרעותה. גם פורום זה, בתואם לרוח החדשה, צריך להתרענן, לשלב בתוכו אנשים חדשים, רעיונות חדשים: לישם אתגרים, להרים את ההתאגדות למקומה הראוי בהנהגת הספורט הישראלי.

תפקיד זה מוטל על שכמו של המזכ"ל יצחק אופק. מכוח האימון המלא לו זכה בועידה ובמרכז – עליו לבחור את הצוות המוביל. להעדיף את האינטרסים המרכזיים העומדים על הפרק בארבע השנים הקרובות ולדחות מאויים ולחצים של כאלה או אחרים שמיצו את עצמם. תהליך ההתחדשות חייבי גם במזכירות.

בערב פתיחת ועידת הפועל בתיאטרון ירושלים, אמר־קרא נשיא המדינה חיים הרצוג כלהלן:

"אסור להביא לספורט הישראלי להתנהל באופן שיוביל אותו מרזי אל רזי ומבשלון לכשלון. צריך להרחיק מן הפוליטיקות והמרשתות המחתרות והמתבררות, לנטוש את המגמות של יחסים בכבודים להתנהל לחשוב באמת על טובתו הספורט. מכורים לחולל מהפכה של ממש בכל רמות הניהול וההנהגה של הספורט בישראל. מהפכה בתפיסה, מהפכה במנהיגות, מהפכה בשיטות, מהפכה במחשבה. אני סבור שהפועל צריך להיות הגוף שיוביל את המהפכה הזו. ... המהפכה הזו לא יתרחש מאליו. הוא מחייב הנהגה דינאמית ומקצועית, יעילות וניהול הגון. שינוי מהותי ברמות העסקנות המקובלות כיום בספורט הישראלי". כך נשיא המדינה באחלות אולם העידה.

במקום תרומה – רעש של מחיאות כפיים קבוצות לנשיא עם סיום דבריו. מוחי הכפיים היו מנהיגי הספורט: בעיר, בכפר, באזורי הפיתוח, בהתישבות העובדת, בספורט העממי. האם כל אחד מכר שמדובר בשכנו לכסא ולא בו עצמו? ואם זאת היתה התגובה הספונטנית, הרי יצטרכו חברים להסתגל למחשבה שמדובר בהם עצמם, עם כל המשתמע מכך.

יופי התאחדות

לכותבי ההיסטוריה של הספורט הישראלי, בפרק כדורגל – נבחרות לאומית, יהיה קל מאוד לזכור ציון דרך ואולי מיפנה בתמיכה הי־40 לקוממיות מדינת ישראל הל "מהפך" בתפיסת העולם של קברניטי ההתאחדות. ערב וחגיגות העצמאות התבשרנו על מינוי צוות מאמנים ישראלי – יצחק שניאור ויעקב גרונדמן – להכין את נבחרת ישראל לקראת הטורניר הקדם־עולמי בכדורגל 1990. בכך תמה תקופתו הקצרה של היוגוסלאבי מילינקו מיחיץ', עוד מאמן זר בשורת המאמנים שהיו לנו ולא הזינו מהם נחת.

אמרנו ציון דרך, משום שבמשך זה אנו מטיפים זמן רב למינויו של מאמן ישראלי לנבחרת הכדורגל ולא רק בכדורגל. במשך 40 שנות המדינה קמו בארץ לפחות שני דורות של מאמנים ישראלים: הוקם בית אולפנה למאמנים במכון וינגייט וכמעט כל בוגריו השתלבו כאימוני הקבוצות הלאומיות והארציות. שנים־שלושה – הוותיקים יותר, מהם מורים באולפנה – הדריכו את המגלים הלאומיים.

מאידך גיסא, אפשר לומר, כי ההצלחה לא האירה פניה למאמנים זרים בכדורגל הישראלי. החל מ־1976 וגם קודם לכן עולים בוכרונו לסובה שנים בלבנה גיוולה מאגרי האגדי וזלק גיבתם. כל היותר, על אף היותם מאמנים טובים וחלקם הצליח בקבוצות לאומיות – לא קידמו את הכדורגל הישראלי בזירה הבין־לאומית. המצב הלך והידרדר ככל שהכדורגל הישראלי עבר בצעדים גסים לעבר מקצוענות מלאה מבחינה חומרית כאשר הכדורגלנים לא הסכינו להבין, כי בד בבד עם המשכורות צריך לתת תמורה מקצועית על כר הדשא. המאמנים הזרים – תזכיר רק את האחרונים ג'ק מנסל ומילינקו מיחיץ' – באו מאסכולות כדורגל אחרות. מאסכולה של מצוות אנשים מלומדה האומרת, כי כדורגל מקצועני פירושו שחקן־מקצוען בכל רמ"ח אבריו המפגין במגרש את מה שמכבנו החשבון האישי שלו בבנק. הם נתקלו בארץ בסדר הפוך, מהם לא קלט את שראתה עינם והמתכון לכשלון היה מונח לפיתחם מההתחלה.

מהיום מתחיל עידן חדש. מיחיץ' ואחרים אמרים, כי הנהגה התשתית לנבחרת טובה לפרות אי ההצלחה באוקייאניה. יש חומר שחקנים טוב המוכים ביותר מצויים במגל הרחב וצריך לתת להם את הליטושים במקומות הנכונים.

הצמד החדש שניאור־גרונדמן מסמל בעצם שני דורות של כדורגלנים אשר בעצמם שיחקו בעיתות שונות בשורות נבחרת ישראל. שניהם לא הסבו את המשחק "קודם להפור בר", שיחקו בשביל התהילה, הדגל וההימנון, נשרו ממסגרת השחקנים בבוא עיתם והסבו את הכדורגל למקצועם כמאמנים.

ליצחק שניאור, כבלם בנבחרת הלאומית ושחקן־מנהיג בבית"ר ת"א האריך במשך שנים ארוכות מאמן בהרבה קבוצות ולאחרונה בבני־יהודה ובהפועל ת"א, נסיון רב בהנהגת שחקנים "נוסח ישראלי" שרבים מהם עוצבו גם עליידו.

יעקב גרונדמן הוא דור שני. רד־קשר בנבחרת הלאומית ושחקן־כוכב בבני־יהודה, בשעתו שחקן־נשמה בקבוצתו ובנבחרת, דמות שהיום חסרה מאוד בכדורגל הישראלי. גם לו נסיון עשיר באימון קבוצות ועין חדה בגילוי כשרונות, לאחרונה מאמן בקבוצת שמשון ת"א אחת המפתיעות בליגה הלאומית.

הצמד שניאור־גרונדמן בא עם מטען אדיר של ידע בכדורגל הישראלי. איש אינו יכול למכור להם או לנרב להם "ידע סלקטיבי וסובייקטיבי". הם לא זקוקים ל"עזרה מקצועית" בכל נוסחה שהיא. הם הועדה בכבודם ובעצמם. איך אמר גרונדמן בראיון לעתונאי: "לשנינו יש ידע ואני מאמין שנסתדר. הכי חשוב שנכבד איש את רעהו. המרכיב של שנינו הוא לא אגואיסטי ולא קריירסטי. לפעמים מדברים כאלה יוצאים דברים טובים".

האתגר הוא של שניהם. בשביל שניאור זו פיסגת הקריירה כמאמן מבוגר. לגרונדמן הדרך עוד לא אצה. פרנסי ההתאגדות לכדורגל, שקיבלו במפתיע הכלטה בריאה בכיוון הנכון, צריכים להמשיך במשעול הזה. לתת לצוות הזה את מלוא הגיבוי המוסרי האירגוני ולא לרדת לחייהם. לתת את הנדרש להצלחה ולצפות בסבלנות לפירות המיוחלים. ועל המהפך שחל בתודעת האנשים היושבים במשרד בקיליבך 12 אפשר לברך: יופי התאחדות!

כדוריטורה

מעט פרץ

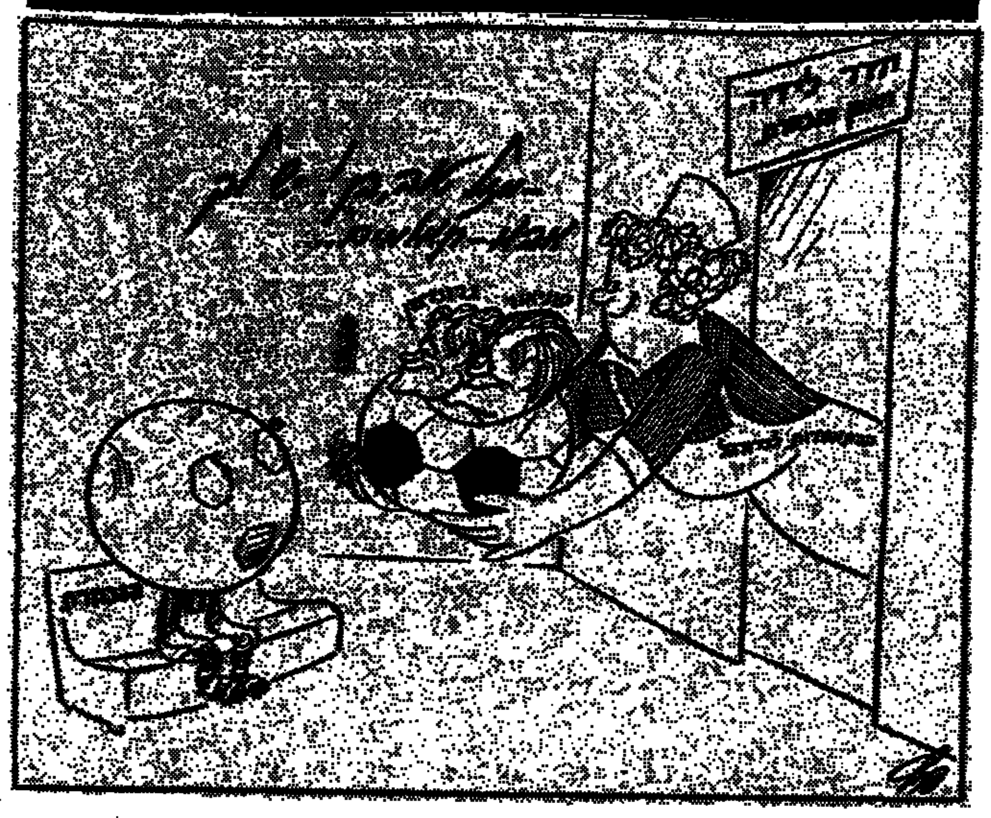

האליפות לליברפול בפעם ה־17 סלטיק זכתה בתואר של סקוטלנד

ב"אנפילד" עריכו אתמול כדורגלני ליברפול את חקפת האליפות. בעקבות נצחון על טוטנהאם בשיעור 0:1 הבטיחו לעצמם חניכיו של קני דאלגליש את כתר האליפות בפעם ה־17 בתולדות המועדון ובפעם השביעית בעשר השנים האחרונות.

בו זמנית הבטיחה לעצמה גם סלטיק את תואר האליפות בסקוטלנד לאחר נצחון משכנע 0:3 על דאנדי.

44,000 צופים חזו במשחק באיצטדיונה של ליברפול וראו את שחקניהם בלחץ ולא מצליחים להסתדר עם ההגנה של ה"תרנגולים". רק פעם אחת בדקה ה־33 הובקע שער האורחים. האחראי לכך היה הבין־לאומי פיטר בירדסלי, שסבל אתמול מהרחקתו של חברו ג'ון בארנס הפצוע, שבעט באותה דקה כדור אדיר ברגלו השמאלית לרשת. היה זה שער ה־16 העונה של החלוץ המצוין.

מן העבר השני של הטבלה נחרץ סופית גורלה של ווטפורד לרדת לליגה נמוכה יותר לאחר שיריבתה העיקרית צ'רלטון גברה על ניוקאסל 0:2 משערי־של בארי קרוקס.

אוקספורד־ספורט־בתיקו 1:1 המחזיקה היוצאת אברטון והיא מועמדת להצטרף לווטפורד בשירותה. דין סונדרס העניק יתרון לאוקספורד (34) בפנדל אך ויין קלארק השווה לפני סיום המחצית.

פיטר שילטון שוער נבחרת אנגליה בן ה־38 חגג את הופעתו ה־824 בליגה בנצחון של קבוצתו דרבי על סאות'המפטון 0:2. וקב"ר סיימה בתיקו 1:1 את משחקה נגד שפילד ונסדיי. בתיקו זהה נפרדו ווסטהאם וקובנטרי ואילו ווימבלדון וצ'לסי סיימו בתיקו 2:2.

היום יערך בוומבלי משחק גמר גביע הליגה בין ארסנל ולוטון.

בסקוטלנד חזו יותר מ־60,000 צופים כיצד מוחצת סלטיק את דאנדי בשלושה שערים ללא מענה משעריהם של כריס מורים אנדי

חלקר (2) הוכה בכתר ה־35 שלה. ריינג'רס האלופה היוצאת ניצחה בתוצאה זהה את סט. מירן.

בגרמניה: ברמן שמטה נקודה

המוליכה המערב גרמנית, ורדר ברמן שהוזוזה ביום רביע מגביע אופ"א שמטה אתמול נקודה לאחר שסיימה בתיקו אפס את משחקה נגד נירנברג. היא מקדימה עתה בחמש נקודות את באיירן מינכן שגברה על קרלסרוהה 1:2.

פ.צ. קלן ניצחה את מינשנגלאדבאך 0:1 והמבורג גברה על שאלקה 1:3.

יתר התוצאות: לברקוזן – בוכום 0:0; האמבורג – פרנקפורט 2:2; אורדינגן – שטוטגארט 1:3; מאנהיים – האנובר 1:1; דורטמונד – קייזרסלאוטרן 0:3.

שבוע גדוש ומרתק בפליי־אוף בכדורסל

מאת משה כהן

שבוע גדוש ומרתק מצפה לחובבי הכדורסל. בשיבור ברע מי הקבוצות שתעפילו למשחק גמר הפליי־אוף. השבוע המותח יפתח הערב בהיכל הספורט ביד־אליהו במשחק חצי הגמר הראשון בין קבוצות מכבי ת"א והפועל גליל־עליון.

ראשי הפועל גליל־עליון נבהלו כנראה מהתגובות החריפות להחלטתם התמוהה להעתיק את משחק הגומלין מול מכבי ת"א ליד־אליהו. נודע, כי אוהדים רבים של הקבוצה וכמה ראשי קיבוצים איימו להפסיק את הקשר עם הקבוצה. התוצאה: משחק הגומלין יערך באולם בית־ציפורי. הקבוצה תסבול מהפסד כספי, אבל בספורט לא הכסף הוא העיקר. יש לקוות, שהבירור על דרך קבלת ההחלטה השערורייתית ימוצה עם ראשי הקבוצה לאחר משחקי הגמר־סל.

בכל מקרה, מכבי ת"א טובה יותר בהיכל הספורט ביד־אליהו. אומנם לרשותו של מולי קצורין, שלא פצה את פיו בעקבות ההחלטה הבלתי מקצועית של ראשי הקבוצה, עומד צוות שחקנים מגובש ויעיל, אבל קשה להאמין שמכבי ת"א תופתע במבצרה.

המכבים מתכוננים בצורה כב לקראת המשחק. דורון ג'מצ'י שב לפעילות מלאה ונראה שמכבי תפתח את המשחק עם ליפין, סימס, בארלו, מאגי וג'מצ'י. המכבים ינסו ליצור לעצמם יתרון כבר בדקות הפתיחה. לעומתם, ישאפו שחקני הגליל להאט את קצב המשחק ולדחות את ההכרעה לדקות הסיום. הגליל תפתח את המשחק עם פרימן, הגפלר, פרסון, פליישר ולוין. שחקני הגליל עמדו להגיע אמש אחרי הצות למלון כפר המכביה, כדי לקיים את ההכנות האחרונות לקראת המשחקים.

משחק הגומלין בין שתי הקבוצות יתקיים ביום רביעי בהיכל הספורט ביד־אליהו וגם אז לא. נראה שהמכבים יאלצו להזיע יותר על המידה כדי להגיע לשלב הגמר.

לעומתם, יאלצו שחקני הפועל ת"א להתעלות על עצמם אם ברצונם להלוך על־יבי הפועל חולון. ראשי חולון לא מסתירים את כוונתם להפתיע את אורחם מת"א. שני המשחקים יתקימו בימים שני וחמישי.

הערב גם יפתחו משחקי הבית התחתון של הפליי־אוף. אליצור נתניה תנסה לנצל את ביתיותה כדי לגבור על מכבי חיפה, שלאחרונה שוב מגלה יכולת דלה. נראה כי הניכיו של צבי שרף יזכו בסופו של דבר בנצחון בייתי. משחק הגומלין בין שתי הקבוצות יהיה ביום רביעי באולם רוממה בחיפה.

המשחק השני במסגרת הגמר־סל התחתון יפגיש את קבוצת מכבי ר"ג והפועל חיפה. בגלל שהגוחו של גיא גודס עם נבחרת הנוער ביוון יערך המשחק ביום שלישי בכפר המכביה ומשחק הגומלין יתקים ביום חמישי ברוממה.

הסלטיקס הפסידו לאטלנטה 133:106

בוסטון סלטיקס ללא לארי בירד אינה בוסטון שכולנו אוהבים. ביום שישי הובסו שחקני בוסטון בנקל ע"י אטלנטה בתוצאה 133:106.

ביתר משחקי ליגת האנ.בי.איי, שנערכו ביום שישי, הושגו התוצאות הבאות: לייקרס – פיניקס 112:117 פורטלנד – דנבר 135:141 (לאחר הארכה): יוטה – סיאטל 109:110 סקרמנטו – גולדן סטייט 109:117 אינדיאנה – דטרויט 98:103 קליוולנד – שיקאגו 103:107 דאלאס – סאן־אנטוניו 96:127 מילווקי – ניקס 109:118.

הערב "דרבי" ראשל"צ בכדורסל

מאת שמואל קליגר

"דרבי" הכדורסל בין מכבי ראשל"צ להפועל ראשל"צ ימקד הערב את מירב העניין של חובבי הכדורסל. בימים כתיקונם מקבל קרב שכזה את התואר "מאבק הענקים", אבל מאחר ושתי הקבוצות כבר הבטיחו השתתפותן במשחקי הפליי־אוף, הרי שלתוצאת המשחק אין חשיבות מעבר ליוקרה העירונית.

יתר המשחקים: אליצור הרצליה – מכבי קרית שרת חולון; הפועל ר"ג – הפועל גבעתיים; הפועל פ"ת – מכבי רחובות; הפועל רחובות – מכבי פ"ת; מכבי נתניה – אורים ר"ג.

הנוער יוצא לארגנטינה

מאת שמואל קליגר

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל יוצאת היום לארגנטינה כדי להשתתף במשחקי קדם אליפות העולם לנוער. נבחרתנו שובצה בבית הדרום־אמריקאי והמשחק הראשון יהיה ב־2 במאי נגד פאראגוואי.

בסוף השבוע שוחרר יוסי מרד ורשימת היוצאים כוללת 18 שחקנים: גבי אלבז, רפי כהן, רן ברשמעון, דרור אהרונוב, אורן מוהרר, טל בנין, גיל ספסורטס, יצחק אלטיס, רועי הרד, שחר פמיליה, יצחק זוהר, סתיו אלימלך, אבי סם, משה בירהרס, שמעון לאן, שרון צופין, דניאל גירארו, אבי בן־עזרא. המאמן שלמה שרף וראש המשלחת רב שחר.

נבחרת הנוער בכדורסל לאליפות אירופה

נבחרת הנוער הישראלית הוכיחה בסוף השבוע, כי להכדורסל הישראלי יש עתיד ורוד. הנערים שלנו זכו בשני נצחונות מוחצים על בולגריה (88:119) ועל שווייץ (78:94) והבטיחו בכך את עלייתה לאליפות אירופה שתערך ביוגוסלאוויה.

היוונים התיחסו ברצינות רבה לטורניר זה. הם שידרו את משחקה של נבחרת יוון בשידורים ישירים בטלוויזיה וגם הערב ישודר משחקה של יוון מול ישראל בשידור ישיר. הנערים היוונים לא התקשו להבביס את השתתפותם באליפות אירופה, לאחר שהביסו את שווייץ (62:104) ואת בולגריה (53:104). המשחק בין יוון וישראל הוא יוקרתי והמנצחת תזכה בראשות הטורניר.

ישראל פתחה את הופעותיה באתונה בצורה מלהיבה. הבולגרים חשבו כנראה, כי מולם תשחק נבחרת חלשה כמו זו שהתמודדה מול הנבחרת הבוגרת של בולגריה באליפות אירופה דרג ב'. אולם, אמיר כץ ביכולת קליעה מעולה (30 נקודות), גיא גודס (16 נקודות) וחבריהם לא התקשו להביס את הבולגרים התוספים 88:119.

אמש התמודדה ישראל מול שווייץ החלשה וגם כאן זכו הנערים בנצחון קל – 78:94. אמיר כץ היה כוכב המשחק, כשקלע 28 נקודות.

קליעה

אהרון מואב מהפועל ירושלים ניצח אתמול בתחרות ארצית בקליעה ברובה חפשי, 60 כדור מצב שכיבה, לאחר שצבר 593 נקודות מ־600 אפשריות. הוא הקדים את שטרוך מהפועל חולון – 590 נקודות.

בין הנשים ניצחה אורלי אלון מהפועל חדרה – 582 נקודות ובנוער זכה אלכס רוזנבלט מהפועל חדרה – 587 נקודות.

ט. שולחן

דרור פולק זכה בטורניר העצמאות לכוכבי טניס שולחן, שנערך בקרית־גת בחסות ראש העיר, יוסי ועננו.

פולק ניצח בגמר את מנחם יוסיין 0:3 הכה בפרס כספי של 450 שקל, תרומת המועצה המקומית. בשלב שמינית הגמר נפלה הפתעה, כששי פרמינגר גבר על אלוף ישראל, יזקי בוגן 1:2. 32 כניסאים נטלו חלק בתחרות.

טניס

משחקי הליגה הלאומית בטניס לעונת 1988 נפתחו ביום שישי. שני משחקים הסתיימו בתיקו: מכבי צפון א' –מכבי צפון ב' 3:3; מועדון הכרמל חיפה – אס"א ת"א 3:3.

יתר התוצאות: הפועל ת"א א' – הפועל ת"א ב' 1:5; מכבי ת"א – הפועל צהלה 2:4; מכבי רחובות – מכבי נתניה 2:4. אתמול לא נערכו משחקי הסיבוב השני בגלל מזג האויר הגשום.

טבלאות ליגה א'

	צפון			
1.	בית שאן	27	16־38	41
2.	מכבי טמרה	27	20־47	40
3.	מכבי עפולה	27	29־42	35
4.	מכבי חדרה	27	21־28	33
5.	קרית־שמונה	27	26־28	30
6.	מכבי עוספיה	27	27־27	30
7.	אחי נצרת	27	21־25	26
8.	בית"ר חיפה	27	34־27	25
9.	הפועל טייבה	27	29־25	24
10.	טירת הכרמל	27	25־24	23
11.	בית"ר נהריה	27	25־16	23
12.	קרית־אתא	27	32־19	23
13.	הפועל טירה	27	24־21	22
14.	בני־נצרת	27	31־22	21
15.	הפועל טמרה	27	36־23	19
16.	הפועל רעננה	27	35־20	17

	דרום			
1.	בית"ר רמלה	27	12־32	39
2.	ראשון לציון	27	21־45	38
3.	קרית־גת	27	16־29	35
4.	הפועל אשדוד	27	23־32	30
5.	קרית־אונו	27	23־26	30
6.	הפועל אשקלון	27	28־21	27
7.	אור־יהודה	27	24־21	26
8.	לצרוס חולון	27	20־21	27
9.	קרית־מלאכי	27	33־32	27
10.	בית שמש	27	39־29	25
11.	הפועל מרמורק	27	30־27	24
12.	הפועל דימונה	27	25־25	23
13.	מכבי הרצליה	27	36־19	21
14.	הפועל אזור	27	33־14	21
15.	הפועל רמלה	27	32־22	20
16.	רמת השרון	27	31־19	19

שלושה מחזורים לפני הסיום עולה המתח ב־2 המחוזות

מאת שמואל טל

שלושה מחזורים לפני תום העונה עולה המתח בשני המחוזות. בדרום ניצלה הפועל ראשל"צ את התיקו אפס של המוליכה בית"ר רמלה נגד הפועל רמת־השרון מהתחתית כדי לצמק את הפער לשתי נקודות. בצפון עיר היין גברה על השלישית בטבלה מכבי קרית־גת 1:2.

בצפון זכו שתי המאבקות על הבכורה בנצחונות נאים. בית־שאן גברה על סוגרת הטבלה הפועל רעננה בשיעור 0:3. מכבי טמרה ניצחה את הפועל בני־נצרת 1:4.

את הנצחון הגבוה של השבת רשמה לזכותה מכבי עפולה שמחצה את מכבי עוספיה בשיעור 2:6.

ככל הובקעו אתמול שערים רבים. כך למשל גברה קרית־מלאכי על קרית אונו 1:4 ואחי נצרת על מכבי חדרה 0:3.

מחוז הצפון

● בקרית־אתא: הפועל קרית־אתא – בית"ר חיפה 1:2. שלושה שערים תוך 15 דקות קבעו תוצאת המשחק. חודי העניק יתרון לאתא (60) בדקה 71 הגביה... השווה בעבור ארבע דקות ומבן חרץ גורל המפגש בדקה ה־75. שפט קורן, 500 צופים.

● בטמרה: מכבי טמרה – הפועל בני־נצרת 1:4. יתרון מוחלט למקומיים שהבקיעו מרגלי ר. עסאם (25, 35) אברדמי (60) וע. עסאם (76) מול שער מצמק של בלל (80). שפט עוזיהו צבי, 1000 צופים.

● בבית־שאן: הפועל בית־שאן – הפועל רעננה 0:3. המוליכה לא נתקלה בבעיות מיוחדות בהבקעה כשהבקיעה שלושה שערים מרגלי אלמקייס (26, 40) ודנינו (65). שפט סהיל, 400 צופים.

● בעפולה: מכבי עפולה – מכבי עוספיה 2:6. חגיגת שערים בעפולה. אלבו חגג עם שלישיה (17, 58, 77) וחבר גבאי הבקיע צמד (47, 85) ורדזון השלים (80). והאב (45) ועימאד (56) המתיקו הגלולה למנוצחים. שפט אבלס, 400 צופים.

● בטירה: הפועל קרית־שמונה – הפועל טירה 1:2. עמוס כהן הבקיע צמד לאורחים (25, 50) כשבתווך משווה ומגית המקומי ואזמאן (39). שפט קרוצי, 500 צופים.

● בטירת־הכרמל: הפועל טירת הכרמל – בית"ר נהריה 0:1. שערו של המקומי אזואלי בדקה ה־65 חרץ גורל מפגש התחתית. שפט ואנה, 100 צופים.

● בנתניה: הפועל טייבה – הפועל בני־טמרה 0:1. שערו של מוחמד עיסא כבר בדקת הפתיחה קבע את נצחון קבוצתו. שפט בן־צור, 500 צופים.

● בנצרת: מכבי אחי־נצרת – מכבי חדרה 0:3. נצחון מפתיע למקומיים משעריהם של מחסם (25, 47 פנדל) ועזאם (55). שפט בנישתי, 1000 צופים.

דרום...

● בקרית־מלאכי: הפועל קרית־מלאכי – הפועל קרית־אונו 1:4. האורחים הוליכו במחצית הראשונה משערו של ברכה (42) אך ספגו בשניה רביעיה מרגלי ברזיים (48) אתון (53) אשכנזי (59) וה. אתון (60) וחזור הביתה בידיים ריקות. שפט ג'בלי, 500 צופים.

● ברמלה: הפועל רמלה – הפועל אזור 0:0. משחק שקול וחולשה של החלוצים. שפט ממן, 500 צופים.

● בבית־שמש: הפועל בית־שמש – מכבי הרצליה 0:0. משחק תחתית מובהק בו לא הובקעו שערים. שפט שחר, 500 צופים.

● באור־יהודה: הפועל מרמורק – הפועל אור־יהודה 1:3. האורחים ניצלו שאננות של המארחים כדי להבקיע מרגלי עותמי (18, 50) ואבידור (45). פרקש המקומי הקטין (58). שפט קראוי, 100 צופים.

● בראשל"צ: הפועל ראשון לציון – מכבי קרית־גת 1:2. שער של בסון ארבע דקות מהסיום העניק שתי נקודות יקרות לקבוצתו. קודם לכן העניק אבי יצחק מסוכי יתרון למארחים (6) אך־אהרון השווה את התוצאה בדקה ה־18. שפט צבי שריר, 2000 צופים.

● בדימונה: הפועל דימונה – הפועל אשדוד 0:1. בקרב ההחלצות מהתחתית הפתיע המקומיים את אורחיהם מהצמרת משערו של אמסלם 12 דקות מהסיום. שפט הימן, 200 צופים.

● בקרית־אונו: הפועל רמת־השרון – בית"ר רמלה 0:0. המוליכה איבדה עוד נקודה מול קבוצת תחתית במשחק חלש ודל באירועים. שפט אריה פרוסט, 1000 צופים.

● באשקלון: לצרוס חולון – הפועל אשקלון 0:3. נצחון מפתיע לחולונים משעריהם של דעבול (11) אלגרבלי (38) ושרביט (53). שפט שגיא, 300 צופים.

ג'ודאיות הנבחרת זכו באליפות ישראל

מאת סופר "דבר"

לאחר שורת הישגים בחו"ל שבה הג'ודאיות הבין־לאומיות של ישראל, יעל ארד, וקטפה את אליפות ישראל לנשים. בקרית־בנימין ברק ניצחה אתמול ארד, בת 21, את לרוזת מרגול וזכתה באליפות זו הפעם התשיעית.

יחד עם ארד, שהתחרתה הפעם בקבוצת המשקל שעד 61 ק"ג, זכו באליפות בקרבות מהירים ומרשימים גם הבנות הבכירות האחרות, רות מגן ופרנסואז סוסנובסקי, במקומות הראשונים בקבוצות המשקל שלהן.

רמתן של התחרויות אתמול היתה גבוהה בהרבה מרמת הקרבות באליפות הגברים, שנערכה לפני חודש. ארד זכתה באחרונה בשורת הישגים חסרי תקדים בג'ודו הישראלי, כאשר תפסה את המקום השלישי באליפות הפתוחה של אנגליה ואת המקום השני באליפות הפתוחה של גרמניה. כבפרי מראש זכתה חברת הנבחרת בזיה פרנצוז הנמרצת מסגפו ראשון־לציון במקום הראשון בקבוצת המשקל שעד 48 ק"ג. במקום השני זכתה לימור כפרה מהפועל הוד־השרון ובמקום השלישי, כרמית ענטי ממכבי רמת־גן.

בקבוצת המשקל שעד 52 ק"ג זכתה במקום הראשון רוניל משי מסגפו ראשון־לציון. סיגל לוי מהפועל בני־ברק זכתה במקום השני ומירב גל מבעורים באר־שבע במקום השלישי.

בקבוצת המשקל שעד 56 ק"ג תפסה רות מגן מאגנים רמת־השרון את המקום הראשון, דלית הצנוויק מהפועל כהן את המקום השני ואפרת כהן את המקום השלישי.

בקבוצת המשקל שעד 61 ק"ג התייצבה בראש, כצפוי, יעל ארד ממכבי תל־אביב ובמקום השני לזרת מרגול מהפועל בנגו. במקום השלישי זכו יהודית מגר אפריק מהפועל בעודים באר־שבע ועליזה סלים ממכבי תל־אביב.

בקבוצת המשקל שעד 66 ק"ג תפסה את המקום הראשון פרנסואז סוסנובסקי מהפועל הוד־השרון.

בקבוצת המשקל שעד 72 ק"ג זכתה אביבה השרם מקרית־ים במקום הראשון, סיון שבי מהפועל פתח־תקוה במקום השני ודבה בראבי מהפועל ירושלים במקום השלישי.

● נבחרת הנשים של מערב גרמניה בכדורסל לבנות, המחזיקה בתואר אלופת העולם תגיע לישראל בתחילת החדש יוני לסדרה של ארבעה משחקים נגד נבחרת הבנות של ישראל. משחקים אלה ישמשו לשתי הנבחרות הכנה לקראת אליפסדרת הבנים שתערך בסיציל.

נבחרת הנשים של ישראל הובסה אתמול בבריגה ע"י נבחרת פולין בתוצאה 65:89. המשחק נערך במסגרת טורניר כדורסל נשים בין־לאומי בבריגה.

הפועל
ישיבות המזכירות והמרכז
1. ישיבת מזכירות "הפועל"
תערך ביום ראשון 24.4.88 בשעה 14.30 באולם הישיבות של מרכז השלטון המקומי.
2. ישיבת מליאת מרכז "הפועל"
החדש תערך ביום ראשון 24.4.88 בשעה 16.00 באולם הישיבות של הוועד הפועל, קומה 7.
חברי המזכירות והמרכז מוזמנים

חוקרת אמריקאית בודקת דרכים...

לנבא את סיכוייו של אדם ללקות בליבו

עשרות שנים של מחקר הביאו לסימונם של גורמים רבים המגבירים את הסכנה של התחלואה בלב – בתחום הריאות, הפעילות הגופנית, העישון וכיו"ב. אבל עדיין לא נמצא מענה לשאלה, מדוע אדם מסוים לוקה במחלה, בעוד אדם אחר, המנהל אותו אורח חיים עצמו, נהנה מבריאות מופלגת. הדעת נותנת כי הבדלים אלה גנטיים, בחלקם לפחות, מגורמים תורשתיים, ואמנם ידוע כי סיכוייו של אדם ללקות בליבו גבוהים בדרך־כלל מן הממוצע, אם כבר אירעו במשפחתו – נאמר, אצל הוריו – מקרים אחרים של מחלה זו. אבל מה סיבם של גורמים אלה – דבר זה אינו ידוע בדיוק.

חוקרת אמריקאית, ד"ר לסלי ליינוודר שמה, החליטה לחקור בעיה זו בתחום המולקולרי, על־ידי בדיקת הלבבות של אנשים שמתו במחלת הלב הכלילית. היא מקווה לחקור בהזדמנות זו גם בעיה נוספת: מדוע תאי שריר הלב אינם מסוגלים להתחלק ולמלא את החסר, אם נפגעו חלק מן התאים עקב אוטם. היות שמטעמים מובנים אי־אפשר להסיר תאים מליבו של אדם חי אלא בכמות זעירה בלבד, והיות שהחוקרת זקוקה לכמות גדולה למדי של תאים טריים, אין היא יכולה להיעזר בלבבות שהוצאו מגופם של אנשים בנתיחה אחר המוות, הנערכת בדרך־כלל שעות אחרות לאחר המוות. לפיכך היא מסתייעת בפיסות קטנות, טריות, של לבבות כושלים שהוצאו מן הגוף כאשר שתלו במקומם לב של אדם אחר. פיסות אלה מוכנסות להקפאה עמוקה בחנקן נוזלי מיד לאחר כריתת הלב החולה. יצויין ששתילות לב אינן נדירות עוד כפי שהיו בעבר: היום נערכים בארה"ב לבדה מאות ניתוחים כאלה מדי שנה. ד"ר ליינוודר מסתפקת במספר המצומצם יחסית של לבבות שנכרתו, לרגל שתילת לב חדש, באוניברסיטת פיטסבורג.

כידוע, הלב הוא רובו ככולו שריר. מחקרה החדש של ד"ר ליינוודר הוא המשך ישיר למחקרים שהיא עורכת מאז 1981 בתאי שרירים, ובעיקר בגנים האחראים לביקורת על החלבון מיוזין, שבזכותו יכול השריר להתכווץ. אצל האדם יש כעשרה גנים האחראיים לפעולת החלבון הזה: חלקם, אלה שנוגעים לשרירי השלד, נמצאים על הכרומוזום מס' 17, ואלה שאחראיים לפעולת המיוזין בלב מצויים על הכרומוזום מס' 14.

מחקרים במיוזין של שריר הלב של בעלי־חיים נערכים כבר שנים רבות על־ידי חוקרים אחרים. מחקרים אלה לימדו, למשל, כי אצל החולדות יש בשריר הלב שני סוגים עיקריים של מיוזין; כך גם אצל האדם, אלא שהיחס בין שני סוגים אלה אצל האדם שונה בהשוואה ליחס אצל החולדות. במחקרים אלה גם נמצא, כי היחס הזה איננו קבוע אפילו אצל אותו סוג של בעלי־חיים והוא משתנה אצל החולדות, למשל, בהשפעת פעילות גופנית או מחלות כגון סוכרת ויתר לחץ־דם.

כדי ללמוד על השינויים שחלים בליבו של אדם עם הזדקנותו, היה רצוי שהחוקרת תוכל להשוות בין לב בריא וצעיר של אדם ובין לב חולה וזקן. כיוון שדבר זה כמעט בלתי־אפשרי, מתמקדת ד"ר ליינוודר בחקר הגנים האחראיים לייצור המיוזין ושל מעקבת התוצבות האמיניות של גנים אלה. היות שפגיעתן של מחלות לב מסוימות קשה יותר בחלקים מסוימים של שריר הלב וקלה יותר בחלקים אחרים שלו, היא בודקת דגימות שנלקחו מכמה וכמה אזורים של אותו לב עצמו. כך כבר הספיקה לגלות, להפתעתה, שבמחלת לב מסוימת, נדירה, קיימים הבדלים בכמות המיוזין אפילו בתוך חדר אחד מחדרי הלב.

חלק ניכר ממחקריה מקדישה ד"ר ליינוודר ללבבות של אנשים שמתו בקרדיומיופתיה, המתבטאת בריפיון שריר הלב. מחלה זו נדירה אמנם, אך היא סיבת התחלואה העיקרית אצל אנשים הזקוקים לשתילת לב (שהרי את מחלת הלב הכלילית, הנובעת מהסתיידות העורקים הכליליים, אפשר לרפא בדרך־כלל על־ידי ניתוחי מעקף, המחדשים את אספקת הדם ללב, ומכל מקום אין לרפאה על־ידי שתילה). הרבה סיבות נקשרו למחלה זו, החל בצריכה רבה של אלכוהול ועד לנגיפים. ייתכן שמחקריה של ד"ר ליינוודר יסייעו לפענח בעיה זו ואולי גם להביא לפיתוח בדיקת דם סטנדרטית של החומר התורשתי בתאי דם לבנים ובאופן זה לנבא את סיכוייו של אדם ללקות במחלה זו.

אפשר שביום מן הימים נגיע לכך, שבזכות מחקרים דוגמת אלה שעורכת ד"ר ליינוודר יוכלו הרופאים לבשר לחלק מן הפציינטים שלהם, שהם רשאים לעשן כאוות נפשם, לאכול מזון עתיר כולסטרול ולהימנע מפעילות גופנית – בלי לסכן את ליבם.

התהפוך אמבה חברבורותיה?

מאות מיליוני בני־אדם בכל רחבי העולם נושאים אמבות במעיהם, אבל רובם אינם מוגדרים כחולים, שכן האמבות "שלהם" רגועות ואינן מפריעות למהלך התקין של החיים. השאלה היא: האם מצב זה נמשך לאורך ימים?

מתוך ראיות שהצטברו במחלקה לביופיסיקה במכון וייצמן, חלקן בהסתמך על נסיונות מעבדתיים שנעשו באמבות שבודדו מעולים חדשים, מלמדות כי אמבות מטיפוס היסטוליטיקה הנמצאות במצב רגוע עלולות ליהפך, בתנאים מסוימים, לאורגניזמים תוקפניים, המסתערים בחמת זעם על החלק התחתון של המעיים ומתפשטים לעיתים גם לחלקי גוף אחרים.

בשלב זה אין עדיין ראיות חותכות לכך שהשינויים האמורים אמנם מתחוללים גם בגוף האדם. אבל הניסויים מצביעים בבירור על כך, שאותן אמבות, המוגדרות בדרך כלל כלא־פתוגניות, יש להן לפחות הפוטנציאל לגרום דיזנטריה. הם גם מצביעים על הצורך לעיין מחדש בהנחה הרפואית המקובלת, שאין צורך לטפל בבני־אדם הנושאים אמבות לא אלימות. (כלומר, אמבות שנושאיהן אינם מגלים הופעה של תסמיני מחלה).

פרופ' דוד מירלמן, רבקה ברכה וד"ר און תן־אברהם, בשיתוף עם ד"ר לואיס דיאמונד ממכוני הבריאות הלאומיים של ממשלת ארה"ב, מנסים להתחקות אחר הגורמים והמנגנונים המולקולריים המאפשרים את שינוי האלימות באמבה.

אומר פרופ' מירלמן: "כושר גרימת המחלה של האמבה מטיפוס היסטוליטיקה, שהיא יצור חד־תאי האחראי להופעת הדיזנטריה האמבית, היא אחת השאלות הפתוחות הניצבות לפני הפרזיטולוגים בימינו. חשוב מאוד לדעת, אם התופעות הקליניות השונות הללו מייצגות שתי אוכלוסיות שונות של אמבות: אוכלוסיה פתוגנית ואוכלוסיה שאינה פתוגנית, או שמא מדובר בשני מצבים של אורגניזם מטיפוס אחד ויחיד".

הסיפור כולו החל לפני 60 שנה, כאשר החוקר הצרפתי ד"ר אמיל ברומפט העלה את האפשרות לקיומם של שני סוגי אמבות מטיפוס היסטוליטיקה, השונים מן הבחינה הגנטית. אפשרות זו קיבלה תימוכין גם ממחקריו של סרג'נט מבית־הספר למחלות טרופיות בלונדון. לעומתה טענה אסכולה שניה של חוקרים, שיש רק מין אחד של אמבות, היסטוליטיקה, אלא שהתנהגותן כפופה בדרך־כלל לבקרה של גוף הפונדקאי. ממצאיהם החדשים של פרופ' מירלמן ועמיתיו מחזקים גישה זו. לדבריהם יש אמנם אוכלוסיה אחת של אמבות שבאופן עקרוני היא לא־פתוגנית, אבל בהיקלעה לסביבה המתאימה היא יכולה להיעשות תוקפנית ולחולל את המחלה.

פרופ' מירלמן ממחיש את טענתו באמצעות המקרה של אזרח אמריקאי לשעבר המתגורר בישראל, שעבר ניתוח מעקף כלילי. יומיים לאחר הניתוח התפתחה בגופו דיזנטריה אמבית חריפה שהביכה מאוד את רופאיו: הדעת לא נתנה שהאיש נדבק במחלה בין כותלי בית־החולים. לאחר שחקרו אותו התברר, שב־1951 שירת כחייל בקוריאה, נדבק שם בדיזנטריה ו"התרפא" ממנה באמצעות תרופות סטנדרטיות. מאז ועד לאשפוז האחרון לא התנסה בהתקף של המחלה ולו גם פעם אחת. לכן גם לא ראה לנכון לדווח לרופאיו הישראלים על האפיזודה הקוריאנית שלו ומכל מקום גם לא נעשה שום נסיון למצוא אמבות בצואתו. סביר להניח, לאור ההיסטוריה הרפואית שלו, שהוא נשא בגופו אמבות במצב לא אלים, אך ייתכן שהן התעוררו והפכו לאלימות עקב השינויים שחלו בהרכב המעיים של החולה, בעקבות הזנה תוך־ורידית ותכשירים אנטיביוטיים שונים שנתלוו לניתוח.

פרופ' מירלמן הגיע למסקנה, שאחת הדרכים היעילות לבדיקת שינוי האלימות של האמבות היא לחקור בצורה אינטנסיבית אמבות שבודדו מנשאים בלי סימני מחלה, בהסתמך על תבניות האנזימים האופייניות שלהן. ד"ר דיאמונד פיתח לפני שנים את המערכת המעבדתית הראשונה לתרבית הצורה האלימה של אמבת הדיזנטריה בתנאים אקסניים, כלומר שלא בנוכחות חיידקים, אלא שהמתכון שלו, שהיה מבוסס על שימוש בתערובת מורכבת של חומרי מזון ושל אנטיביוטיקה שתכליתה לסלק את חיידקי המעיים הנלווים לא הצליח כאשר זה בוצע עם אמבות לא־פתוגניות. אלו האחרונות, כך נראה, אינן יכולות להיות בלי נוכחותם של החיידקים הנלווים.

פרופ' דוד מירלמן

פרופ' מירלמן סבר, שאולי אפשר יהיה להזין את תרביות האמבות הלא־פתוגניות בחיידקים שהוקרנו וכתוצאה מכך איבדו את יכולת הרביה שלהם, אך לא את פעילות האנזימים שלהם. החיידקים אלו יכלו, איפוא, לשמש כמזון וכתוספת מטאבולית לאמבות, מבלי שיתרבו ויזהמו את התרבית. לשמחתם של החוקרים התברר, כי אמבות לא־פתוגניות אכן התקיימו בהצלחה בנוכחות החיידקים המוקרנים. עתה החל פרופ' מירלמן לקצץ בהדרגה בתוספת החיידקים זאת, ולהפתעתו נמצא כתום תהליך הגמילה הזה, שהאמבות הלא־פתוגניות נעשו לפתוגניות: הם הפגינו את תבניות האנזימים האופייניות לזנים הפתוגניים והיה אפשר לאבחן בתכונותיהן האלימות בביטויים בחיות מעבדה. בספרות המדעית מוכר מהפך דומה ביצורים חד־תאיים אחרים, הנוצר בהשפעת שינויים שמתחוללים בסביבתם הקרובה.

ניסויים ראשונים אלה רמזו על כך, שתמורות בתנאי הגידול של אמבות יכולות לגרום היפוך בזק בהתנהגות האמבה ולעשותה מלא־פתוגנית לפתוגנית. עם זאת נמצא שאפשר גם "להרגיע" את האמבות שנעשו לאלימות ולהשיבן למצבן הקודם. לשם כך יש לגדלן בנוכחות זני בקטריות שבודדו זמן קצר קודם לכן מצואת אדם המכילה אמבות לא־פתוגניות.

לאחרונה בדקו מירלמן ועמיתיו זנים בלתי־אלימים של אמבות, שבודדו מצואת עולים חדשים "שהגיעו" לארץ ב־1985 ועברו בדיקה טפילית כללית מיד עם בואם. מספר זנים של אמבות אלה סווגו כלא־פתוגניות, בהסתמך על תבניות האנזימים שלהן, אבל נתגלו כאלימות בפעולתן על בעלי־חיים (ולא נבדלו בכך מזנים שבודדו מחולים שהוגדרו כפתוגניים). פרופ' מירלמן משער, שעם בואם של אנשים אלה לארץ חל שינוי בתפריט ובתנאי הסביבה וכתוצאה מכך חל שינוי גם בצמחיית המעיים שלהם, שינוי שאיפשר לאמבות לשוב למצב הלא־אלים. אך אמבות אלה שמרו על הפוטנציאל האלים שלהם.

פרופ' מירלמן מפתח עתה מערכת חדשה לשחרור תכשירים נגד אמבות, שתכליתה להשמיד את האמבות בגופו של נשא שאינו חש בסימני מחלה. תכשיר זה מיועד להשמיד את האמבות הלא־אלימות מבלי לגרום תופעות לוואי אצל האנשים. אך מאמציהם העיקריים של מירלמן ועמיתיו, הפרופסורים מישל רבל, קרלוס גיטלר ושמואל רוזנבלט, מכוונים ללימוד הגנטיקה של אמבת הדיזנטריה ולנסיון לבודד גנים וחלבונים האופייניים למצב האלים והבלתי־אלים של האמבות. הם מתכוונים לחקור את תפקידיהם של החלבונים הללו ולקבוע, כיצד שינויים בתכונותיהם עשויים לחולל התנהגות אלימה הגורמת למחלה.

"הגנטיקה של אמבת הדיזנטריה לא זכתה עד היום לתשומת־לב מספקת", אומר פרופ' מירלמן. "הביולוגיה המולקולרית של האורגניזם הזה נמצאת ממש בראשיתה. העבודה הבסיסית של קבוצתנו ושל חוקרים אחרים עתידה לסייע לקהילה הרפואית במתן תמונה ברורה יותר של גורם מחלת הדיזנטריה הנפוצה כל־כך, בעיקר בארצות המתפתחות, ולהוליך בסופו של דבר לפיתוח דרכים להדברתה".

והדרת שכלו של זקן

רווחת הדעה, כי ככל שאדם מזקין נפגעים כישוריו השכליים. מובן שדעה זו נכונה לגבי הקשישים הלוקים במחלה מסוג מחלת אלצהיימר, אבל צוות חוקרים במערב־גרמניה מפריך אותה מכול וכול לגבי קשישים בריאים מבחינה שכלית.

צוות החוקרים, בראשותו של פרופ' פאול בלטס ממכון מקס פלנק לחקר ההשכלה, מבסס את טענתו על מחקרים שערכו הוא וחוקרים אחרים בשנים האחרונות. במבדקים של מנת המשכל שנערכו לאנשים בשנות ה־60 וה־70 של חייהם לא נתגלתה שום ירידה של ממש ברמת אינטליגנציה. הוא הדין אפילו לגבי חלק מבני ה־80 פלוס.

לעומת זאת מצאו החוקרים הבדלים גדולים במנת המשכל בין אנשים קשישים, שנבדקו לפני הרבה שנים, ובין בני גיל דומה שנבדקו בעת האחרונה: מנת המשכל של הראשונים היתה נמוכה יותר. את ההבדלים האלה נוטים החוקרים לייחס לכך, שהקשישים ה"וותיקים" יותר לא חוו את החוויות ההיסטוריות שחוו הקשישים ה"חדשים".

מחקר מעניין אחר מצביע על התועלת ב"תרגול שכלי" שיטתי. קשישים שעשו תרגול כזה הוסיפו נקודות למנת המשכל שלהם – יותר ממה שמפסידה האוכלוסיה הקשישה הממוצעת. גם הירידה הקטנה יחסית ברוב אוכלוסיית הקשישים מתבטאת רק במבדקים מסוימים, קשים במיוחד, למשל כאשר הם מתבקשים לבצע תרגילים הדורשים בעת ובעונה אחת כושר ריכוז גבוה, תגובה מהירה וכישורים נוספים.

פרופ' בלטס מטעים, כי רמת האינטליגנציה אינה עשויה מקשה אחת, אלא היא נחלקת לכמה וכמה היבטים משניים, שונים מאוד זה מזה, שחלק מהם הולכים ופוחתים, ואילו אחרים הולכים ומשתפרים. למשל, מספר מחקרים מלמדים כי האינטליגנציה ה"מושרשת", המושתתת על ידע שנרכש במשך השנים ועל ידע ספציפי בתחום מקצועי זה או אחר, נשמרת או אף משתפרת עם הגיל – בניגוד לידע ה"נזיל", הכרוך בעיקר בטיפול בסוגים חדשים, בלתי־מוכרים, של בעיות; ידע מסוג זה עלול להיפגע עם הגיל, אם כי גם זה לא בהכרח. במלים אחרות: צריך להבחין בין חדות שכל, תפיסה מהירה וכיוצא באלה, שהן בעיקר מעלותיהם של הצעירים, ובין מה שקרוי "חכמה", שנוהגים לייחס אותה – ומובן, כי בצדק – לאנשים קשישים, עתירי נסיון חיים.

השתלת שיניים נכנסת להילוך גבוה

מאת רבקה הרניש

יש לברך על כך שההסתדרות לרפואת שיניים בישראל מגלה באחרונה מעורבות גוברת בהעלאת הרמה, הידע והעדכון בקרב חבריה, ובפרט בתחום החדש יחסית של השתלות שיניים. בימים אלה היא נתנה את חסותה, יחד עם הפקולטות לרפואת השיניים באוניברסיטאות ירושלים ותל־אביב, לקיום קורס ראשון בארץ להשתלות שיניים לפי השיטה של פרופ' ברנמרק השוודי, שעיקריה ובסיסה מהווים היום את המלה האחרונה בהשתלות שיניים בכל הארצות המתקדמות.

השיטה הקלסית להחלפת שיניים שאבדו, הנהוגה עד היום, היא להתקין שיניים תותבות, חלקיות או שלמות. שיטה זו רחוקה משלמות. את התותבת צריך להוציא מן הפה לטיפול יום־יומי, לעיתים קרובות מופיעים קשיי דיבור, ואצל לא מעטים גם קיימת בעיה פסיכולוגית עד כדי פגיעה בבטחון העצמי. בגלל חסרונות אלה החלו עוד בשנות ה־50 חיפושים אחר פתרון שיקומי קבוע ברמתן של שיניים הנהפכות לחלק בלתי־נפרד מן הלסת ואינן מצריכות שום טיפול יום־יומי. פתרון כזה אפשר להשיג רק בדרך של השתלות.

מחקריו של פרופ' ברנמרק בשוודיה ושיטתו לשחזור דנטאלי קבוע הביאו לפריצת הדרך ברפואת השיניים. במשך יותר מ־20 שנה לוותה שיטה זו במחקר באוניברסיטאות שונות בעולם והתוצאות הוכיחו הצלחת ההשתלות בשיעור של 96% בלסת עליונה ושל 99% בלסת התחתונה. היום מקובלת שיטתו של פרופ' ברנמרק, לפעמים עם שינויים מסוימים, בהשתלות שיניים במרבית המוסדות הרפואיים בעולם המתקדם.

לפני חודשים אחדים ביקר בארץ ד"ר ג'רלד ניזניק מארה"ב, בעל שם עולמי בהשתלות השיניים, שפיתח, על בסיס מחקריו של ברנמרק וקבוצתו בשוודיה, שיטה הקרויה "קור ונט". המייחד את שיטת קור ונט הוא השתלת שתל מחומר מתכתי מיוחד לתוך החניכיים וקיבועו בתוך עצם הלסת. השלב הכירורגי נעשה בהרדמה מקומית ובסיומו נסגר מקום הניתוח למשך שלושה חודשים עד חצי שנה. באותו פרק זמן גדלה עצם הלסת לתוך חלל השתל ולמעשה מתאחה עימו, וכתוצאה מכך נוצר יסוד חזק לבניית הכתר או הגשר. בתום תקופת המעבר פותח הרופא את מקום השתלים ומבריג לתוך החלל שבצילינדר מבנה עליון על־פי סוג השיקום הנדרש, משן בודדה ועד גשר לכל הלסת. השיקום בשיטת קור ונט אינו תלוי בקיומן של שיניים סמוכות לשן החסרה ואינו פוגע בשיניים בריאות, כדי שישמשו תמיכה לגשר. ההשתלה היא נקודתית, בהתאם לצרכים.

לאור הצלחה בת שמונה שנים בארה"ב מיושמת כיום שיטת קור ונט גם בארץ, בין היתר בבתי־החולים "הדסה" בירושלים ו"איכילוב" בתל־אביב וכן בפקולטות לרפואת שיניים באוניברסיטת ת"א, שהעניקה לד"ר ניזניק בעת ביקורו בארץ תואר דוקטור כבוד, ובאוניברסיטה העברית בירושלים.

בקורס להשתלות השיניים בשיטה השוודית של פרופ' ברנמרק ישתתפו 50 רופאי שיניים מומחים בתחום החניכיים, כירורגיה־פה ולסת ושיקום־הפה וכ־20 טכנאים וסייעות. את המשתלמים ילמד צוות מומחים בין־לאומי, שיגיע לארץ למטרה זו, בראשות פרופ' ג'ורג' זרב, ראש המחלקה לשיקום הפה באוניברסיטת טורונטו בקנדה.

הקורס ייפתח השבוע במלון "אכדיה" בהרצליה ביום עיון כללי בליווי הדגמות מוסרטות. בקורס הקליני יבוצעו הדגמות בחדרי הניתוח שבביה"ס לרפואת שיניים של "הדסה" והאוניברסיטה העברית ובביה"ס לרפואת שיניים באוניברסיטת ת"א ובמרכז הרפואי הרצליה.

יו"ר ההסתדרות לרפואת שיניים פרופ' מיכאל סלע מספר, כי הוחלט לקיים את הקורס לקבוצת מומחים בארץ שיוכלו לשמש "שליחים" ולהקנות את הידע והמיומנות הדרושים לרופאים אחרים. הוא ציין, כי הציוד והמכשור הנדרשים להשתלות שיניים בשיטת ברנמרק יקרים ביותר ולכן החלו רופאי השיניים בארץ להתארגן בקבוצות לרכישה משותפת ולשימוש משותף.

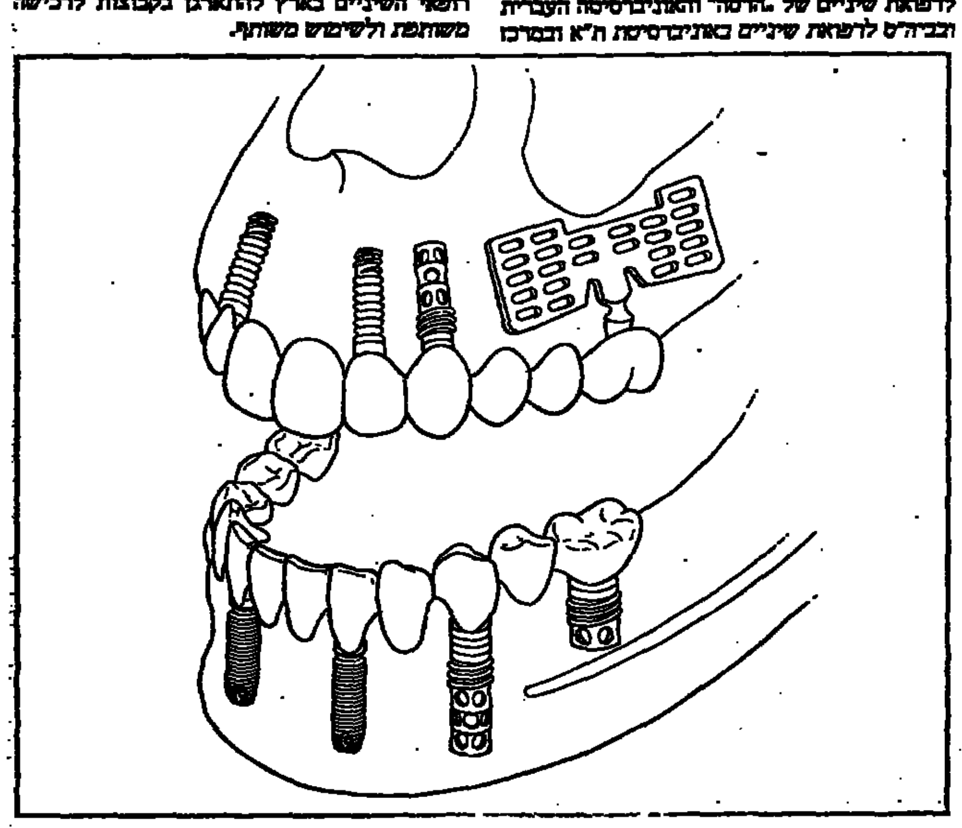

השתלת שיניים בשיטת "קור ונט"

מחקר שנערך בצה"ל ובאוכלוסיה האזרחית מלמד:

פחות זיבה בגלל הפחד מאיידס

הפחד מפני ההידבקות באיידס הביא, כידוע, לשינוי בהתנהגות המינית, בכיוון של מה שקרוי "מין בטוח" – למשל, פחות שותפים לחיי מין אצל ההומוסקסואלים, שימוש בקונדומים, וכדומה. קשה למדוד את השינוי הזה על־פי התחלואה באיידס, בוודאי במדינה כמו ישראל, שעד כה נתגלו בה, למרבה המזל, רק 35 מקרים של תסמונת הכשל החיסוני הנרכש. אבל אפשר ללמוד עליו על־פי שכיחותן של מחלות אחרות, נפוצות יותר, המועברות גם הן באמצעות יחסי מין, כגון זיבה.

בדיקה כזאת ערכו שני רופאים מחיל הרפואה של צה"ל, ד"ר מנפרד גרין וד"ר אריק קרטנסקי, וכן ד"ר פול סלייטר מן המחלקה לאפידמיולוגיה במשרד הבריאות. הם מצאו, כי באוכלוסיה האזרחית חלה עליה תלולה במקרי הזיבה בשנים 1967 עד 1970, מ־0.18 ל־0.41 מקרים לכל אלף איש – כנראה בהשפעתה העקיפה של מלחמת ששת הימים, שהביאה לזרימה מוגברת של האוכלוסיה ולהגדלת זרם התיירים והמתנדבים. אחר־כך החלה ירידה מתונה, עד שב־1986 הושגו פחות או יותר השיעורים שלפני מלחמת ששת הימים. או אז החלה ירידה נוספת, הפעם תלולה, היא נמשכת עד היום. בצה"ל יש, מטעמים מובנים, שיעורים גבוהים יותר של זיבה מאשר באוכלוסיה האזרחית, אבל גם פה ניכרת ירידה – מ־1.88 ל־1.16 לאלף בשנים 1971 עד 1982. אחר־כך היו השיעורים יציבים לערך, אך ב־1985 החלה ירידה נוספת, הפעם תלולה, עד ל־0.67 לאלף בשנת 1987. רוצה לומר, הנתונים בצה"ל דומים לאלה שנתקבלו באוכלוסיה האזרחית.

החוקרים אינם מוכנים לקבוע בוודאות, ששינוי ההתנהגות המינית, עקב הפחד מפני האיידס, הוא שגרם לירידה זו, אבל אפשרות זו נראית להם סבירה, מה גם שאין בפיהם שום הסבר אחר.

יצוין שממצאים דומים נרשמו גם במדינות אחרות: בצרפת – גם כן, לגבי הזיבה, ובשוודיה – לגבי העגבת.

מחברי המאמר מסכמים ואומרים, כי הנתונים שאספו מלמדים על יעילותם של דרכי ההסברה בתחום בריאות הציבור. מטרתה העיקרית של הסברה זו היתה לבלום את התפשטות האיידס, והנה התקבלה, בתור "תוצר לוואי", ירידה בשכיחותן של מחלות אחרות המועברות באמצעות יחסי מין.

תוכני מצפה־רמון גילו גלקסיה חדשה

גלקסיה חדשה, הנמצאת בתהליך של היווצרות, נצפתה לאחרונה במצפה הכוכבים על שם ווייז של אוניברסיטת תל־אביב במצפה־רמון.

זוהי גלקסיה קטנה, שגודלה כמאית מן הגלקסיה שלנו, וקרובה אליה יחסית: היא נמצאת במה שקרוי "החבורה המקומית", הכוללת כ־30 גלקסיות קרובות לנו ובהן זו שלנו (שביל החלב).

הגילוי נעשה בידי ד"ר שרה בק, אסטרונומית שעלתה לאחרונה מארה"ב, וד"ר נח ברוש, המנהל הטכני של מצפה הכוכבים, בעזרת מצלמה לאור תת־אדום, שנרכשה במקורה כדי לעקוב אחר כוכב השביט "האלי", אשר הופיע בקרבת מערכת השמש לפני כשנתיים.

"חשד" ראשון בדבר קיומה של הגלקסיה עלה לפני שנים אחדות בעקבות התצפיות של הלוויין האסטרונומי הבריטי "אירס". לוויין זה גילה מקור חזק של אור תת־אדום, אך ללא פרטים נוספים. ד"ר בק וד"ר ברוש הצליחו למקד מקור אור זה וגילו בו עוצמה חזקה יחסית של אור כחול, וכן גזים, כגון מימן וחנקן, בטמפרטורה של כ־10,000 מעלות.

על פי ממצאים אלה הגיעו החוקרים למסקנה, שזוהי גלקסיה מסוג "ננס כחול", הנמצאת בתהליך של היווצרות (גלקסיות ותיקות יותר הן קרות יותר), ולפי מהירות ההתרחקות שלה, הקטנה יחסית, הסיקו החוקרים שהיא קרובה אלינו ונמצאת כנראה ב"חבורה המקומית". בעבר כבר התגלו שתי גלקסיות מסוג זה ב"חבורה המקומית".

שימוש במים מליחים להשקיה על־ידי תוספת דשנים חנקניים

מדענים בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות פיתחו שיטה לשימוש במים מליחים להשקיה, לאחר שהוסיפו להם דשנים חנקניים. נמצא שכושר העמידות של הצמחים למים עלה ככל שמגדילים את כמות הדשנים החנקניים שמוסיפים למי ההשקיה.

הניסויים נעשו בחוות הניסויים של מינהל המחקר החקלאי בעכו על־ידי תלמיד הפקולטה לחקלאות, יואל בר, בהנחייתו של פרופ' עוזי כפכפי מן המרכז לחקר אזורים צחיחים בפקולטה ושל ד"ר עמנואל להב מחוות הניסויים בעכו.

הניסויים הראשונים נעשו באבוקדו, בגלל רגישותו היתרה של צמח תרבות זה למים מליחים. מים מליחים גורמים לעלים של עץ האבוקדו להשחים בהדרגה, מראש העלה ועד בסיסו, ובסופו של דבר הם נושרים. עצי אבוקדו הגדלים במים מליחים גם נעשים פגיעים ורגישים יותר לקור ולמחסור בחומרי מזון, ובגלל נשירת העלים – גם חשופים יותר לשמש, עם סכנה של "מכת שמש".

החוקרים גידלו בתוך עציצים שני זנים של אבוקדו והשקו אותם במים בעלי ריכוזים שונים של מלח ושל דשנים חנקניים. נמצא בבירור, כי ככל שעולה כמות הדשן החנקני במי ההשקיה, עד לריכוז מסוים, כך יורדת ההשפעה המזיקה של המלחים שבמים. הגדלת ריכוז החנקות הביאה לירידה בתכולת המלח בשורשים, להפחתה בהשחמת העלים ולשיפור במראה הכללי של השתילים. אחר־כך נעשו ניסויים כאלה גם בצמחי תרבות אחרים – כותנה, שעועית, עגבניות ושעורה – וגם פה הושגו תוצאות טובות הודות לתוספת הדשנים החנקניים למי ההשקיה.

לאחר ניסויים ראשוניים אלה מבקשים החוקרים לערוך ניסויים בקנה־מידה רחב יותר ובמשך תקופה ארוכה יותר. פרופ' כפכפי מייחס חשיבות רבה לממצאים לנוכח המלחה ההולכת וגוברת של מי ההשקיה בשפלת החוף של ישראל, עקב חדירת מי הים למי התהום והמלחת מי הכנרת, והוא מקווה כי אפשר יהיה להשתמש כאן במים מליחים מקומיים, שעד כה נחשבו כבלתי ראויים לצרכים חקלאיים.

האבנים המוסיקליות של הודו

בקיץ 1971 גילה רועה הודי מספר אבנים חלקות, מלוטשות, בעלות צורה יוצאת דופן, שנחשפו עם הגשמים סמוך לכפרו, סנקרג'נג, במדינת אוריסה. בעקבות כך נערכו חפירות במקום ונתגלה אתר קבורה גדול, השופך אור על ההיסטוריה התרבותית של הודו הצפונית.

הגילוי עורר בזמנו סנסציה רבה, אבל אחר־כך כמו נשכח – עד שב־1985, ושוב ב־1986, יצא למקום הארכיאולוג המערב־גרמני פאול יולה מן העיר בון וערך באתר חפירות יסודיות ושיטתיות. הוא גילה בבורות הקברים שורה שלמה של שרידי שלדים, כלי עבודה ועוד ועוד. אך יותר מכול משכו את תשומת ליבו מוטות אבן, באורך של 16 עד 39 ס"מ, ברוחב של שבעה עד תשעה ס"מ ובגובה של כשני ס"מ. זמן רב לא עמד על שימושן של אבנים אלה, עד שהקיש עליהן ואזי השמיעו צליל ברור ורם. או־אז התברר לו לחוקר, כי אבנים אלה היוו חלק מכלי נגינה קדום, הקרוי ליתופון – משהו דומה לקסילופון, שדגמיו הראשונים נבנו עוד בימי קדם ונתגלו במקומות שונים בתבל, ובעיקר באירופה. הקסילופונים הקדומים היו בנויים מגושי עץ שהיו מונחים זה בצד זה ויצרו יחד סולמות מוסיקליים, ונראה כי הליתופון ההודי היה בנוי באורח דומה. ייתכן שהאבנים היו מונחות זו בצד זו, על הארץ, בתוך מסגרת של עץ; לחלופין ייתכן שהיו תלויות על מסגרת מאונכת.

בבדיקת התכונות המוסיקליות של האבנים נמצא שהן מכוונות להפליא. הדיאפזון שלהן השתרע על ארבע אוקטאוות וכל אוקטאווה הכילה שבעה טונים שלמים, מדו עד סי, ושבעה חצאי־טונים מדו במול עד לה במול – בניגוד גמור, למשל, לסולם הפנטטוני, בן חמשת הצלילים, אך קרוב למדי לסולם הדודקטוני, בן 12 הטונים, המוכר לנו. בחלק מן האבנים נתלווה צליל עליון לצליל הראשי. אמנם לא ברור, אם האבנים היו ערוכות לפי סולם עולה או יורד, היות שאלה שנמצאו השתייכו למספר כלי נגינה, ולא לכלי אחד.

"האבנים המוסיקליות" היו אבני בזלת מקומיות, שקצותיהן לוטשו עד דק כדי להגיע לגובה הצליל המבוקש. גילן אינו ברור: לפי שיטות העיבוד סבורים החוקרים, שהן מן האלף השני לפסה"נ, אבל בדיקות בפחמן רדיואקטיבי מרמזות על האלף הראשון לפני הספירה. יצוין בקשר לכך, שבסין נתגלו בזמנו חלקי ליתופונים מן האלף השני לפסה"נ. כלים דומים משמשים עד עצם היום הזה בפולחנים דתיים של דת קונפוציוס, ואילו בהודו הם יצאו מן השימוש כבר לפני זמן רב.

רופאים סינים מצמיחים שערות ליפנים

הסינים טוענים, כי מצאו את הפתרון הגואל לבעיית הקרחות. הבשורה גם הגיעה לארץ השמש העולה וקרחים ביפן החלו לבקר בסין כדי למצוא מזור למחסור בשערותיהם. בתמונה רופא בפקין מורח משחה להצמחת שערות – "ריפוי לקרחות מס' 101" – על קרקפתו של ילד יפני בן 6, ששערותיו נשרו לפני שנה וחצי. הוא בא לסין בלווית סבתו, גם היא קרחת.

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

ישראל לעיני הצרפתים

בין גבעות חשופות במעלה אדומים, בדרך לבקעת הירדן, כונסו, לפני יום העצמאות, חיילי גדוד שריון המשרת באזור בקעת הירדן לקונצרט של שלישיית „מוסיקמרה" עם נגני התזמורת הפילהרמונית. הרסיטל המיוחד לחיילי השריון צולם על ידי חברת „רשת" עבור תכנית מיוחדת שמכינה בימים אלה בישראל רשת הטלויזיה הצרפתית הממלכתית. התכנית, שתשודר ב־11 במאי בצרפת ובעוד 45 מדינות דוברות צרפתית, תסקר את 40 שנות עצמאות ישראל דרך אמנויות הבמה. את התכנית כולה, הכוללת ראיונות עם שמעון פרס, יצחק שמיר, אבין מהטה, יצחק פרלמן, האב דיבואה, מביים דן שילון.

התזמורת הפילהרמונית היום בחורשת טל

התזמורת הפילהרמונית הישראלית עורכת היום מעין מחווה לשובי העימות. בחורשת טל מצפים ליותר מ־15 אלף איש שיבואו, למרות יום העבודה, לפארק, להקשיב לנגנים ולסולן שלמה מינץ שישמיעו את „תרועה לישראל" לבר־חיים, קונצ'רטו לכינור למנדלסון, וכן יצירות מאת סן־סנס, ליסט ולסיום הסימפוניה מספר 1 (הפרק האחרון) למאהלר. הכניסה היא חופשית ובמקום נעשו הכנות לוגיסטיות לרווחת הבאים במה שנוגע למזון ולשתייה. צה"ל יציב שלושה פרוז'קטורים ענקיים על ההרים סביב חורשת טל שיאירו את האזור.

האירוע מציין גם את הפעילות המוגברת של „אמנות לעם" בישובי קו העימות ותוך שיתוף פעולה עם המועצות המקומיות ובחסות האגף לתרבות במשרד החינוך, מפעלות דיסקונט, מטה חגיגות הארבעים והסוכנות היהודית. הקונצרט יצולם על ידי רשת טלויזיה צרפתית.

ורדה צימרמן

חדש על המסך

„חנה סנש", „עסקי משפחה", „אדוני המנהל", „הלוחם", „לאונרד חלק 6". מהשבוע בבתי הקולנוע.

סיפורה של חנה סנש, הצנחנית באירופה, כליאתה והוצאתה להורג בכלא ההונגרי, היה רעיון לסרט שמנחם גולן נשא עמו כמעט מאותו יום שבו התחיל לביים סרטים. עתה, בהתבססו על יומניה של סנש ועל ספרו של יואל פלגי „רוח גדולה באה" הוא מביא את חלומו לידי מימוש. בתפקיד הראשי ב„חנה סנש" מופיעה מרושקה דטמרס, השחקנית ההולנדית הצעירה שהתפרסמה בסרטיהם של גודאר („שם פרטי, כרמן"), מרקו בלוקיו („שטן הבשרים") ובסרטו האחרון של מרקו פררי. צוות השחקנים הבין־לאומי כולל את דונלד פלזנס, אלן בורסטין ואנתוני אנדרוס. משלנו מוצאים את יהודה אפרוני, שמעון פינקל, אלי גורנשטיין ועוד. הצילומים נערכו בהונגריה ובארץ.

★

„עסקי משפחה" היא קומדיה צרפתית המספרת את סיפורה של משפחה (הורים, בן ובת ודוד טוב) המתפרנסת מגניבה ושוד. הצרות מתעוררות כשהבן מבקש לפרוש. המשפחה מתכנסת לדון במצב החדש שנוצר. סרט יוצא דופן במכלול היצירתי של קוסטה גאבראס שנודע עם סרטים כמו „זד", „ההודאה" או „הנעדר". משתתפים הזמר ג'וני האלידיי, פאני ארדאן וגי מארשאן.

מרושקה דטמרס, „חנה סנש"

★

ב„אדוני המנהל" משליכים מורה, מפסידן כמעט מקצועי, לגוב אריות המכונה בית ספר תיכון. למעשה מדובר בחממת פשע מאורגן בה מתנהלים בגלוי מלחמות כנופיות וסחר סמים. המנהל הטרי שהציב על דגלו את הסיסמה „לא עוד" מתכוון להפוך את הפושעים הצעירים לתלמידים ממושמעים. ג'יימס בלושי הוא אותו אידאליסט בעל שיטות חינוך לא מקובלות. מסייעים לו בהשגת המטרה לו גוסט כקצין הבטחון וריי דון צ'ונג השחרחורת כמורה בבית הספר. ביים את הסרט כריסטופר קיין.

★

„הלוחם" הוא פטריק סוויזי (מי שהתפרסם אצלנו ב„ריקוד מושחת" ובסדרת הטלויזיה „צפון ודרום") והוא עושה את מלאכתו בעולם עתידני מדכא. מדובר באנושות שלאחר מלחמה גרעינית, שהשיבה את העולם כמה אלפי שנה לאחור. מתנהלת התכתשות מתמדת בין כנופיות על השליטה במקורות המים המעטים שנותרו בעולם המדברי. הבמאי הוא לאנסל היל.

★

לא היו כבר חמישה חלקים קודמים, זו רק בדיחה. ב„לאונרד חלק 6" מגלם כוכב הטלויזיה האמריקאי ביל קוסבי סוכן חשאי הנקרא לחלץ את העולם מתוכניותיה הזדוניות של מרווה ג'ונסון המנסה להשתלט על העולם באמצעות חיות מאולפות. אבל לא רק צרות עם עתידו של העולם יש לו לאותו סוכן: הוא עדיין מאוהב באשתו לשעבר וגם בתו הצעירה מאיימת להנשא לגבר קשיש. פול ויילנד ביים.

פטריק סוויזי, „הלוחם"

מחברות המלחמה של בן־גוריון

סדרת סרטים בטלויזיה המבוססת על רשימות מיומניו של בן־גוריון מ־1948

סדרת סרטים דוקומנטריים בשם „מחברות מלחמה" תשודר בטלויזיה הישראלית החל מיום ה' הקרוב, במשך שלושה שבועות. הסדרה מבוססת על רשימות מיומנו של דוד בן־גוריון מתאריכים 9־15 במאי 1948. גיבוריה, ברובם אנשים אלמונים, משוחזרים בסרט יום אחר יום ושעה אחר שעה את מעשיהם באותו השבוע הגורלי שקדם להקמתה של מדינת־ישראל. ביניהם, פקידה מירושלים שלוחמה על כיבוש הכפר בית־מחסיר במבואות שער הגיא ואיש עסקים ירדני שהיה אז ממגיני הכפר; הקלאי מביתוניה שליד רמאללה שהתגייס לצבא ההצלה של קאוקג'י והארכיטקט מתל־אביב שנורה על־ידו ממארב; נער ערבי מיפו שהפך לפליט בעזה; מורה לריקודים מתל־אביב שלא התגייס; איש לח"י שחטף מפקד במטה ה„הגנה" והמפקד שנחטף על ידו; קצין בריטי ששירת בלגיון הערבי של עבדאללה ואנשי גוש עציון שנכבשו ע"י הלגיון – סיפוריהם ורבים אחרים מרכיבים את הפסיפס הדרמטי של הסרט.

ביומנים מתלבט בן־גוריון בסוגיות שהן אקטואליות גם היום: שאלת ה„טרנספר" של האוכלוסיה הערבית מהשטחים, שאלת הוויתור או אי־ויתור על ארץ־ישראל המערבית, סכנת ההשחתה המוסרית בחברה היהודית החדשה, ההכרח ההיסטורי בברית עם מדינות ערב והצורך בהפסקת שפיכות הדמים.

הסידרה, שתוקרן בשלושה פרקים בני 60 דקות כל אחד, מצולמת כולה היום ואינה נעזרת בחומרים ארכיוניים וסרטים היסטוריים. הסידרה היא פרי יוזמתו האחרונה של יגאל אפרתי ז"ל, מנכ"ל „שרות הסרטים הישראלי", שבמסגרתו הופקה הסדרה. כתב וביים: יגאל בורשטין, צלם ראשי: אורן שמוקלר, עורכת ראשית: נעמי פרס.

קונצרט

תוצרת הארץ

התזמורת הקאמרית הישראלית בניצוח אורי סגל ובהשתתפות „זמרי קאמרן" ערכו בשבוע שעבר ביצוע בכורה של יצירת המלחין הישראלי מרק קופיטמן „תרוזים פזורים" למלים מאת יהודה עמיחי. המלחין בחר באופן חופשי בתרוזים מתוך פיוטי המשורר. השימוש במקהלה הוא סימפוני ותפקידה לובש קווים ארוכי מצלול שנשמע כאילו מופק מכלים. מבחינה רעיונית בונה קופיטמן את העבודה – גם זו בהתאם להרגלו – על ניגודים כחיים ומוות, חושך ואור. עיצוב היצירה בידי אורי סגל היה מרשים.

הקונצרט נחתם במיסה ברוויס („קצרה") בסול מז'ור מאת היידן בביצוע נאה, אם כי זימרת הפרק בנדיקטוס, בפי זמרת הסופרן רעיה זיסקינד־גונן לא היה באותה רמה. בפתח הקונצרט ניגן הפסנתרן רן צמח את הקונצ'רטו הראשון של בטהובן. אמן צעיר, מבריק ומוסיקלי מאד, שעוד יתעלה על עצמו אם יגלה את קסמי הפיאנו ופיאניסימו.

יהודה כהן

היצירה שחוברה להכרזת המדינה

ל„כינור היה לדוד" של חנוך יעקובי מלאו ארבעים. המלחין מספר בראיון ל„דבר".

ביום כינון המדינה ב־1948 השלים המלחין הישראלי חנוך יעקובי יצירה קצרה „כינור היה לדוד" שנכתבה במיוחד לכבוד הכרזת המדינה. יעקובי הוא כיום גימלאי בן 79 ומתגורר בתל אביב. הוא נולד בקניגסברג שבגרמניה (היום קלינינגראד ברוה"מ) ועלה לארץ ב־1934. היה ידוע בזמנו גם כנגן ויולה מהשורה הראשונה. מספר יעקובי: „ביקשו ממני לכתוב סדרת ואריאציות בשביל שידור חגיגי ב„קול ישראל לנוער" לרגל הכרזת המדינה החדשה. הרעיון היה של המוסיקאית העורכת יוכבד אוסטרובסקי. בסיום היצירה מופיע אפילו קטע שהיה אמור לשמש כהצעה להמנון לאומי".

היצירה היא מעין מעקב סמלי אחר ההסטוריה של עם ישראל, לפי אגדה תלמודית המספרת על צליל הקסם של כינור דוד. „מנגינת דוד המלך" חוזרת במנגנות וגילגולים שונים כתיאור השלבים העיקריים בתולדות דוד וישראל. בזמנו בוצעה היצירה לעתים קרובות בקונצרטים וברדיו. כיום כמעט ואין משמיעים אותה. יעקובי: „השידור המיוחד לנוער לא התקיים כמתוכנן, בה' באייר תש"ח, בגלל הפסקה בלתי צפויה בזרם החשמל. אבל באותה שנה ניגנתי את היצירה, בהרכב לויולה ולפסנתר, לפני חיילים בחזיתות ולאנשים בעורף, לפחות מאה פעמים. אחר־כך הכנתי כמה גירסאות לכינור או צ'לו ולפסנתר, לתזמורת קאמרית ולתזמורת סימפונית ולויולה ולכלי קשת".

„כינור היה לדוד" המקובלת כיצירה חשובה במוסיקה הישראלית נוצרה ברוח האידיומים הדרמטיים של אותם ימים. יעקובי: „יומיים לפני הקמת המדינה עמדתי בתור לקבלת נפט ברחוב בירושלים. הבטחתי לגמור את היצירה לשידור החגיגי.

בזמן ההמתנה שנמשכה כשעתיים שמעתי בדמיוני את המוסיקה בשלמותה על כל פרטיה, מוכנה לרישום בתווים. אגב, כשהגיע תורי אזל הנפט. שבתי הביתה עם מיכל ריק אבל עם ראש מלא בצלילים".

יעקובי הוא מלחין פורה של מוסיקה קאמרית, תזמורתית וקולית. רבות מיצירותיו הוקלטו ב„קול ישראל". בפילהרמונית הישראלית נוגנו לא פחות מ־11 יצירות שונות שלו, לאחרונה – ה„פרטיטה קונצרטנטה" בניצוח מהטה ו„מוטאציה" בניצוח דייויד זינמן. ומה קורה ליצירותיו כיום? יעקובי: „לפעמים מבצעים בארץ יצירה שלי, לא לעתים קרובות. רבים שכחו אותי. הממסדים הרשמיים הקובעים אצלנו הם, במקומות רבים, בעצמם מוסיקאים או מלחינים המשוכנעים שרק הם וידידיהם שווים משהו". האם ישמיעו השנה יצירה שלך בפסטיבל ירושלים ישראל? יעקובי מופתע במקצת מהשאלה: „לא ידוע לי על דבר כזה. איש לא פנה אלי ולא הזמינו אותי. אפילו אם מאכזב שאין מנגנים, זה לא צריך להשפיע על ההרגשה האישית במלאות ארבעים למדינה. העניין הוא עקרוני".

בכל מדינה נקבעים מעמדו ותפקידו של המוסיקאי היוצר לפי יחסם הרשמי של החברה והשליטים. מה מוזר שבישראל, הזוכה ליוקרה עולמית בולטת, בזכות הישגים מוסיקליים בתחום הביצוע והיצירה, מתייחסים למלחינים ותיקים באדישות הגובלת בזילזול. האם צריך להיות פוליטיקאי, עסקן ציבורי, איש צבא, או להסתייע ביחסי ציבור כדי לזכות בשימת הלב הראויה?

ישראל דליות

„שבוע האמן הצעיר" ייפתח היום בבית הנשיא

קרן התרבות אמריקה־ישראל מקיימת, החל מהערב ועד ה־7 במאי, את אירועי „שבוע האמן הצעיר", זו השנה ה־16. האירועים ייפתחו, על פי המסורת, בבית הנשיא בירושלים, שם יופיע הסטודיו למשחק של ניסן נתיב. כהקדמה לאירוע נערך ביום העצמאות קונצרט חגיגי עם התזמורת הסימפונית חיפה, התזמורת הסימפונית הצעירה של חיפה בניצוח נעם שריף ועם הסולן שלמה שנתן בפסנתר.

בין אירועי „שבוע האמן הצעיר": קונצרט משותף של התזמורת הקאמרית הישראלית ו„זמרי קאמרן" שעליהם ינצח אורי סגל ובו תהיה הסולנית שירה רבין בכינור; קונצרט קאמרי בעין הוד עם הסולנים רועי שילוח בכינור ושלמה שם טוב בפסנתר; בבאר שבע יתקיים קונצרט „בארוק וקלסיקה" עם הסינפונייטה הישראלית באר שבע והסולניות ברכה קול (חלילית) וקרול צ'אריסי (צ'מבלו), מנצח: איתי טלגם; קונצרט הנעילה החגיגי יתקיים באכסדרת היכל התרבות בתל אביב עם תזמורת הנוער העירונית באר שבע בהדרכת ניסים אלשייך ומייד לאחריו קונצרט התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוח אשר פיש כשהסולנים הם הזוכים בפרס פרנסואה שפירא לשנת 88: מאוריציו פאז בבסון וצבי פלסר בצ'לו.

בנוסף לאירועים מוסיקליים יוקרנו במסגרת „שבוע האמן הצעיר" מבחר מסרטים קצרים של זוכי המלגות על שם שרת, בסינמטק הירושלמי, ותצוגת עבודות במוזיאון תל אביב, ביתן הלנה רובינשטיין, של מקבלי המלגות באמנות ובעיצוב.

ורדה צימרמן

תכנון העונה הבאה בתיאטרון „בית ליסין"

הצגת בכורה חגיגית תיערך הערב ב„בית ליסין" להצגה „גידוני אלטונה", מחזהו של ז'אן פול סארטר בבימויו של יורם פאלק. ההצגה תעבור גם לעונה הבאה של התיאטרון יחד עם „אחד משלנו", „הקיץ של אביהי" ו„מי מפחד מוירג'יניה וולף". בתכנית הרפרטואר לשנה הבאה מופיעות עשר הצגות חדשות, מתוכן, ככל הנראה, יועלו שש. ביניהן, מחזות קלאסיים – „ביבר הזכוכית" לטנסי ויליאמס או „פרנק החמישי" לדירנמט, מחזות מקוריים כמו „חלום אחר" שכתב ערן בניאל, „על המדרכה" שכתב יורם פאלק ו„הצצרה באודי" שמעבד שמואל הספרי על פי ספרו של סמי מיכאל. בני ברבש ממשיך בעבודתו התיאטרונית במחזה „חירת שקע" אותו הוא כותב על פי סטיינבק. עוד בתוכנית לעונה הבאה, קומדיות: „לצייר בבית" מאת טינה האו, „יריד הבעלים" לאוז'ן לאביש ו„שלושת הקרנניים" שעיבד איתמר בילו לחומר מימי הקומדיה דל־ארטה.

ורדה צימרמן

ניל סטולברג יהיה המנצח של הסדרה הקרובה של התזמורת הקאמרית הקיבוצית. סטולברג הינו המנצח והמנהל המוסיקלי של „התזמורת הסימפונית ניו־מקסיקו" מזה שלוש שנים. לפני כן ניצח על תזמורות שונות ברחבי ארה"ב וגם הופיע כפסנתרן קונצרטים. הסולן בסידרה זו הוא החלילן משה אפשטיין והם יופיעו גם ברסיטל באקדמיה בירושלים.

שידורים

טלויזיה

כללית

17.30 היה או לא היה – סיפורי אגדה, מעשים שהיו והרפתקאות של אנשים מיוחדים במקומות שונים בארץ.

17.40 בחזרה לאי המטמון (פרק שמיני): „בשלשלאות" גרסיה שולח את אחד האסירים להרוג את המושל, כדי שהאשמה תיפול על גים. בן גאן חוזר לאנגליה ומארגן את ידידיו של גים לצאת לדרך. (עברי־ערבי).

18.30 קיצור החדשות (ערבית).

18.32 רופא פתרון – ענייני חברה, חינוך ורפואה. הנושא לדיון: מורה בכיתה מעדיפה תלמידה שתלטנית על־פני חבריה. (תרגום עברי).

18.45 חידושים והמצאות – על חידושי המדע ושכלולים בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות ועוד. בעולם: 1. יד הרובוט – לרובוט מיוחד אצבעות רבות בידיו. אפשר לשמתש לכל מטרה ולהתאימו לחפץ שעליו להרים. בישראל: 2. חכם על שוטים: בארץ פותח כלי מיוחד, אשר סכינו נישא על טרקטור, והוא מתאים לטיפול בשתילים בני שנתיים ומעלה. 3. מכונה לייצור שבבי סיליקון – על מפעל בחיפה, אשר זכה פעמיים בפרס קפלן, על פיתוח מכשירים המסייעים בתהליכי הייצור של המפעל (תרגום עברי).

19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 משהו מהסרטים.
20.30 בין הכיסאות – ענייני משפחה וחברה, בשידור חי.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.

21.50 שושלת – (פרק שמונים ושניים) דקס נסע בעקבות אלקסיס להונג־קונג ומצא אותה שם עם ראשיד. הוא מבקש נחמה בחיקה של טרייסי. לאחר שנודע לקירבי הסיבות שגרמו למות אביה, היא רוכשת אקדח. קריסטל חושפת את תעלומת המטלפן המסתורי אל קלאודיה. אלקסיס מתקדמת בתכניותיה להביא הרס על בלייק. (עברי־ערבי).

22.35 מצב הרוח – ענייני תרבות ואמנות בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושירות בתחומים אחרים.

23.25 קלי קלות – (פרק אחרון): „שמח במטבח" (עברי־ערבי).
23.50 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין, מנא הני מילי (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי) ומר והסביבים (כ).
09.00 אנגלית (ו').
09.20 השעה שלנו: המפואר מכפר אזיר (כ).
10.10 אנגלית (ז').
10.30 פרפר נחמד: מי עושה מה.
11.00 חשבון (ה') השאריות בחילוק.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גיאוגרפיה (ה'־ו') באגנה, דרכים לקידום.
12.00 ספרות (ז'־ט') שתי הספנות (כ).
12.25 אנגלית (ט').
13.00 אנגלית (י').
13.30 הסטוריה כללית: ההרצה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: בריאות הבחירה בידיך, בישול ביתי; סוציולוגיה: סינגבג, דנמרק, קהילה מתוכננת.
15.00 גברת פלפלת „תותים לריבה" – צנצנת ריבת התותים ריקה. פלפלת מחליטה ללכת ליער לאסוף תותים ולהכין ריבה. ביער היא פוגשת בזאב הגרגרן. פלפלת וחברותה מתגברות עליו. (כ)
15.10 רחוב סומסום „קיפי מגלה עתידות": קיפי מנסה כוחו בצפיית העתיד, האם יצליח?
15.40 שעת כושר.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 12) „השליש החדש" החפשוקים מבקשים מאיש הפח להיות להם שליט. אך קודם עליו לשוב אל הקוסם מארץ עוץ שיעניק לו לב. בדרך חזרה לארץ עוץ עוברת החבורה ביער הרפתקה מסמרת שיער. (כ).
16.20 כך היו חיינו (פרק 10) „תג המולד" התג מתקרב והכל יוצאים לעיר, למסע קניות. ד"ר יוז מבשר לאנגי, שרגלה התרפאה ואפשר להוריד את מסך הברזל. מעתה, תוכל ללכת כשורה על שתי רגליה.
17.00 ערב חדש.

ערוץ 2

18.30 „קימבה – האריה הלבן". (פרק שלשים ושישה).

19.00 „סופרכבנה" „המלכה והאביר הלא־ינצלה". (פרק שלישי). חייה של מורה נאה נמצאים בסכנה, היא עומדת לרשת תואר אצולה אירופי ויש מי שמנסה למנוע ממנה לזכות בו. עיתונאי צעיר מחזר אחר המורה, ואינו מודע ל„סיפור" האמיתי שלתוכו נקלע.

19.50 „ירצו יאכלו" – הפרי עץ. (פרק שביעי) מהו ערכם התזונתי של פרי העץ ואילו מתכוני בישול ואפייה ניתן להכין עם תפוחים.

20.00 „אדריכלות – בניית חלומות" (פרק שני): „המרחב הפנימי". בפרק זה סוקר האדריכל רוברט שטרן את ההתפתחות והניצול של חללים וקמרונות פנימיים. במרכזים עירוניים: בבתים פרטיים, במבני ציבור, במרכזי קניות ובמלונות. בסרט צילומים מאתרים בערים סן־פרנציסקו, ניו־יורק, ושינגטון ועוד.

21.00 „נקודת זינוק" – הפעם: גמר אליפות „אלוף האלופים" – תחרות בעשרה ענפי ספורט בין ספורטאים מצטיינים מענפי ספורט שונים. בתואר „אלוף האלופים" זכה הרשל ווקר, כוכב הפוטבול האמריקאי מה„דאלאס קאובויס".

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (תכנית לילדים); 15.30 הבית המעופף (מצוייר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת ולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלסיים: בלט אמריקאי חלק א'; 21.00 סרט „נער המישור" עם ג'רי לואיס; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית); 23.00 כדור־סל אנ.בי.אי.

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.10 דניס השובב (באנגלית לילדים ער' 1); 17.05 מדע ודעת (אנגלית, ער' 1); 18.05 רחוב קרמו – (תכנית בצרפתית); 18.20 כדורגל בינלאומי (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 קרקס (בצרפתית); 19.30 חדשות בעברית; 20.30 בעלי ואני (קומדיה אנגלית); 21.10 סידרה דוקומנטרית חדשה; 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 אוהרה (סידרה אמריקאית על בלש ממוצא יפני); 23.10 עשיר ועני.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – הנדל: „מוסיקה והאש" – קונצ'רטו לעוגב ותזמ'; לוקאטלי: סונטה בסול מינור לחליל וקונטינואו; היידן: קונצ'רטו בפה מז'ור ללירה ותזמ'. ובוירסה לעוגב קאמרי ותזמ'; שוברט: סונטה בלה מינור לפסנתר 537; ברהמס: שיר מחול; ראבל: סונטה לכנור ופסנתר; יאנאצ'ק: מחולות לאכים.

09.00 קונצרט בוקר – דבוז'ק: סוויטה צ'כית אופ' 39; שוסון: שלישיה בסול מינור לפסנתר, כנור וצ'לו, אופ' 5; שופן: סונטה מס' 3 בסי מינור לפסנתר, אופ' 58; מוצרט: סונטה בדו מז'ור, לחליל ופסנתר, ק. 296; פגניני: קונצ'רטו מס' 1 לכנור ותזמ'.

11.57 פינת השיר משירי נתן יונתן.

12.00 אמנים באולפן – מיתה הגורג' האס, אבובים / דמיטרי רודיאקוב, באסון / שושנה רודיאקוב פסנתר – סליארי: שלישייה ל־2 אבובים ובאסון; סן־סאנס: סונטה לבאסון ולפסנתר, אופוס 168; דוהיווה: 4 שירי־עם פלמיים עתיקים; פולנק: שלישייה לאבוב, באסון ופסנתר.

13.05 בהאזנה נינוחה – קרל פיליפ עמנואל באך: 5 פולונזים; היידן: סונטה מס' 30, ברה מז'ור, לפסנתר; ויוטי: קונצ'רטו מס' 16, במי מינור, לכנור ותזמורת; שוסטקוביץ': קטע קונצ'רטי ל־4 קרנות ותזמורת; בטהובן: סימפוניה מס' 8, בפה מז'ור; מוצרט: אדג'ו במי מז'ור לכנור ותזמורת, ק. 261.

15.00 מוסיקה כאן ועכשיו „מוסיכאר", הקלטה מקונצרט שהיה במועדון „יובל".

16.00 מוסיקה ליום ראשון (ע"נ ת"ק) – שיר: „סיפור עלייתו ונפילתו של שוו המנצרי"; דבוז'ק: סטאבאת מאטר.
18.00 החידון המוסיקלי (ש.ת.).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.

20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – ג. משבוע מוסיקה קולית בירושלים 1987, מקהלת הקונצרטים „מוזיק פריקה" מדיסלדורף/הרטמוט שמיט, אולריך לייקם, עוגב – מנדלסון: סונטה מס' 6 ברה מינור לעוגב; ברוקנר: 3 מוטטים; ברהמס: פרלוד ופוגה בלה מינור; ורדי: אבינו שבשמים; א. מוימן: פינלה מתוך סימפוניה מס' 2, לעוגב – פר שמיט: בשוב אדוני את שיבת ציון – 2 קונצ'רטו מלא מגדל – באך רכסון: כורלים; ברבר: מוסיקות קיק; איבר: 3 קטעים קצרים.

22.30 מן המקורות – נגינת הסאהרור התורה.
23.00 „מפארי יצירות" – קרינסה: הקונצ'רטו לפסנתר, פרוה שירים.

16.00 ... (המשך)

19.35 עם ישראל עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אזור בשבחין – פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.
00.15 להאזין בחלום – שירים לסעודה של יום.

רשת א'

15.30 האוניברסיטה המשודרת – צרפתית למתקדמים שיעור מס' 60.
16.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער, כתבי נער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 צבעי הקשת – שירים „ממזרח, ממערב וגם משלנו".
22.05 הפוזו ועוזר – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם, והפעם: קו פתוח.

רשת ב'

17.05 רגעי קסם.
18.06 בעין בוחנת – שאלות וסוגיות במחלוקת.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אזנים ערוק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

19.05 רדיו ספורט.
13.55 40 לאחור. סיפור היום בתש"ח.
16.05 קו פתוח – עם אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 רדיו ספורט.
20.05 כוכב הערב – עפרה חזה.
21.30 לילה לא שקט.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
22.55 יומן שירותרום (ש.ת.).
23.55 שיחת הצות – עם פרופ' יורם ורדימון, מעצב גרפי ומרצה ב„בצלאל".

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן.
20.05 צ'פ'.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגיל הזה.

התיאטרון הקאמרי

תק

חקירה

שלושה מחזות קצרים שהם שלושה מיפגשים מכאיבים בין חוקרים לנחקרים, בין בעלי הכוח לנטולי הכוח: מחקר תיאטרוני על עצם טיבעה של החקירה, הכולאת את המענה והמענה בתא אחד.

חדר קפיצים – מאת דניאלה כרמי
כל הזמן שבעולם לקטוף שזיפים – מאת דניאלה כרמי
אחת לדרך – מאת הרולד פינטר

נוסח עברי – אברהם עוז
בימוי – נולה צ'לטון
תפאורה ותלבושות – פרידה שהם
מוסיקה – אלדד לידור
תאורה – שולי זיו
תנועה – דניאלה מיכאלי

משתתפים:
מכרם חורי, סנדרה שדה, יונתן צ'רצ'י

בצוותא:
יום ד' 27.4,
יום ה' 28.4,
יום ב' 2.5,
בשעה 20.30
יום ד' 4.5
בשעות 16.30, 20.30
יום ב' 9.5,
יום ג' 24.5,
בשעה 20.30.
יום ד' 25.5,
בשעות 16.30, 20.30.
יום ב' 30.5,
יום ג' 31.5
בשעה 20:30

הולכים לתיאטרון טוב. הקאמרי.

סרטים

■ תל־אביב
אסתר: לאונרד חלק 6 9.45, 7.30, 5
אורלי: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
בית ליסין: בית הזונות 23.15
בית־יהודה: חיזור גורלי 9.45, 7.30, 4.30
גורדון: בצילו של הלם קרב 9.30, 7.30, 4.30
גת: שאלה של שפיות 9.45, 7.30, 5.00
דיזנגוף 1: מאנון 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דיזנגוף 2: ז'אן דה פלורט 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דיזנגוף 3: תקוה ותהילה 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דקל: השוד 9.30, 7.00
דרייב־אין: חיזור גורלי 9.45, 7.30
הוד: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 5.00
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): יופי של התסא 9.30, 7.15, 4.30
חן 1: חל סטרייט 9.50, 7.25, 4.50
חן 2: מעקב צמוד 9.55, 7.30, 5.00
חן 3: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30, 12.30
חן 4: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.35, 5, 2, 11
חן 5: אימפריית השמש 9.50, 6.30, 2, 11
לב 1: חתונה בכפר 9.55, 7.40, 5.00, 2.00
לב 2: המבצר הנסתר 9.45, 7.15, 4.45, 2.00
לב 3: סובלנות 7.30, 2.00; מלאכים בשמי ברלין 9.45, 5.00
לב 4: בבורה ארצית עסקי משפחה 9.50, 7.30, 5.00, 2.00
לימור: עשבי פרא 9.30, 7.00, 4.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
הסינמטק: מרי מלכת הסקוטים 7.00; תשואות 9.30
מקסים: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30, 4.30
מרון ולשעבר אלנבי: הנפח המכבי 9.30, 7.00, 4.30
פריילד 1 – מסמכמר 9.40, 7.25, 5.00
פריילד 2 – שם המשחק 9.15, 7.30, 5.00
פריילד 3 – מוכת ירח 9.30, 7.15, 5.00
פאר: סגור
פורום: עיניים שחורות 9.30, 7.00
הסינמטק הישראלי: 7.00 הם חיים בלילה 9.30 היא והוא
סמי: אדוני המנהל 9.30, 7.30, 5.00
פרינס: לילדי אנג' 9.30, 7.15, 4, 2, 12; 23.30 אלף המר שקרים של פיקאסו
צפון: להתראות ילדים 9.45, 7.30, 5.00
שחף: חנה סנש 9.15, 6.15, 3.00
תמוז – רמת־אביב: העולם לפי גארפ 9.30, 7.00
תכלת: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30
תל־אביב: הלוחם 9.30, 7.30, 5.00
הטלויזיה הישראלית בית: הנדרוך 10.00

■ ירושלים
אדיסון: חנה סנש 9.15, 6.15, 3.00
אוהו: עיניים שחורות 9.15, 7, 4.30
אורגיון 1: הקיסר האחרון 9.00, 6.00
אור 2: עשבי פרא 9.15, 7.00
אור 3: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15
אור 4: הלם קרב 9, 7, 4.30
אור 5: מעקב צמוד 9, 7, 4.30
בית אגרון: מדרי בחוקר 6.15 מלבריקס – שבעון בהלל 9.45, 8.00
ארנוזיה: חל סטרייט 9.15, 6.50, 4.30
כסית: מוכת ירח 9.30, 7.15, 4.30
מיטשלה: מסמנר 9.30, 7.15
סמדר: חתונה בכפר 9.30, 7.30
עדן: הלוחם 9.30, 7.15, 4.30
רון: לאונרד חלק 6 9.30, 7.30, 4.30
תיאטרון ירושלים: להתראות ילדים 9.30, 7

■ חיפה
אורה: להתראות ילדים 9.15, 7, 4.30
אורלי: אימפריית השמש 9.00, 6.00
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: אדוני המנהל 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: חנה סנש 9.15, 6.15, 3.30
עצמון 2: חיזור גורלי 9.00, 6.45, 4.30
עצמון 3: עבודה בעיניים 9.15, 7, 4.30
מוריה: חל סטרייט 9.15, 6.50, 4.30
קריגאור: בצילו של הלם קרב 9.15, 7.15, 4.30
רון: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
רב גת 1: שאלה של שפיות 9.15, 6.50, 4.30
רב גת 2: לאונרד חלק 6 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: הקיסר האחרון 8.15, 5.00
רב אור 2: מעקב צמוד 9.15, 6.50, 4.30
רב אור 3: החשוך 9.15, 6.45, 4.30
שביט: בצילו של הלם קרב 9.00, 7

■ קריות חיפה
כפיר: השוד 9.30, 7.15
מבוקר: שאלה של שפיות 9.15, 7
אורות: הלם קרב 9.30, 7.15
בית העם: שאלה של שפיות 9.30, 7.15

הזהב: ללא מוצא 9.30, 7.15
סימה: ריקוד מושחת 9.30, 7.15

■ אשדוד
צמרת: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30
אשדוד: סגור

■ אשקלון
אסתר: אי אפשר לקנות אהבה 9.30, 7.30, 4.45
מאור: עבודה בעיניים 9.30, 7.30
רחל: הקיסר המקצועי 7.30

■ באר־שבע
קרן: עבודה בעיניים 9.30, 7.15, 5.00

■ הרצליה ■ רמת השרון
היכל: סגור
מלון דניאלה: עשבי פרא 9.30, 6.45
כוכב: ריקוד מושחת 9.30, 7.00

■ עפולה
משהו־הרון: חיזור גורלי 9.00

■ חולון ■ בת־ים
אורגיל: מעקב צמוד 9.30, 7.15, 5.00
ארמון: זעם של כבוד 9.15, 7.15, 4.30
מגדל: לאונרד חלק 6 9.30, 7.30
עצמאות: אהבה 9.30, 7.30, 5.00
מתנ"ס קרית שרת: מעקב צמוד 9.30, 7.15
מתנה: קיץ בחלל 4.00
סבוי: חיזור גורלי 9.30, 7.30, 5.00
רינה: אדוני המנהל 9.30, 7.15

■ חדרה
הדרה: חיזור גורלי 9.15, 7.00

■ כפר־סבא ■ רעננה
עמל: חיזור גורלי 9.30, 7
חן: ז'אן דה פלורט 9.15, 7
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
נוה יהוד: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
אורה: סגור

■ נהריה ■ עכו
הורה: מאנון 9.00, 7.00
רון: סגור
אורי־ועדיום: סגור

■ נתניה
אסתר: עבבר הבארים 9.15, 7.00
שרון: ז'אן דה פלורט 9.30, 7; ריקוד מושחת 5.00
סטודיו: עיניים שחורות 9.30, 7.15, 5.00
דור: לילה מגביה 9.30, 7.15

■ קרית אונו
מתנ"ס: סגור

■ פתח־תקוה
שלום: הלם קרב 9.30, 7
היכל 1: חנה סנש 9.30, 6.15, 3.00
היכל 2: חיזור גורלי 9.45, 7.30, 4.30
היכל 3: הנדרוך 9.30, 7.30, 5.00

■ קרית שמונה
שגיא: פגישה עיוורת 9.30, 7.15

■ ראשל"צ ■ רחובות
ג.ג. רון 1: חנה סנש 9.00, 6.00
ג.ג. רון 2: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
נעמן: יופי של התסא 9.30, 7.15
ראשון: סגור
בית העם: חיזור גורלי 9.30, 7.15
חרה: יופי של התסא 9.30, 7.00
חן: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7.15

■ רמת־גן וגבעתיים
אורגיל: שאלה של שפיות 9.45, 7.20, 5.00
ארמון: סגור
לילה ללא מוצא 9.30, 7.30
הדר: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
רב גן 1: חל סטרייט 9.55, 7.30, 5.00
רב גן 2: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5.00
רב גן 3: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.20, 5.00
רב גן 4: הקיסר האחרון 9.15, 6.15
שביט: חיזור גורלי 9.30, 7.00

נהג!
עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.
תן טרמפ לחייל!